

N. A. CONSTANTINESCU
CONFERENȚIAR LA
UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

ALBUMUL
ISTORIEI
ROMÂNILOR

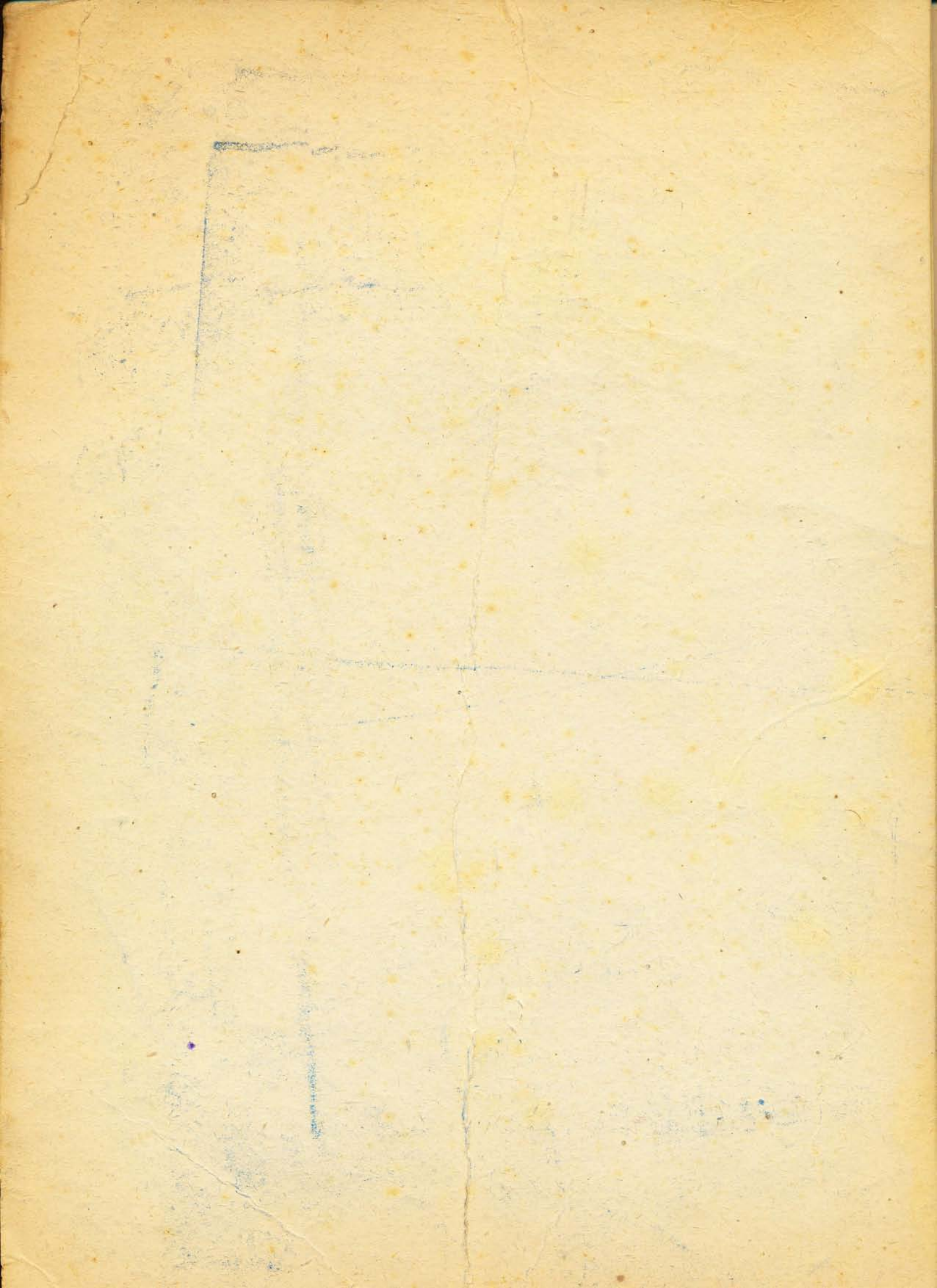
ИВАН РАДУ БЪ

ДЕЛА ЯФУМАЦІ

AUTORIZAT de Min. Instrucțiunii Publice pentru școlile secundare și speciale cu Nr. 115 din 31 Martie 1927.

TIPARUL „CARTEA ROMÂNESCĂ” — BUCUREȘTI, 1927

1776 J. medem
data IV = A

ALBUMUL ISTORIEI ROMÂNILOR

CU LĂMURIRI PE SCURT ASUPRA
EVENIMENTELOR ÎNSEMNATE

DE

N. A. CONSTANTINESCU

CONFERENȚIAR LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

BUCUREȘTI, 1927

TIPARUL „CARTEA ROMĂNEASCĂ”

IN LOC DE PREFAȚA

De oarece publicul cel mare și copiii de școală cărora nu le sunt accesibile lucrările de specialitate, cunosc prea puțin sau în mod fals Istoria patriei și a neamului românesc — și mai cu seamă iconografia personagiilor istorice — era o nevoie de mult timp vădită, apariția unei cărți care să le popularizeze, pe calea cea mai atractivă, a unei serii de chipuri și icoane din trecut —

Încă din 1925, congresul profesorilor de Istorie adunat în București a relevat marea lacună a învățământului acestui obiect, lipsit de materialul didactic cel mai strict necesar. Președintele Comisiei Monumentelor Istorice, d-l profesor N. Iorga a oferit în scopul editării acestui material necesar, clișeele Comisiunii — iar subscrisul mi-am luat sarcina întocmirii unui Album. Clișeele însă, pe care C. M. I. a putut să mi le pună la dispoziție nu erau suficiente pentru întocmirea unui album, care să îmbrățișeze toate laturile vieții culturale și politice din trecut, potrivit planului inițial. În curând însă și alte greutăți de ordin material (lipsa de desenuri clare după stampe și fotografii, precum și enorma cheltuială ce comportă fabricarea clișeelelor zincografice) m'au silit a renunța la planul inițial, a cărui împlinire rămâne un deziderat al viitorului — și să dau, în proporții mai reduse, cu materialul propriu, la care s'a adăugat un număr de clișee de la Academia Română, Arhivele Statului, puse la dispoziție cu multă bunăvoință de d-l profesor I. Bianu și d-l C. Moisil conducătorii acestor Instituții — pentru cari îmi fac o plăcută datorie a le aduce mulțumirile mele, precum și editurii Cartea Românească, pentru un număr de clișee împrumutate.

Datorită acestor bunăvoințe, albumul poate îndeplini una din condițiile esențiale popularizării: un preț efitin în cât să-și poată acoperi costul hârtiei veline de lux, al cartonatului și tiparului.

Am căutat să dau scurte notițe istorice chiar în afară de explicațiile necesare clișeelelor, pentru ca cititorii să-și poată face o icoană mai interesantă din desfășurarea evenimentelor trecutului nostru, numai urmărind chipurile ce se succed pe aceste pagini. Pentru informațiuni mai largi poate servi Istoria Românilor pentru cl. IV secundară, ajunsă la ed. VI, a autorului, Istoria Românilor de Xenopol ed. II în editura „Cartea Românească” și nenumăratele opere și studii ale d-lui Profesor N. Iorga.

Februarie 1927

AUTORUL

I. EPOCA VECHIE

DACIA LIBERA

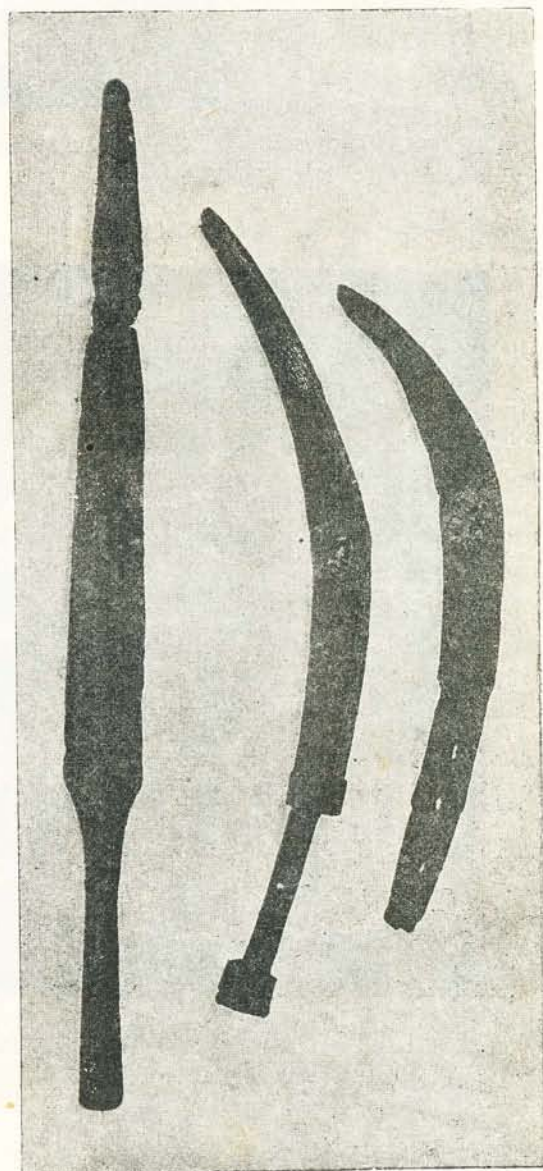
Dacia veche

3. Moneta unui rege scit

4. Stegarul Daciei libere (C.)

5. Sabii dace găsite în pământ (Ac. R.)

1. Sciți pe un vas găsit la Kerci. Rusia (A.R.)
Ei au fost dușmani ai Daciei și năvălitori, până când i-a alungat regele Darius al Perșilor și Geții.

Dacia fu locuită din cele mai vechi timpuri de Daci și Geți o ramură vitează din marea națiune a Tracilor. Partea ei de răsărit a fost robită un timp de cetele Sciților din Răsărit, cari au dat numele lor Sciției minor (Dobrogea). Geții ridică stegarul neatârării și alungă pe streini peste Nistru.

6. Capul unui rege dac.
(Bust în Muzeul Britanic)

7. Regatul lui Boerebista în comparație cu republica romană pe la anul 50 înainte de Hs

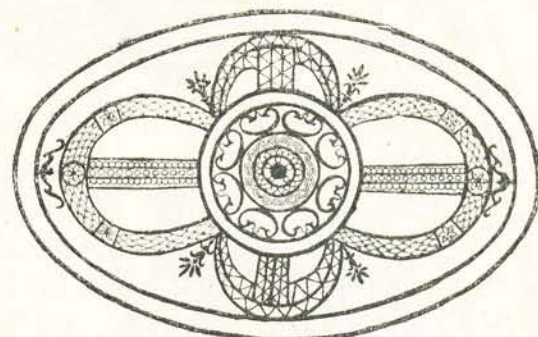
8. Trofeu dac

9. Arcașul dac

10. Monedă dacă (Cr. Num.)

12. Scutul Dacilor.

13. Statuia de marmură a lui Dionisos sau Bacchus, zeul vinului, găsit la Tomi (CMI.)

11. Armele Dacilor (C.)

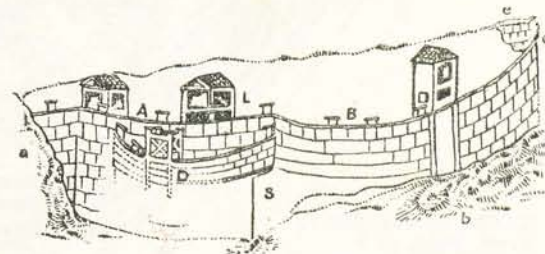
14. Femeile dace chinuete pe prizonierii romani

15. Oastea Dacilor pedestri și a Geților călări

Chipuri și scene din viața Dacilor.

Regele *Boerebista* întemeie cea mai mare stăpânire a Dacilor, o adevărată împărăție dela Bug până la Viena. Dacii, desbărați de patima băuturii (cultul zeului Dionisos) ating prima treaptă a civilizației (au arme de fier, scuturi, artistice, monete, cetăți de piatră, haine țesute, infanterie disciplinată și cavalerie înzăoată).

16. Ziduri de cetate dacă după moda romană (Xen. I)

17. Impăratul Traian, cum e sculptat pe Columna dela Roma

(Xen. I.)

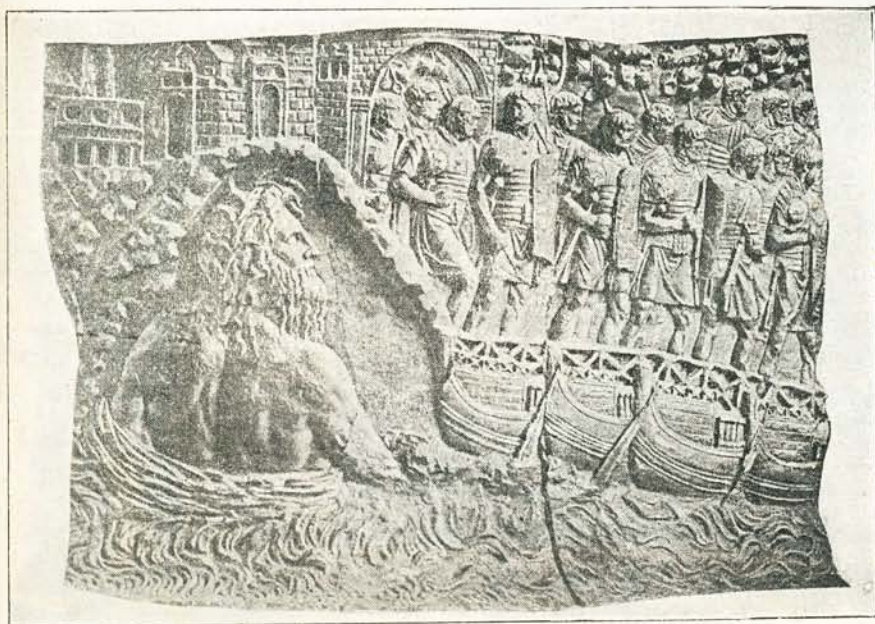
18. Traian dă ordine pentru asediul Sarmisagtuzei

19. Decebal preferă moartea decât să trăiască în umilință

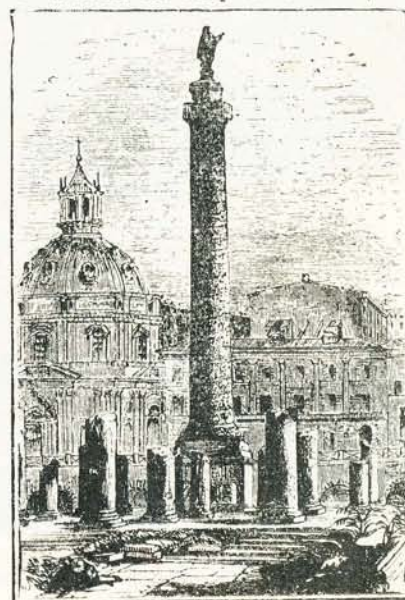

20 Moneda lui Filip Arabul (C.M.)

21. Trecerea Dunării la anul 101 pe podul de vase

(Xen. I.)

22. Columna lui Traian din piața Romei

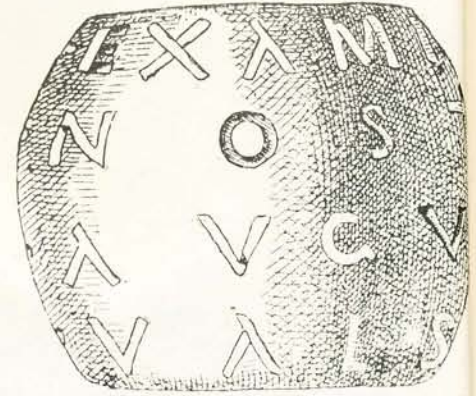
Cucerirea Daciei

Traian, împăratul Romanilor, se hotărî să rupă legământul rușinos al lui Domițian și făcu două războaie Dacilor. În primul trecu Dunărea pe un pod de vase — în al doilea pe podul de piatră dela Severin și cuceri Sarmisagtuza ; Decebal se ucide în război și Dacia e prefăcută în provincie romană. O columnă se înalță la Roma pentru preamărirea biruinței.

DACIA-ROMANA

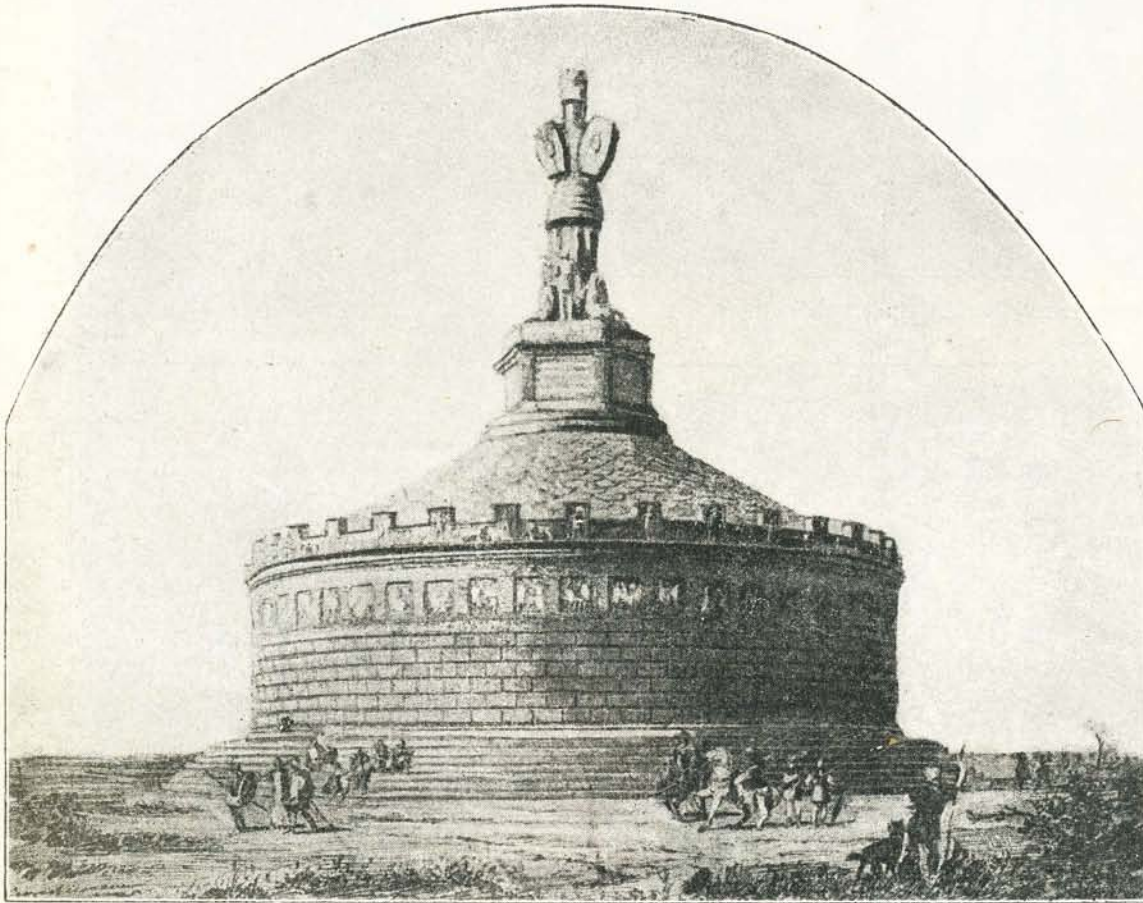
23. Toată Columna lui Traian din Roma este numai așa împodobită cu chipuri, înfățișând crâncenele lupte dintre Daci și Romani.

24. Pônd roman, găsit la Gurda. Pe el stă scri
EXAM. IVSSVDDO. NOSTRO. RUM. AVGVSTORVM.
VAL. SABINVS.

25. Ruinele podului dela T. Severin

27. Monumentul biruinții din Dobrogea. (Tropaeum Traiani cum a fost).

Dovezile stăpânirii romane în Dacia.

Pretutindeni, dela Nistru pân' la Tisa, pământul frământat de lupte și subjugat Romei scoate la iveală: monede, arme, vase, inscripții, urme de ziduri de cetăți, orașe, poduri, drumuri, etc.

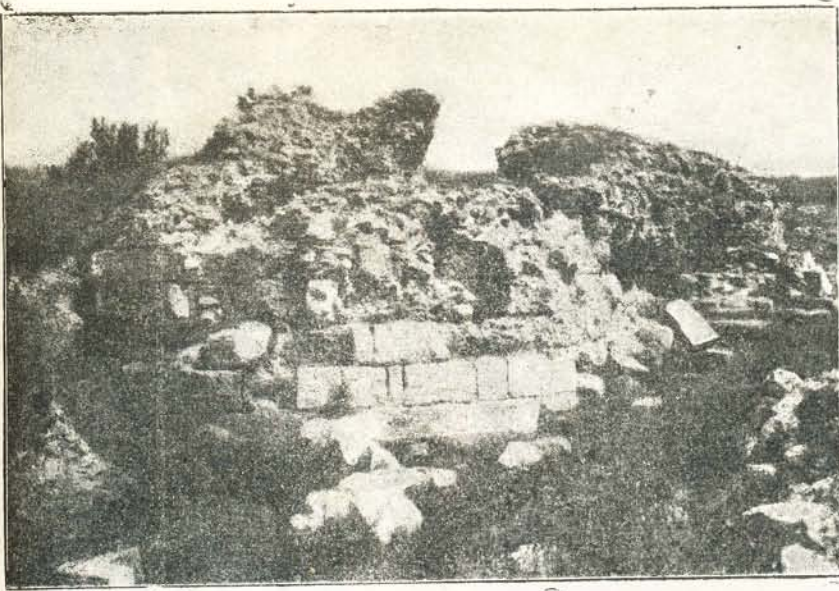

26. Monumentul dela Adam Clisi (Tropaeum Traiani) cum se vede astăzi.

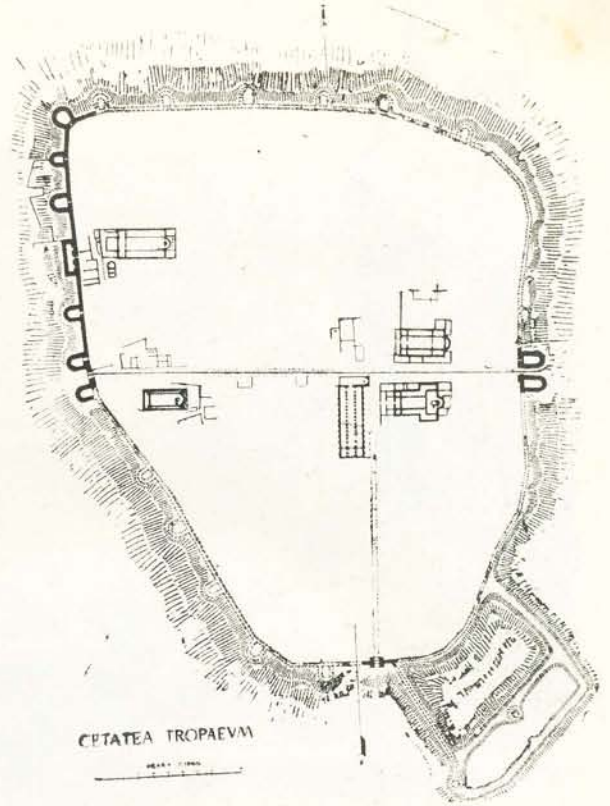

28. Domițian.— Împăratul care făcuse legământ să plătească, bir Dacilor

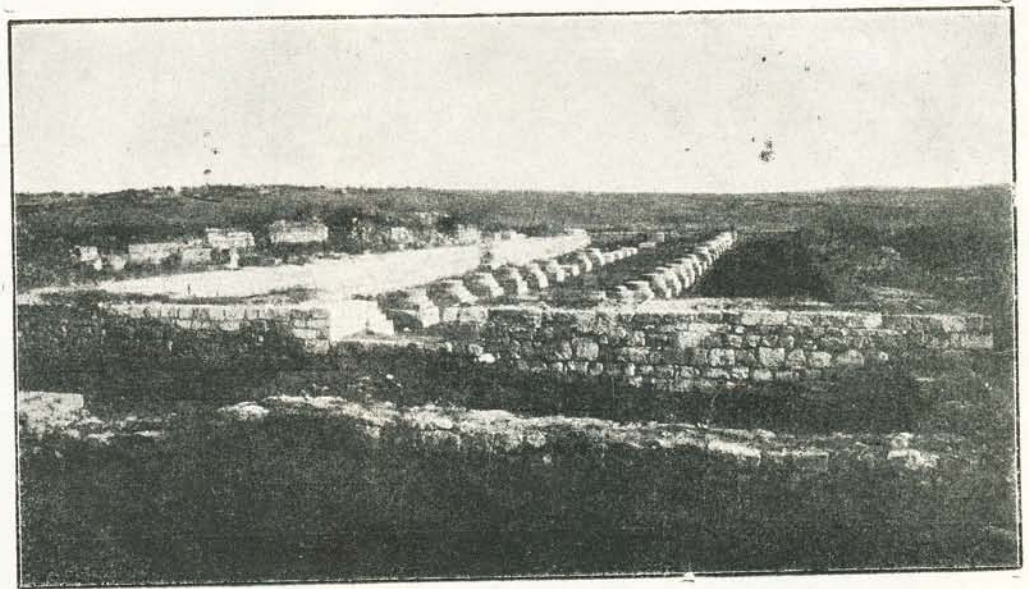
29. Cetatea Tropaeum, ruine dela satul Adam-Clisi (CMI IV 167).

30. Planul cetății Tropaeum (CMI. IV, 167)

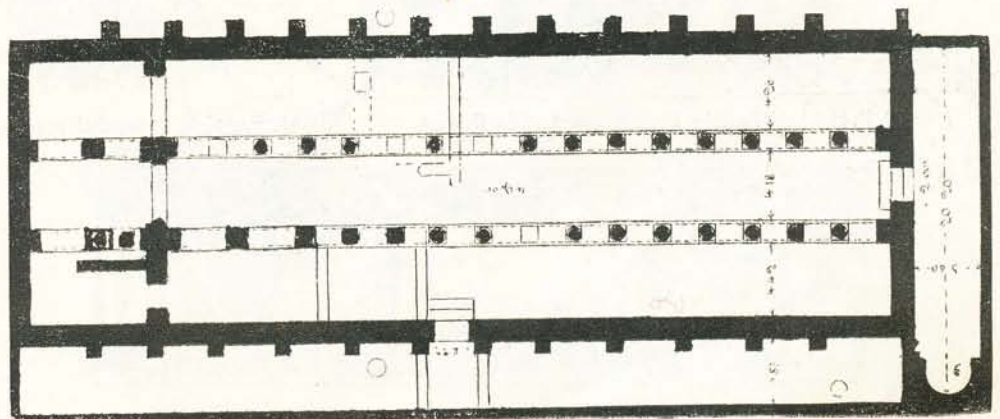
31. Fibulă de aur găsită la Apathida lângă Cluj, din sec. V. Servia ca agrafă. (Cr. Num.).

32. Basilica din Tropaeum ruine (CMI IV, 189).

Dovezile (urmare).

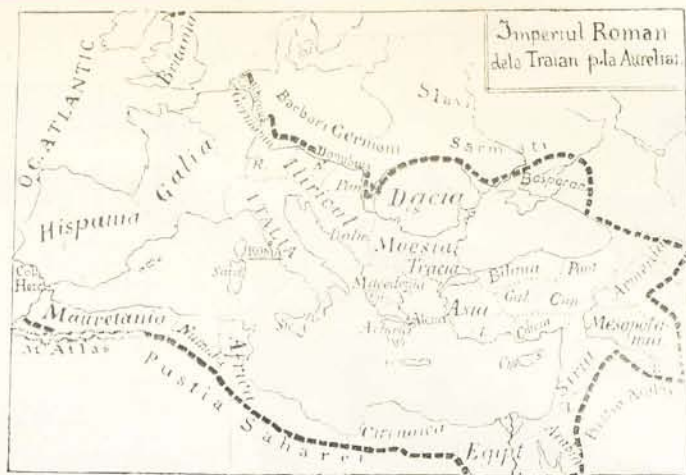
Cel mai bogat în ruine de cetăți și orașe romane pe pământul Dobrogei (Sciția minor). Ea a rămas sub stăpânire împărătească și după 271, până la năvălirea Bulgarilor.

33. Planul basilicii din Tropaeum (CMI IV, 189).

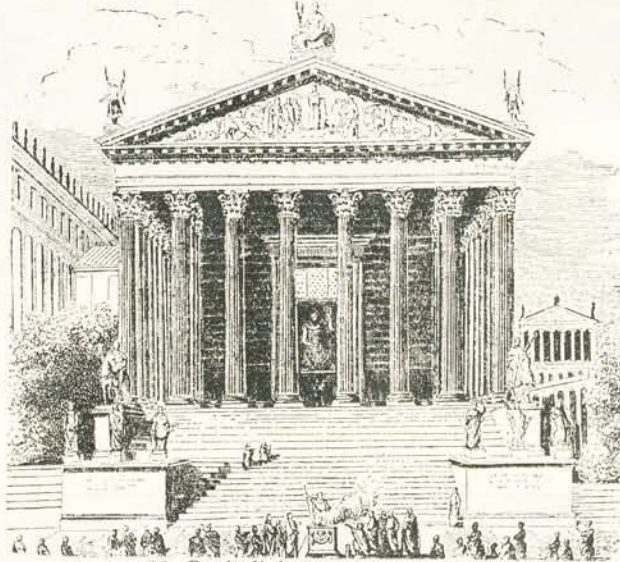
34. Împăratul August

36. Marcu Aureliu, Împăratul filosof

37. Legionarul roman

38. Capitoliul, templul principal. (Catedrala religiei Romanilor). După acest model s'au înălțat în Dacia templele zeilor păgâni.

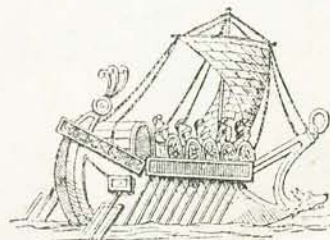
39. Cetățeanul roman în togă.

40. Pretorienii (garda împărătească dela Roma).

41. Bagajele ostașului roman.

42 Corabie romană. De acest fel pluteau multe pe Dunărea noastră.

43. Zeilor romani li se aducea ca jertfă: un taur, o oae și un porc (Suovetaurilia)

Viața romană în Dacia. (106-271)

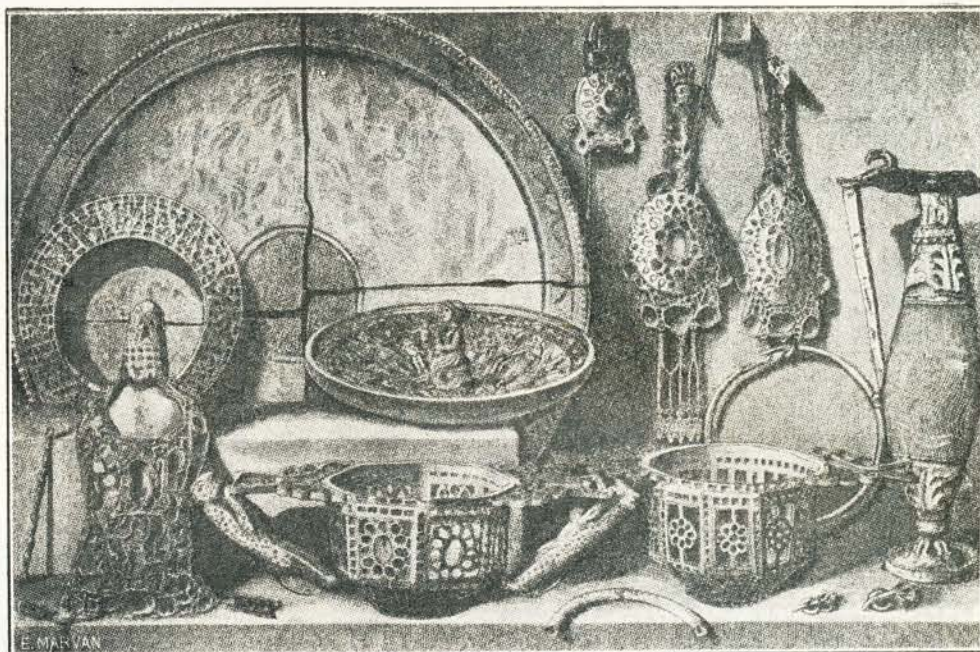
Romanizarea Dacilor și colonizarea cu romani, durează dela 106 până la 271 — Dacia e acum o părtică din marea împărăție; ochii tuturor se îndreaptă la Roma, de unde radiază prin religie, oștire și negoț, moda și suflul vieții romane în toate părțile.

II. EPOCA NAVALIRILOR. (271-1241)

PĂRĂSIREA DACIEI

44. Împăratul Aurelian care a lăsat Dacia pe mâna Goților la anul 271.

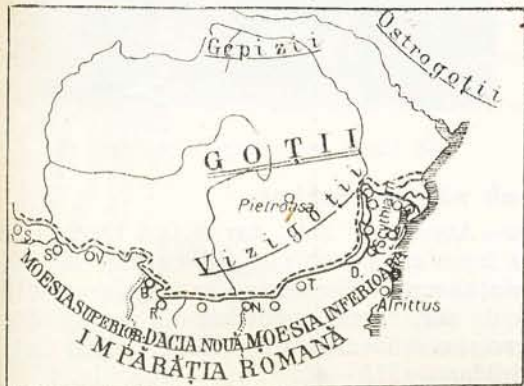
45. Tezaurul Goților ascuns la Pietroasa când au fugit. (Arhive)

46-47. Vase vechie găsite la Apahida; câni de argint din sec. IV d. Chr.

48. Aurelian intră cu triumf la Roma cu regina Zenobia prizonieră

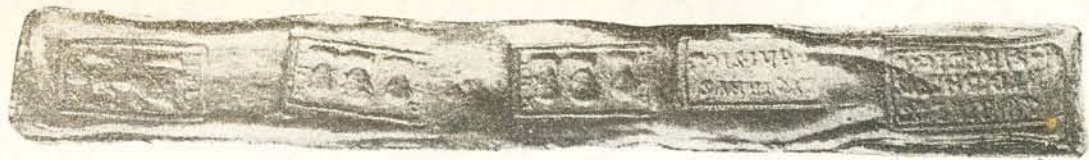
49. Dacia de la anul 271 până la 375 când au năvălit Hunii.

50. Inel gotic al lui 'OMIARUS' Apahida.

51. Desemn modern după un tablou, înfățișând năvălirea Hunilor dela anul 375 când au isgonit pe Goți din Dacia.

52. Bare de aur găsite la Crasna (jud. Treiscale) pecetluite pe timpul lui Valens în Sec. IV d. Hr. (Arh)

53. Un slav prizonier (X.)

54. Dacia pe timpul năvălirii Slavilor și Gepizilor.

55. Dacia pe timpul năvălirii Bulgarilor și Avarilor

57. Țar bulgar.

58. Luptă între Bulgarii și Avarii (X.)

56. Bulgar ucide un martir creștin. Miniatură din sec. XI (Xenop.)

Dacia sub năvăliri barbare.

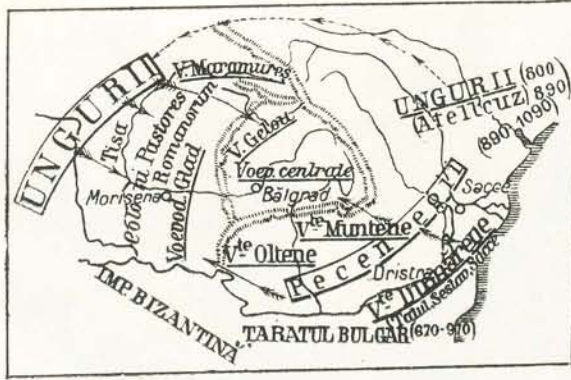
Goții încep năvălirile în Dacia—Aurelian îi bate, dar le lasă Dacia (fără Dobrogea) în seamă, pentru a lupta cu Zenobia și alți barbari din Răsărit. Sub dominația Goților viața romană încezește, dar totuși continuă în Dacia, cum o dovedesc barele de aur, vasele, monedele din sec. IV aflate la Pietroasa și la Apahida. Atunci se creștinează Daco-romanii și chiar Goții. După Goți ne-au stăpânit și Hunii (375—453) apoi Slavii (fig. 53) și Gepizii (f. 54) până la 558 când năvălesc Avarii și Bulgarii (f. 55) păgâni cari persecută grozav pe Daco-Romanii creștini până se creștinează și ei (f. 57).

III. EPOCA EROICA.

INTEMEEREA ȚĂRII ROMĂNEȘTI.

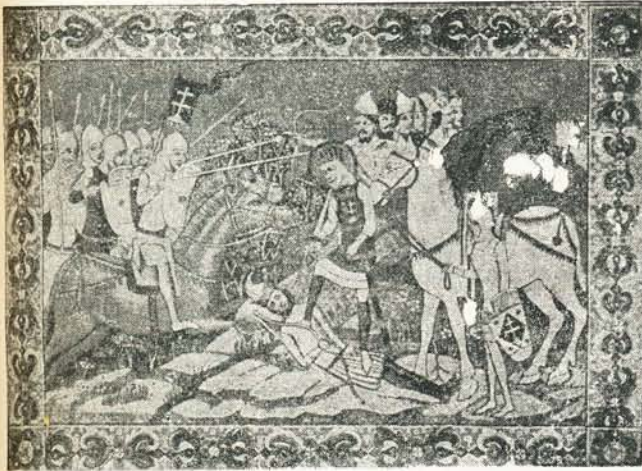
59. Chipul regelui Ștefan, care a creștinat pe Ungurii păgâni, la anul 1000 și ne-a răpit provinciile dela Tisa

60. Dacia pe timpul ultimelor năvăliri.

61. Biserică cioplită într'o stană de piatră (în munții Buzăului) pe timpul năvălirilor barbare. (CMI)

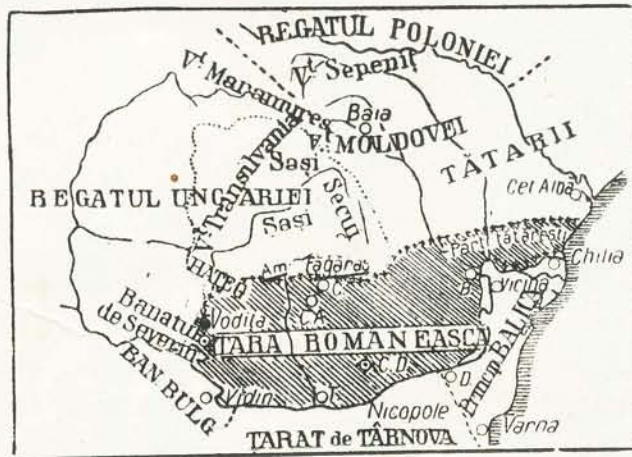
62. Un episod din luptele românilor cu Ungurii.

63. Una din vechile cetăți ale voevozilor. Cetatea și schitul Negru Vodă (Cetățeni Mușcel colțul bisericii. CMI, V. 4 p. 89)

64. Basarab Intemeetorul Țării Românești.

65. Limitele „Țării Românești“ la 1352 — când muri Basarab I.

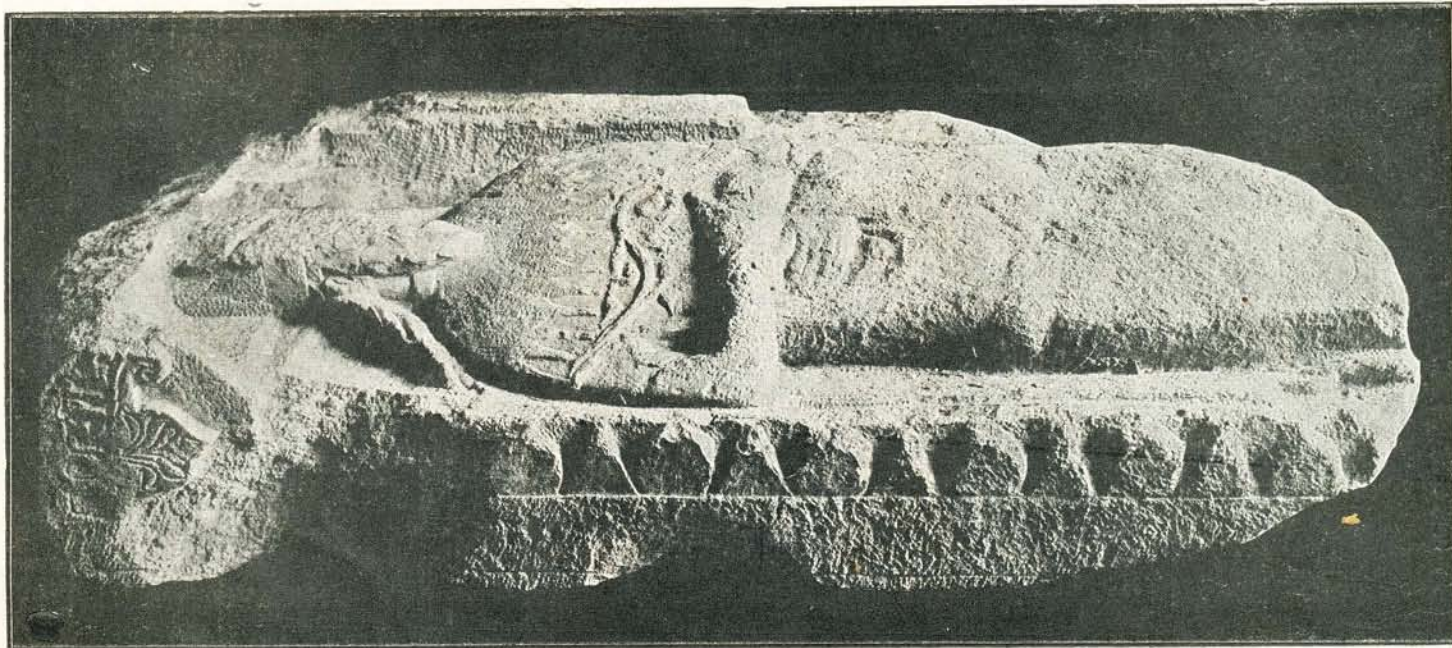
66. Ruine din [Curtea de Argeș, prima capitală a Ț. Românești.

Intemeiera domniei române.

După anul 800, Românii au scăpat și de Avari și de Bulgarii păgâni, dar în locul lor năvălesc Ungurii, Pecenegii, Cumanii și Tătarii, puhoae de popoare sălbatice din Asia. Loviți din toate părțile și fără încetare, Românii n'au putut forma un stat timp de vreo mie de ani. Dar nici barbarii n'au isbutit a face stat așezat, până ce Ștefan cel Sfânt a creștinat pe Unguri (1000) și a pus bazele regatului Ungariei. Mulți voevozi căzură în luptă cu el și cu urmașii săi, pentru a nu cădea sub jugul unguresc. Tot după lupte cu Ungarii și cu Tătarii a isbutit, peste vreo 300 de ani, Basarab din Argeș, să întemeieze prima domnie română.

67—68. Scenă din bătălia în munți dela 1330 între Carol Robert și Basarab, domnul Țării Românești.
(Aflată în Cornicon pictum — o veche cronică ungurească (A. R.)

69. Piatra de pe mormântul lui Negru Vodă cum i-a zis poporul lui Basarab I, aflată în Biserica domnească — dela Curtea de Argeș. (A.R.)

Ungurii ne-au răpit Banatul, Crișana și Ardealul între ani 1000 și 1100, după lupte grele cu ai noștri. Pe la 1300 voiau să treacă și munții Carpați dar biruința dela 1330 ne-a mântuit țara dintre munți și Dunăre de cutropirea ungurească. — Este războiul pentru independență — al Munteniei — și prima isbândă mare a neamului nostru.

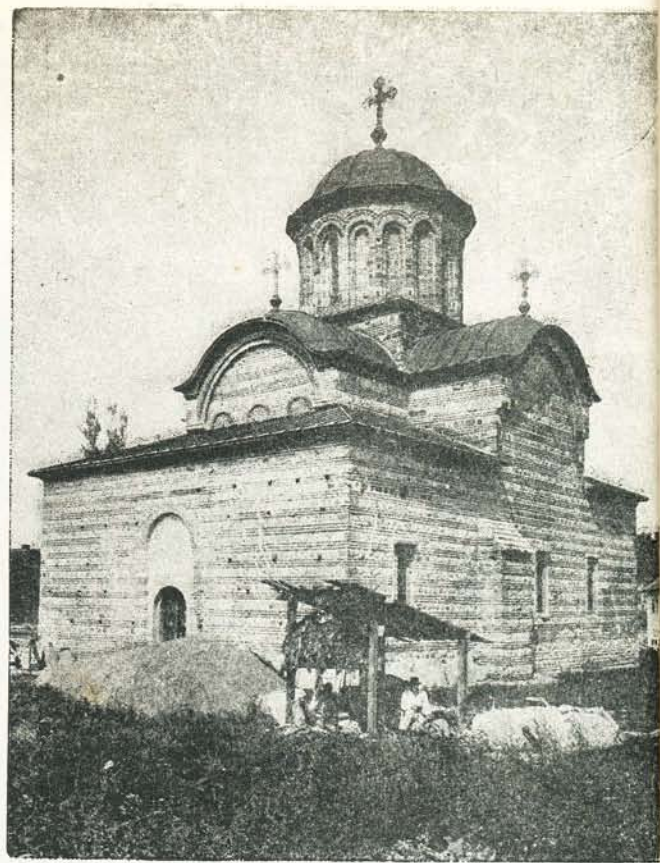
70. Nicolae Alexandru Basarab (CMI.)

Domn : 1352–1364. Portret la M-rea Câmpulung, de pe timpul lui Matei Basarab care a restaurat-o.

Fiul și urmașul lui Basarab, care luptase alături de tatăl său — este cel care a organizat biserica română aducând un mitropolit la Curtea de Argeș și zidind cetăți și orașe — Nicolae Alexandru Voevod luase parte la războiul din 1330 — dar peste 20 de ani, asociat la Domnie, face pace cu regele ungar Ludovic și împreună au alungat pe Tătari din Moldova. El ocupă *partea de Sud* a țării, care s'a zis BASARABIA, după numele tatălui său. Mormântul lui e în Biserica mănăstirii dela Câmpulung.

71. Radu, fiul lui Alexandru, pios cititor de mănăstiri la Tismana și Cozia portret la Biserica domnească din Argeș unde a terminat pictura (CMI cl. V. Drăghiceanu).

72. Bis. Domnească adică a curții domnești, din Argeș cu cele mai vechi morminte românești întemeiată de Basarab (CMI cl. V. Drăg.)

73. Radu I Basarab, frescă la Câmpulung. (CMI cl. V. Drăg.)

74. Sf. Nicodim întemeietorul vieții călugărești la noi adus în țară de Vlaicu Vodă. (X) Pictură la Tismana

75. Mân. Tismana — una din cele mai vechi m-ri ale Țării. (X)

76—77. Luptători români dela 1330.

Domnii Ț. Românești dela întemeiere până la Mircea:

- Basarab I 1310—1352
- Nic. Alexandru 1352—1364
- Vlaicu Vodă 1364—1374
- Radu Vodă (Negru) —1384
- Dan I 1384—1386.

78. Mircea I. „cel Bătrân“ (1386–1418) ctitor al Coziei împreună cu fiul său Mihail V-voed (1418–20) Ac. R.

80. Mircea. Desemn din Iorga, Hist. des Roumains

81. Monete dela Mircea I. Inscriptia e in limba slavonă.

82. Impăratul Sigismund, aliatul lui Mircea.

79. Baiazid măcelărind pe prizonierii francezi, după „bătălia dela Nicopole 1396.

83. Hotarele stăpânirii lui Mircea I.

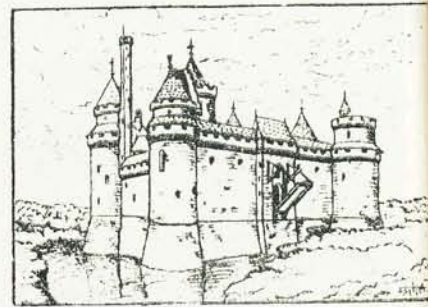
MIRCEA cel BĂTRAN era „cel mai viteaz și cel mai ager“ dintre principii Europei creștine în timpul când năvăliră Turcii la Dunăre. El îi ține în loc timp de 30 de ani (bătăliile dela Cosova, Rovine, Argeș, Turnu, [Nicopale, Ialomița etc., dar pierdu în ultimii ani Dobrogea, robită de Turci.

81. M-rea Cozia, zidită de Mircea, refăcută de Brâncoveanu. (CMI, I, 92) după pictura lui Preziosi în sec. XIX.

86. M-rea din sf. Munte (Chilandar) stil bizantin luat ca model de construcție la noi.

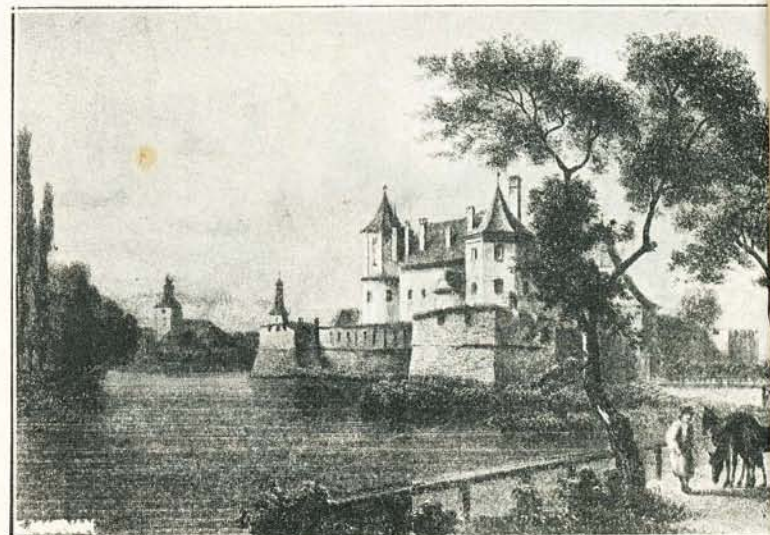

87. Cetate feudală din Apus.

Mircea zidi și el cetăți la Giurgiu, și'n alte locuri, la fel cu acestea. — (cele mai vechi au fost Severin și Turnu).

85. Pecetea lui Mircea pe ceară roșie, care se atârna de scrisorile și decretetele domnești (hrisoave).

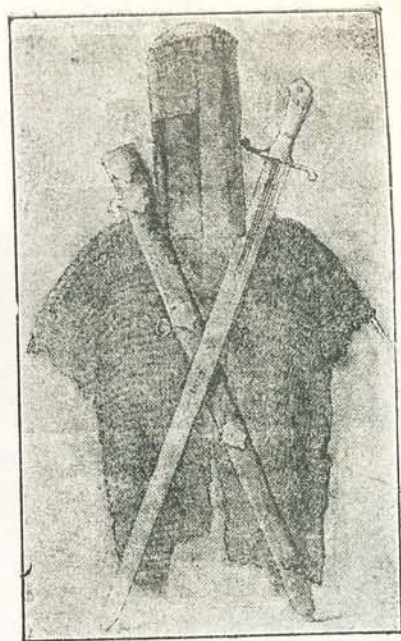
88. Cetatea Făgăraș, rezidită la 1613 de G. Bethlen. Mircea era și duce de Făgăraș. (CMI fasc. 48).

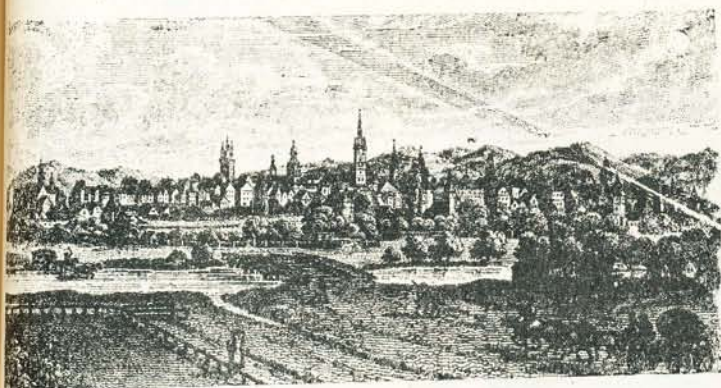
89. Ioan Corvin de Huniade, figură în cronica lui Thurocz (Xen.) în luptele lui cu Turcii dela 1441—1458 și fu pavăza Ungariei și Europei creștine.

90. Sierul de piatră, cu chip sculptat al lui Ioan Corvin.

91. Pantera și spada lui Pavel Chenezul, viteazul român din Banat.

92. Sibiu înconjurat de ziduri și turnuri, făcea negoț cu Muntenia.

93. Cetatea Bistriței (stampă din sec. XVI) făcea comerț întins cu Moldova, pe timpul lui Alex. cel Bun și până în sec. 18.

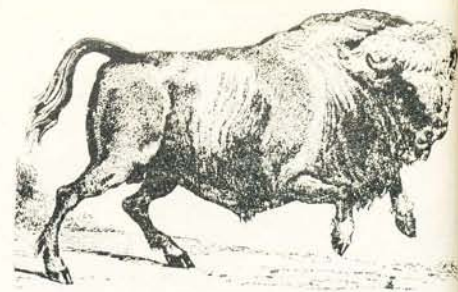

94. Castelul lui Ioan Corvin din Hunedoara. (CMI, Baș.)

95. Matei Corvin, regele Ungariei, de neam român (Xen.)

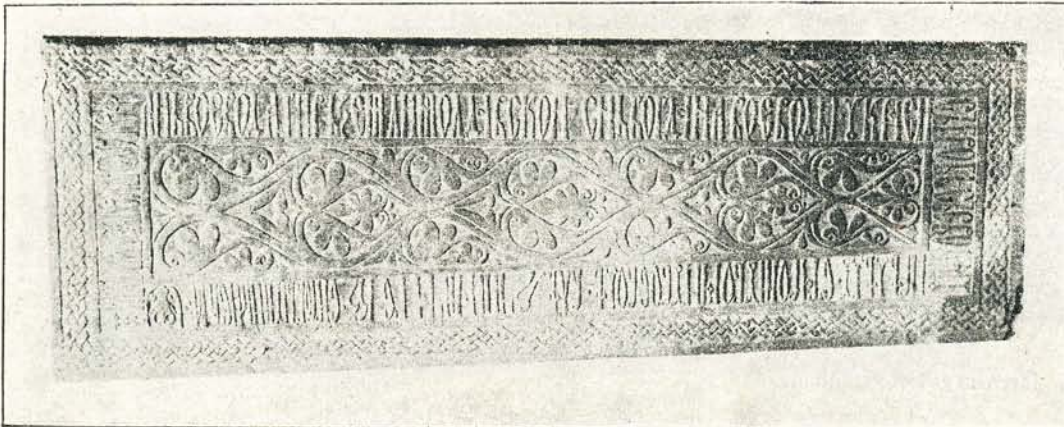
ARDEALUL, robit regilor Ungariei pe la 1100 d. Hr., avea cărmuire distinctă cu un voevod, pus de rege. La 1441 ajunge voevod românul Ioan de Huniade (comite de Severin, până atunci) care fu al doilea apărător al creștinătății, după Mircea. — Pe când Sașii făceau să înflorească comerțul cu orașele lor (Sibiu, Brașov, Bistrița, Sighișoara etc.) Românii erau brațul de apărare al țării.

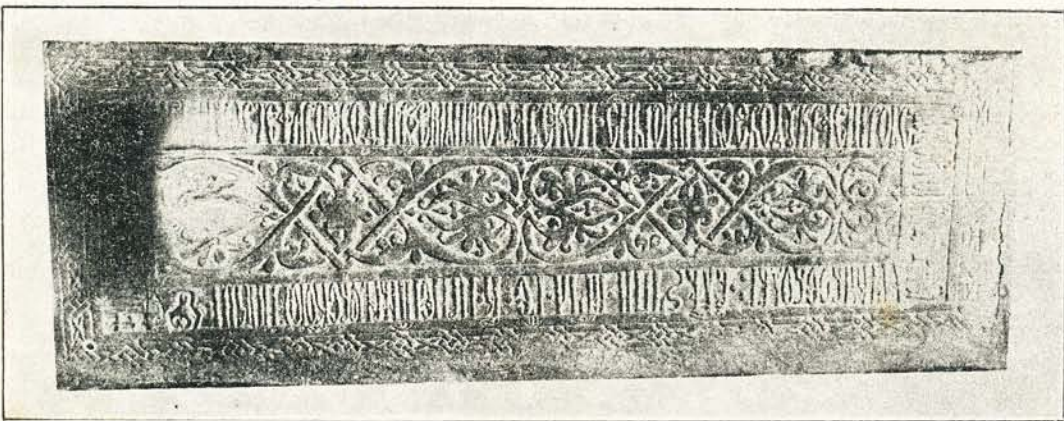
97. Bourul moldovenesc.

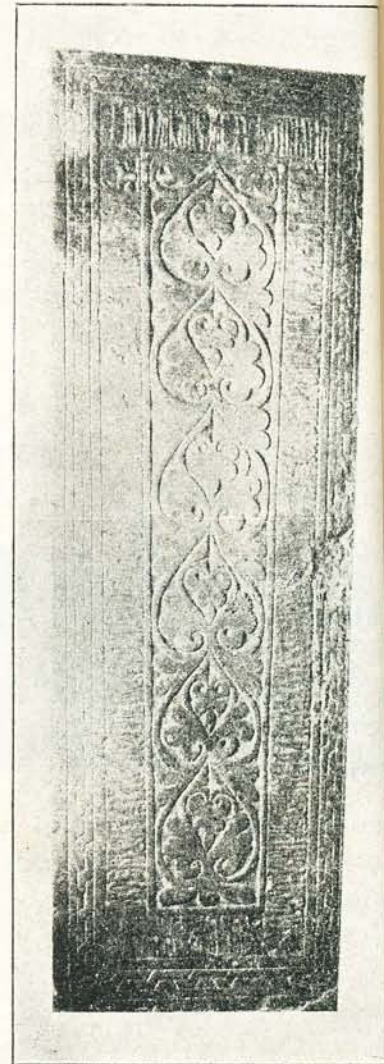
96. Biserica din Rădăuți, zidită de Bogdan cel Bătrân Intemeetorul, cu cele mai vechi morminte domnești. (CMI Baș)

98. Mormântul lui Bogdan I Intemeetorul, la Rădăuți (CMI.-Baș).

99. Mormântul lui Lațcu Vodă la Rădăuți (CMI Baș).

100. Mormântul lui Roman Vodă la Rădăuți (CMI. Baș).

BOGDAN, voevodul maramureșean descălecând la 1359 cu «vitejii» săi în țara bourilor, puse bazele «Țării Moldovei» al doilea stat românesc. Pietrele acestea de morminte le-a pus Ștefan cel Mare în locul celor vechi.

Urmași:

Lațcu Vodă 1364—72	Roman I 1393—94
Iurg Coriat. 1372—77	Ștefan I 1394—99
Petru Mușat 1377—93	

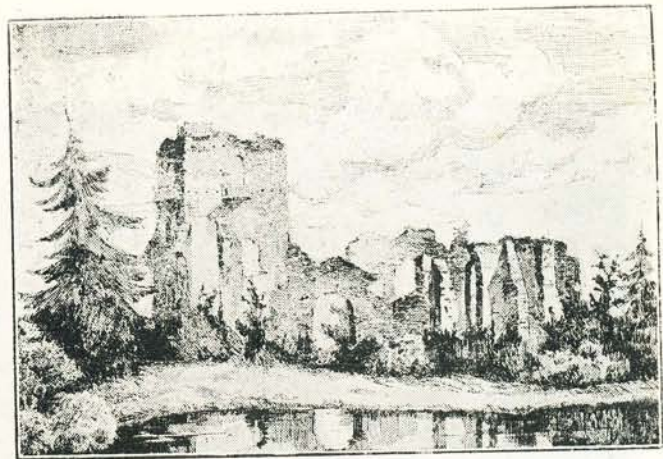
101. Pecetia orașului Baia, capitala lui Bogdan Vodă: „Sigilium Capitalis Civitatis Moldaviae, terrae Moldaviensis“.

102. M-reș Neamț înt. de Petru Mușat (CM

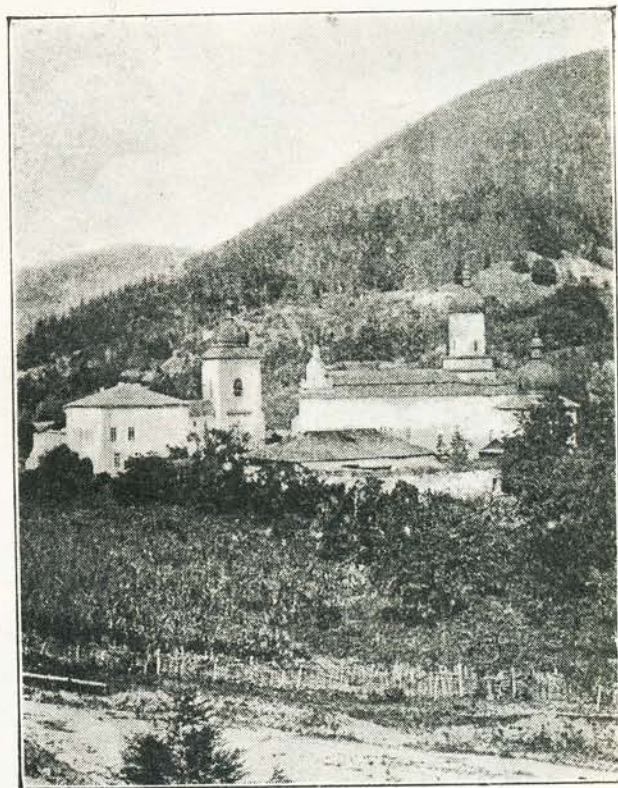
103. Alexandru „autocratorul“ (împăratul) Moldovei cu doamna sa Marina. Aceste chipuri sunt cusute în fir de un meșter al lui Alexandru pe un patrafir care s'a găsit la Moscova, luat de Ruși de la m-rea Bistrița.

104. Ruinile Bis. catolice din Baia (Xenop. II)

105. Prima Mitropolie a Moldovei, azi Bis. Mirăuți, (înainte de restaurare, lângă Suceava, zidită de Alex. c. Bun, refăcută de Ștefan c. M. (CMI Bals).

106. M-rea Bistrița, zidită de Alex. c. Bun, refăcută de Al. Lăpușneanu. (Xen.)

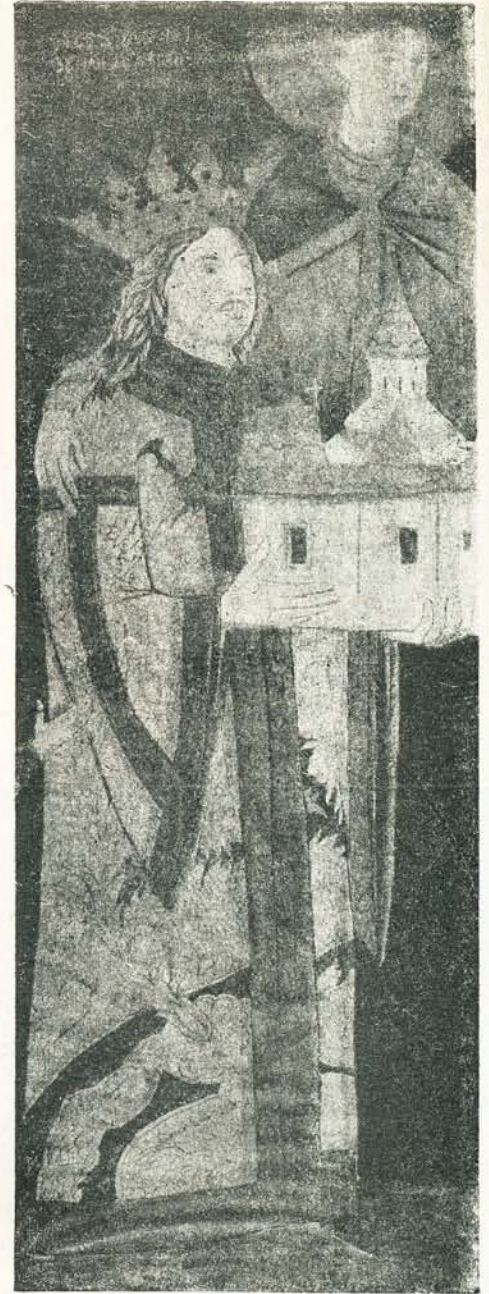
Alexandru cel Bun, 1400—1433 este al doilea întemeietor al Moldovei prin întocmirile ce i-a dat și cărmuirea sa energică și cuminte. Intemeie Mitropolia Moldovei cu scaun la Suceava și două episcopii, câteva m-ri, întocmi cărmuirea în ținuturi (judete) — câștigă *Pocuția* dela Poloni și *Basarabia de jos* dela Munteni.

107. Margareta, doamna lui Alexandru (Xen.)

108. Ștefan cel Mare, chipul din Evanghelia dela M-rea Humorul. (Xen. IV)

109. Chipul lui Ștefan la M-rea Voroneț zidită la 1488 — (CMI Balș)

110. Pecetea lui Ștefan cel Mare (Xen. IV)

111. Moldova lui Ștefan cel Mare cu posesiuni în Ardeal.

Ștefan cel Mare, 1457—1504, a consolidat principatul Moldovei printr'un șirag de cetăți, ridicate sau refăcute de el și prin oastea de 10.000 curteni și 30.000 răzeși, organizați de dânsul. A fost pavăza Moldovei și eroul creștinătății prin cele 36 de răboaie — purtate cu toți vecinii — protectorul ortodoxiei și artelor prin cele peste 40 biserici și mănăstiri ce fac fala Moldovei până astăzi.

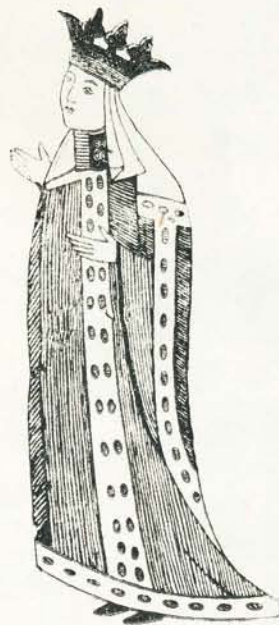
112. Maria fiica lui Radu soția lui Ștefan cel Mare între 1480 — 1511. (Xen. IV).

113. Elena, fiica lui Ștefan cel Mare, (Xen. IV), măritată cu Ioan fiul Țarului Ivan III.

114. Portretul lui Ștefan cel Mare pe patrafirul de la Dobrovăț (Xen. IV.)

115. Maria Doamna (1480), desen după un chip țesut pe o perdea de la Putna.

116. Chip la Sf. Nicolae domnesc Iași. Evdochia Doamna, soția lui Ștefan cel Mare (Xen. IV.)

Soțiile lui Ștefan

*Evdochia din Chiev (fiică Elena) 1463—66.
Maria din Mangup, Comnena, 1472—1477.*

Maria, fiica lui Radu cel frumos, s'a măritat cu Ștefan în 1480 și îi supraviețui până la 1511, având ca fiu pe Bogdan. Maria Rares din Hârlău, mama lui Petru Rares.

ȘTEFAN cel MARE CTITORUL MOLDOVEI
Apărătorul Europei și „Atletul lui Hristos“

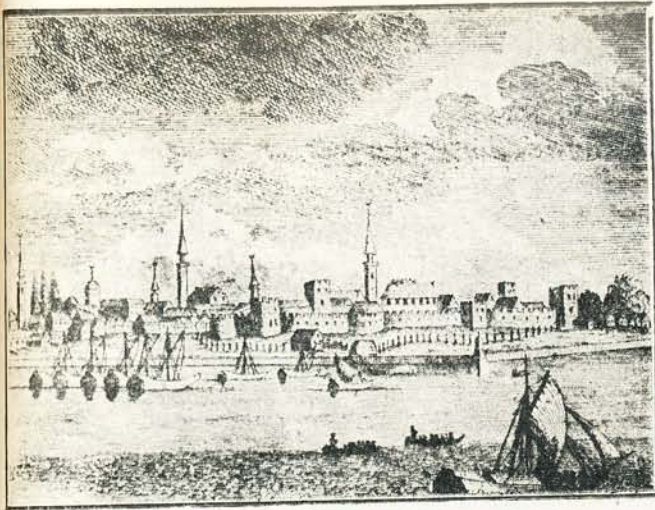

117. Familia lui Ștefan Vodă la biserica Sf. Ilie lângă Succava, zidită în 1848 (CMI, Balș).

118. Ștefan cu familia; el are un frumos păr blond, și mustața roșcovană, la bis. Pătrăuți (CMI, Balș).

119. Chilia nouă, sub Turci. Vedere pela 1780. Cucerită de Ștefan 1465 dela Munteni, pierdută 1484, la Turci.

120. M-rea Răsboeni, zidită în 1499 pe locul săngeroasei bătălii cu Turcii la 1476 unde au pierit 10.000 viteji curteni. (CMI, Balș)

122. Clopotnița M-rei Neamt. Una din bisericile m-rei a zidit-o Ștefan la 1497 (CMI, Balș). Vedere de azi.

121. Pisanie în litera frumoasă a meșterilor lui Ștefan la M-rea Tazlău, zidită în 1497 (CMI, Balș).

123. M-rea Putna după o stampă veche. Era o adevărată cetate întărită cu turnuri la colțuri.

124. Ștefan cu fiii Bogdan și Petru, la M-rea Dobrovăț, zidită la 1504, pictura din 1528. (CMI, Balș).

125. Vlad Tepeș, domnul T. Românești
aliat la 1457, rival în 1462,
iar aliat în 1476

(Xen. IV)

26. Sultanul Mahomed II, portret de pictorul italian
Giovanni Belini.

127. Laiot Vodă Basarab prieten,
apoi dușman în 1474-5 (Xen. IV)

128. Postament de jeț. Biserica Sf. Paraschiva, R.-Sărat, zidită de Ștefan. (CMI, III).

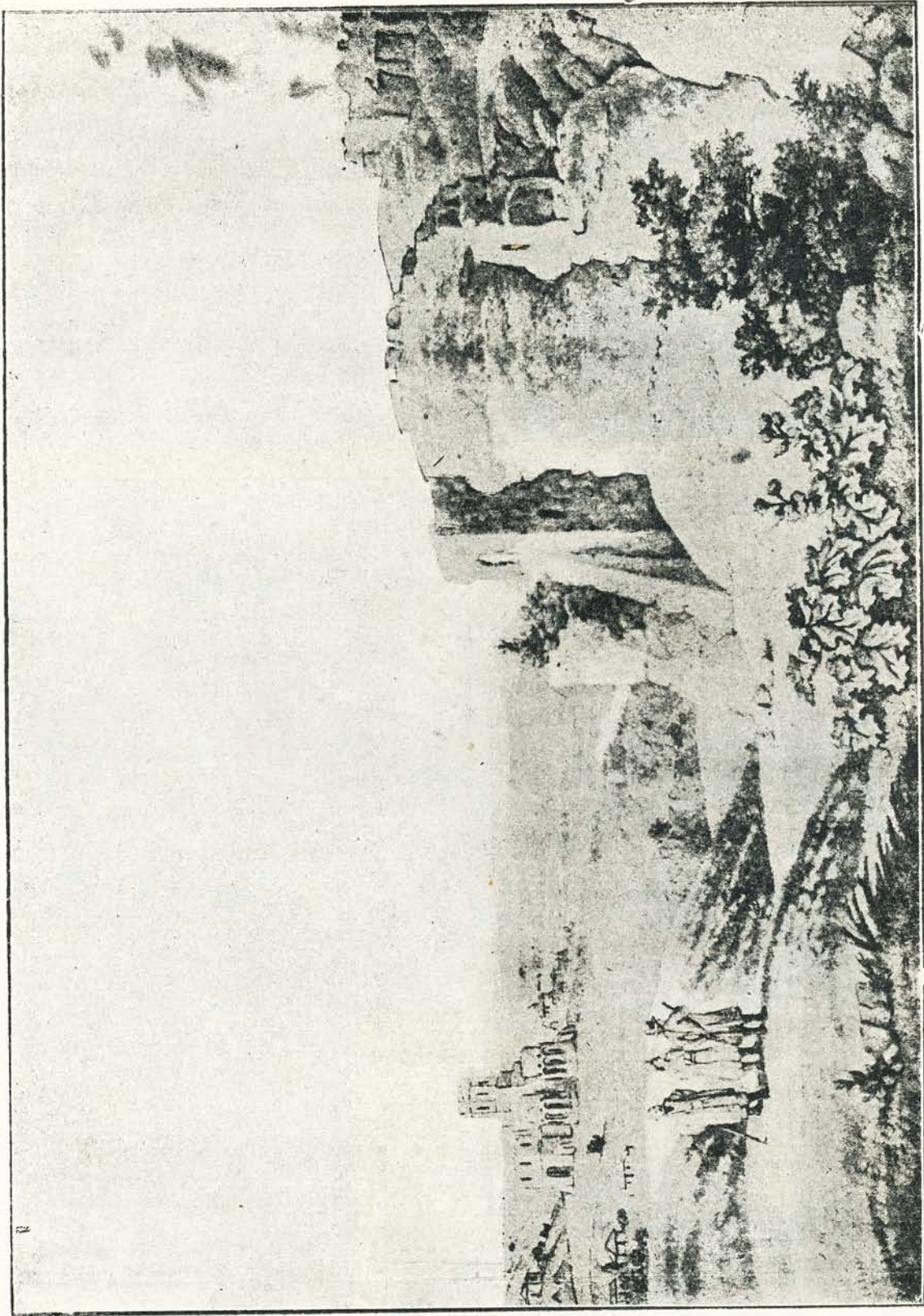

129. Steagul lui Ștefan cel Mare, dăruit M-rei Zografu dela Sf Munte la anul 1500 — cu chipul sf. Gheorghe. Inscricția în slavonește spune așa: „O luptătorule și biruitorule mare Gheorghic, în nevoi și în nenorociri, grabnice ajutor și cald sprijinitor, iar celor întristați bucurie nespūsă, primește dela noi această rugămintē a smeritului tău rob, a d-lui Io Ștefan Vv, din mila lui D-zeu Domn al țării Moldovei, păzește-l pe el neatins în lumea aceasta și în cea de apoi, prin rugăciunile celor ce te cinstesc pe tine, ca să te preamărim în vezi amin. Și au făcut aceasta în anul 7008, al 43 an al domniei sale. (A.P.)

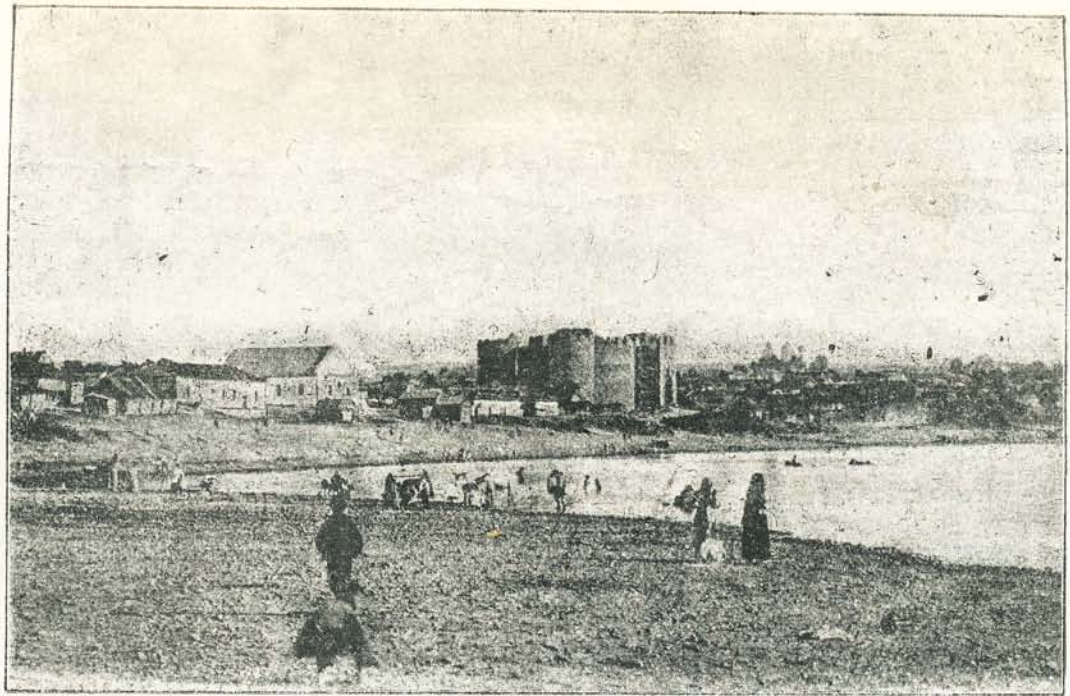

130. Alt steag dăruit de Ștefan Vodă M-rei Zografu cu chipul lui Sf. Gheorghe patronul oștilor lui Ștefan (A. R.) Inscripția e un simplu tropar al sfântului. Binefacerile lui Ștefan pentru această m-re: un port pentru corăbii, un trapezar, odoare. Bogdan fiul, în 1517 zidi un turn. (I. Bogdan Au Ac. t. 24 Desb. 1).

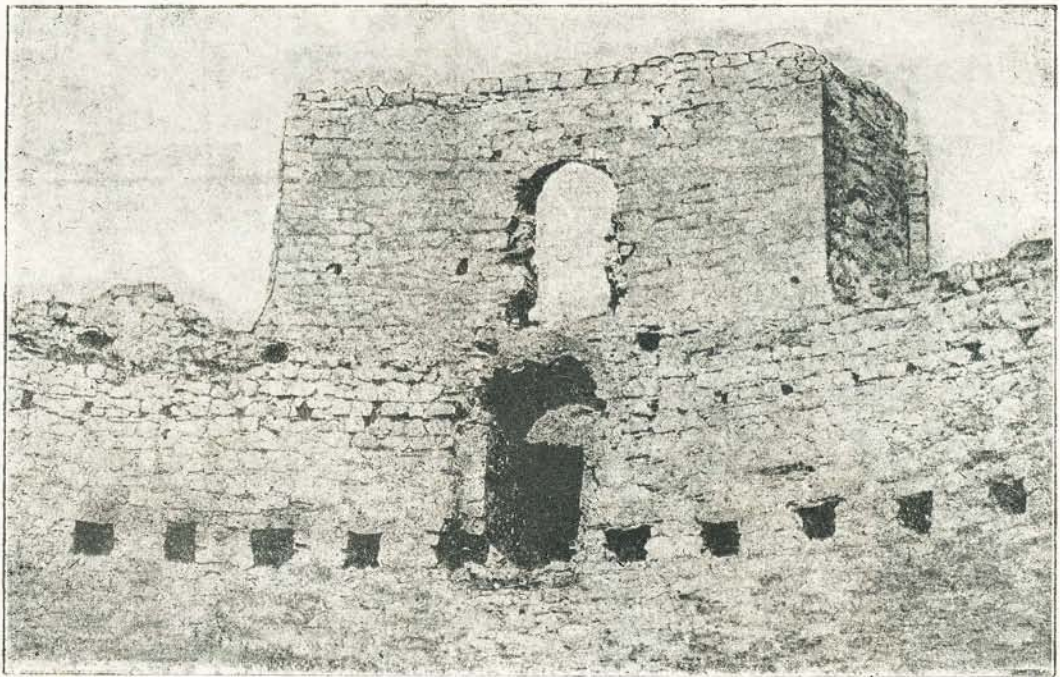
VEDEREA SUCEVEI.

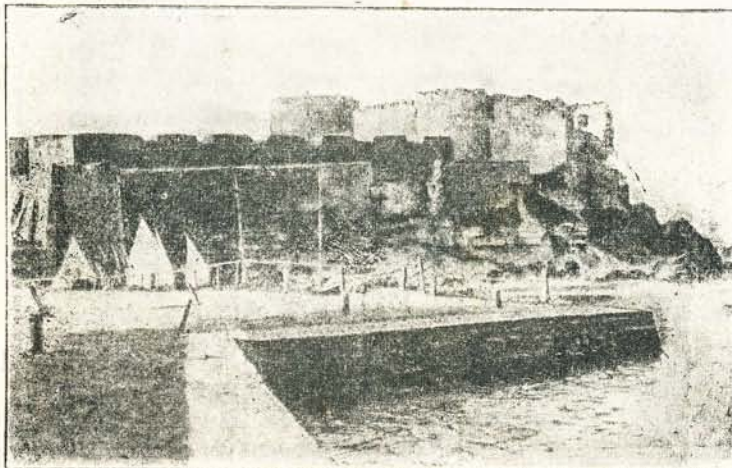
131. Ruinele Sucevei, Capitala Moldovei dela Petru Mușat până la Alex. Lăpușneanu. Vedere din sec. XIX, luată dinspre Sud, cu spatele la munți și râul Suceava în față. În stanga biserică Mirauti și marginea orașului (CML 1916, 26)

132. Cetatea Sorocii pe malul Nistrului fu zidită de Ștefan ca pază contra Tătarilor. E sigur că zidurile așa cum s'a păstrat sunt de la Ștefan (CMI, VII 87).

133. „Cetatea Soroca, vedere interioară” (CMI, VII 88)

131. Cetatea Albă (CMI)

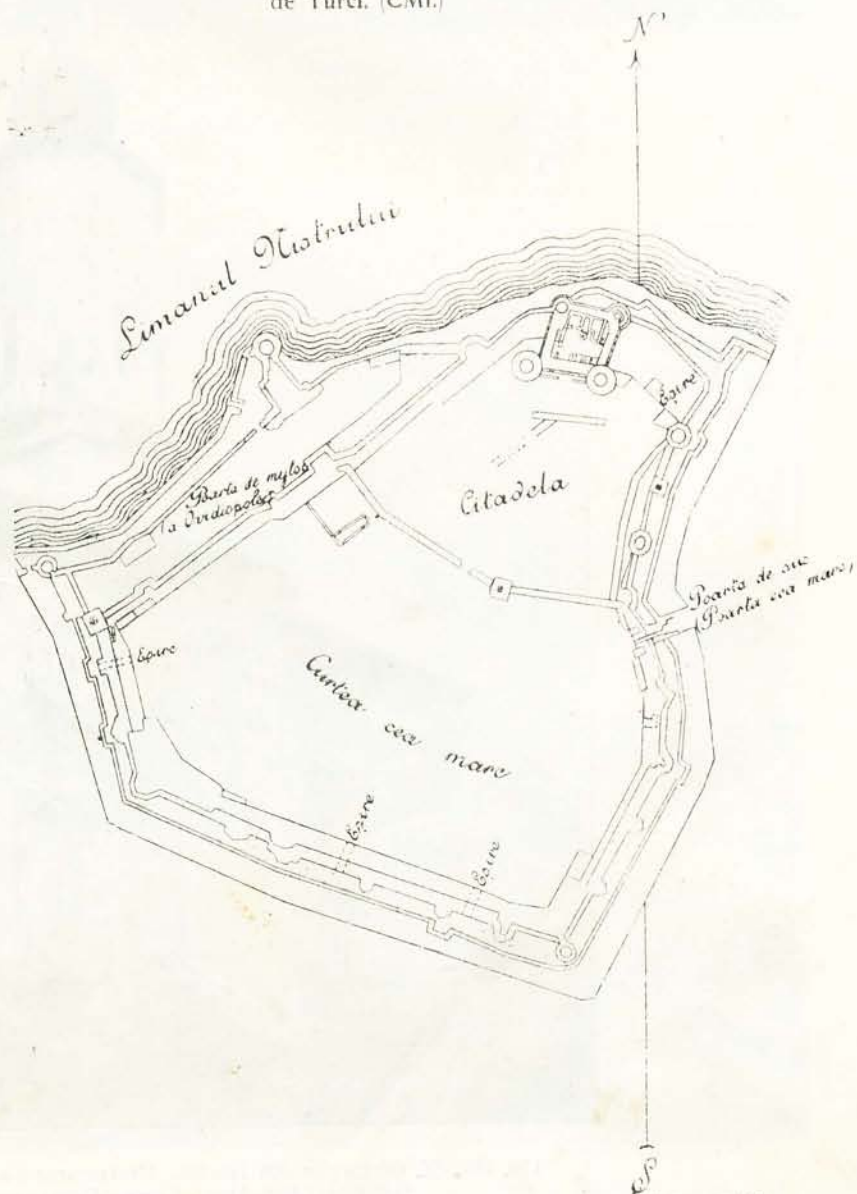
135. Bombarde, tunuri de lemn trăgând într-o cetate, (Sec. XV).

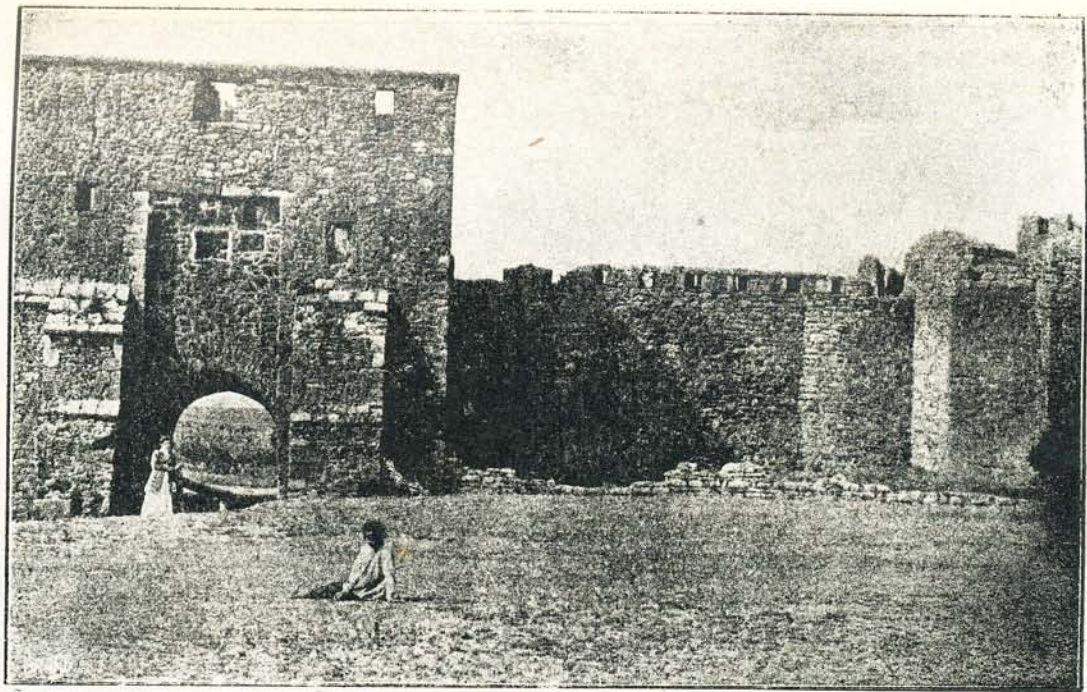
136. Cetatea Albă, vedere pe la 1790 când o țineau Turcii. Se văd trei rânduri de cetăți, una înalta. Prima este cea genoveză, a doua citadela adăosă de Ștefan și a treia (curtea cea mare), făcută de Turci. (CMI.)

137. Piatra pusă de Ștefan Vodă la Cetatea Albă în 1476 înouind porțile, când a fost asediată în zadar de Mahomet II. (I. Bogdan, Inscricțiunile dela C. Albă t. 30.) A. R.

138. Planul Cetății Albe, pierdută la Turci în 1484. (CMI)

139. Poarta Cetății Albe. (C. M. I.)

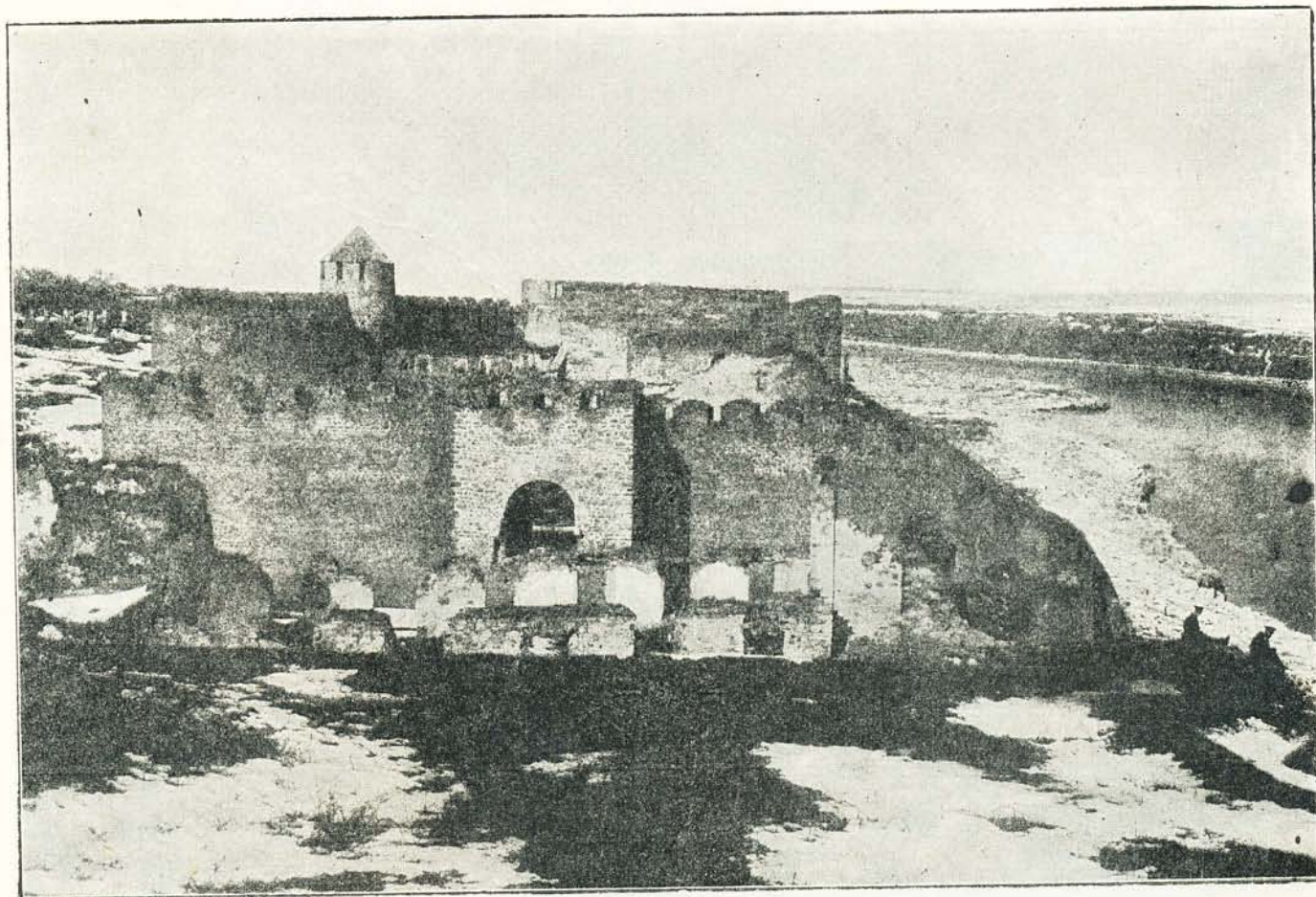

140. Bis. Sf. Gheorghe din Hărlău. Restaurarea i-a schimbat turla și acoperișul.
Zidită în 1492—lângă Curtea Domnească. (C. M. I. Balș)

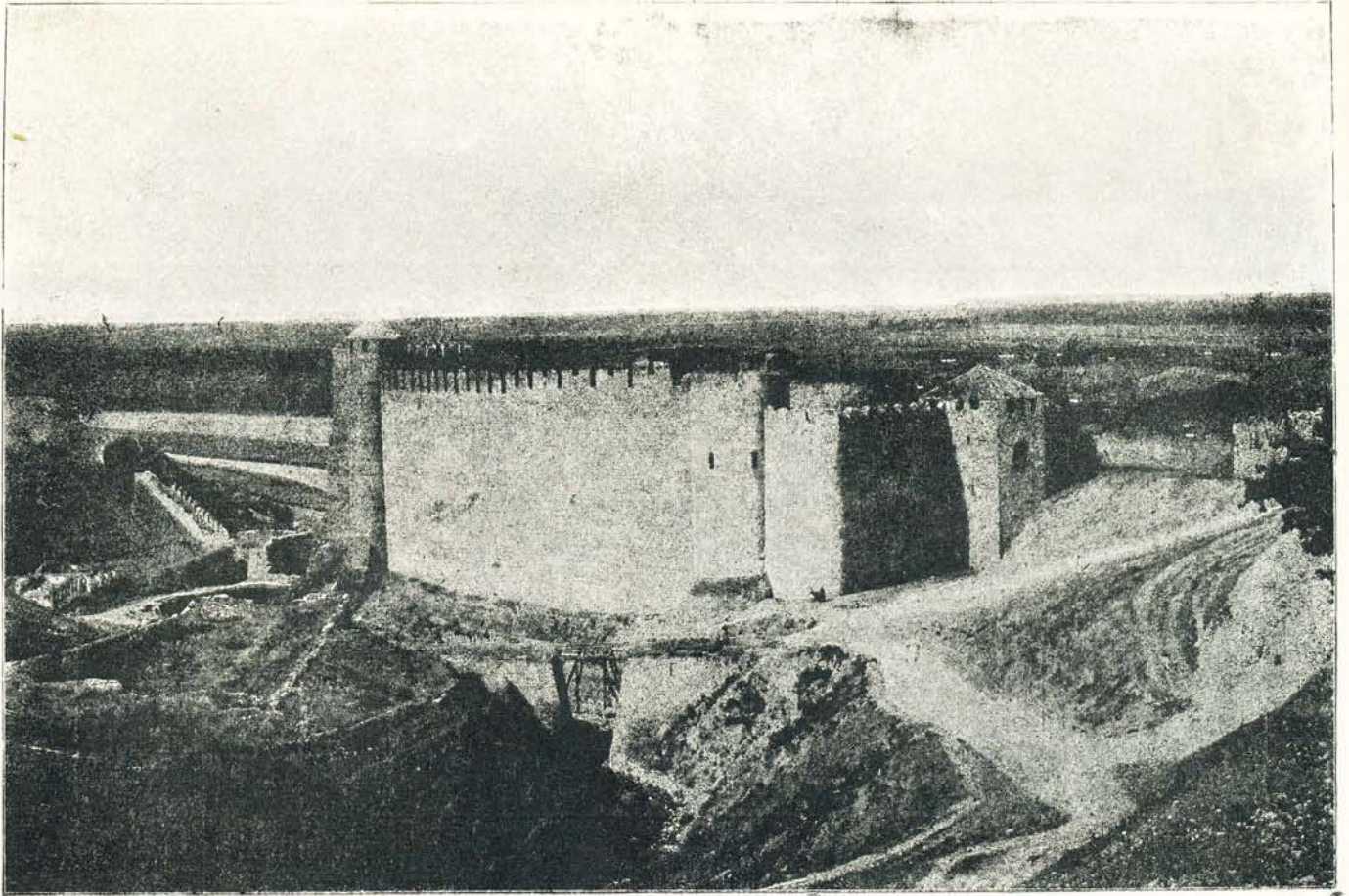

141. Cetatea Hotinului, întemeiată poate pe timpul lui Bogdan I — însă Ștefan a adăugat întărituri. (A. R.)
Vedere dinspre Răsărit. Așa apare celui ce sosește cu vapoarașul dela Soroca.
A fost continnu moldovenesc până la 1711 cîn l il ocupă Turcii, cu jumătate din județ, ca raia.

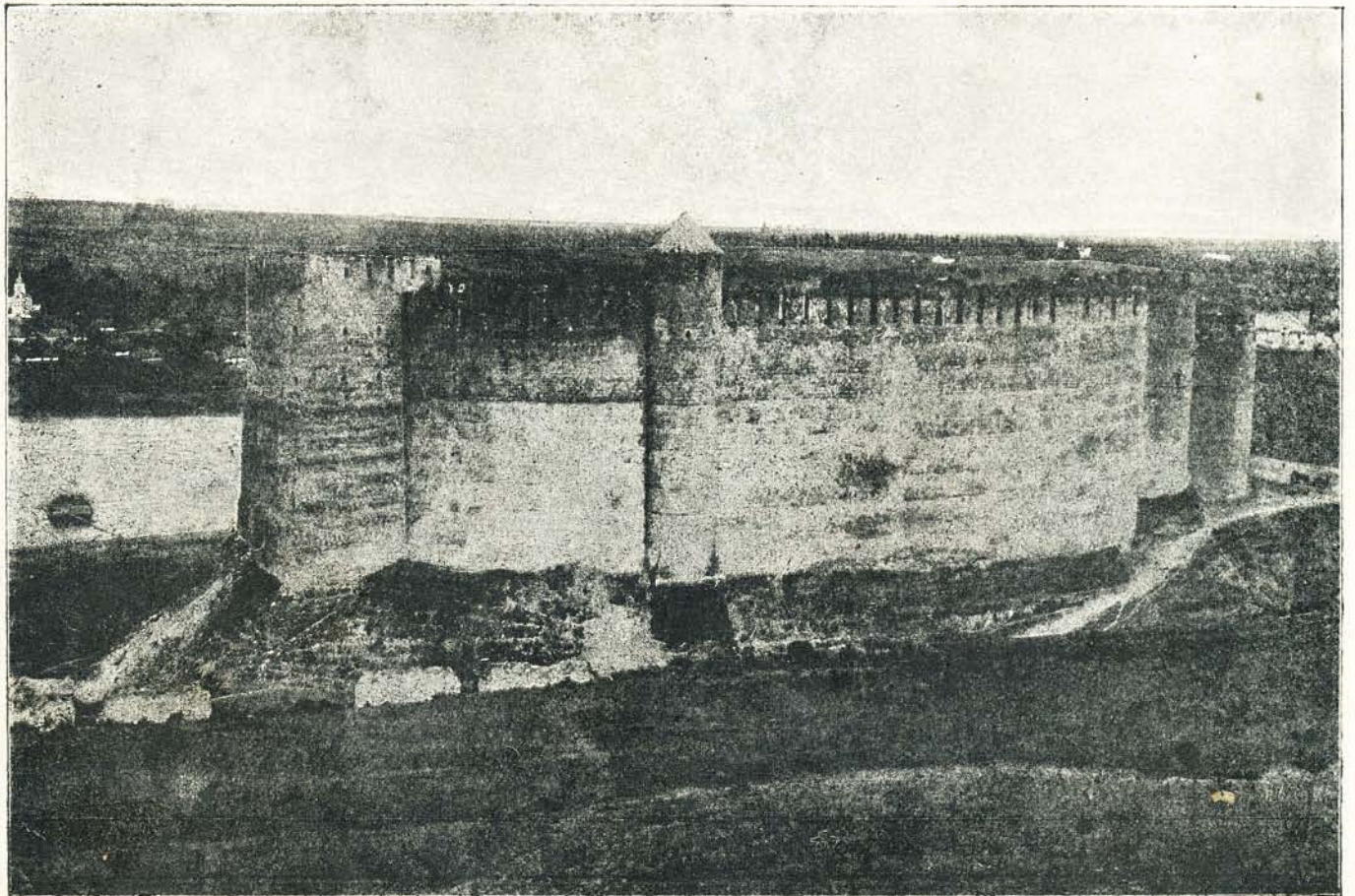

142. Hotinul. Debarcând, ocolim pe la sudul cetății. In fund câmpia Podoliei, in dreapta Nistrul. (A. R.)

143. Hotinul, vedere dinspre Sud-Vest; în fund tot câmpia Podoliei, cu casele satului Braga.

(A. R.)

144. Hotinul, văzut dinspre Apus. L'am ocolit aproape complet; turnulețul jăguiat era în stânga (la nr. 143) acum e drept în față și am atins Nistrul la capătul din sus al cetății.

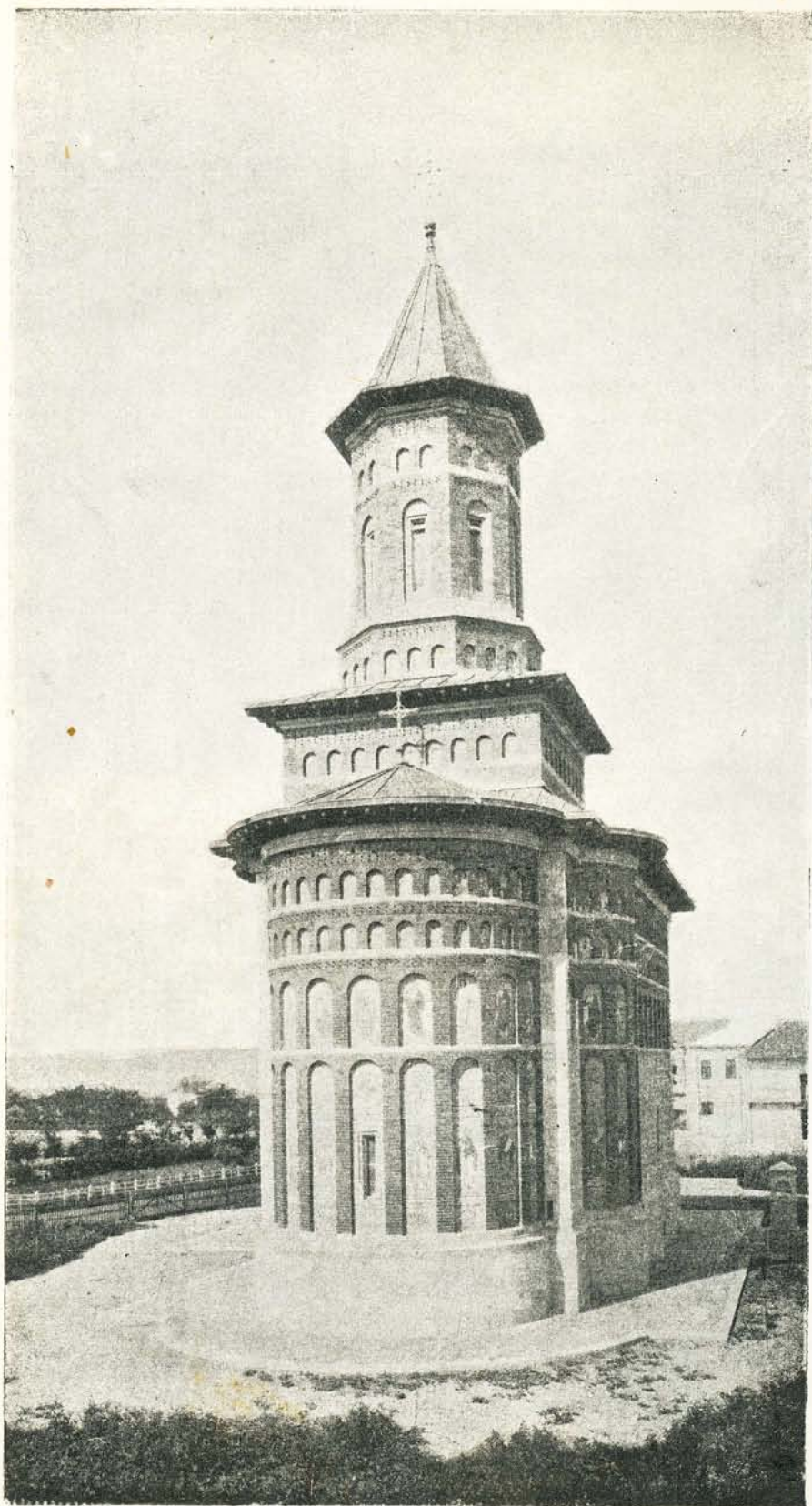
(A. R.)

145. Aceiași vedere a Hotinului ca la nr. 111, după o stampă mai veche. Se vede și târgul. (A. R.)

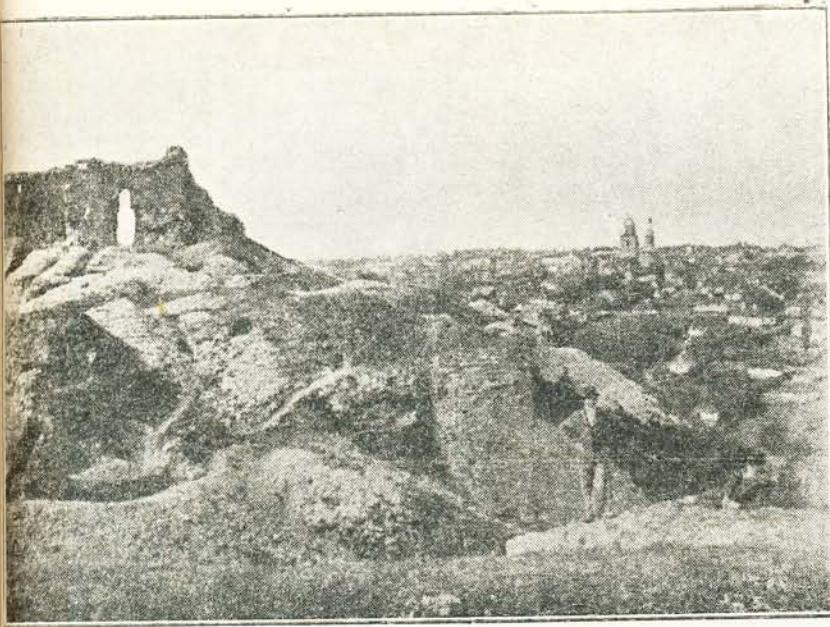
146. Biserica din Borzești, zidită de Ștefan Vodă cel Sfânt la 1493-4, în satul său de naștere. (CMI. B. alș)

147. Sf. Nicolae Domnesc din Iași, zidit între 1491—3, lângă curțile domnești. (CMI Bals)

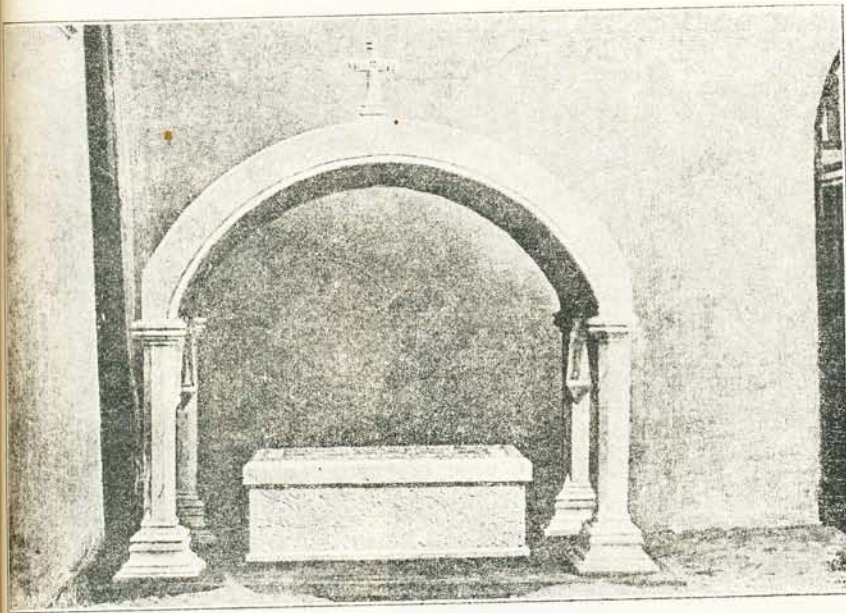
148. Ștefan cel Mare la Sf. Niculae, Iași. Are titlul: „Velikii Samodârjet“ adică mare autocrăt, stăpânitor. (CMI, V, 131)

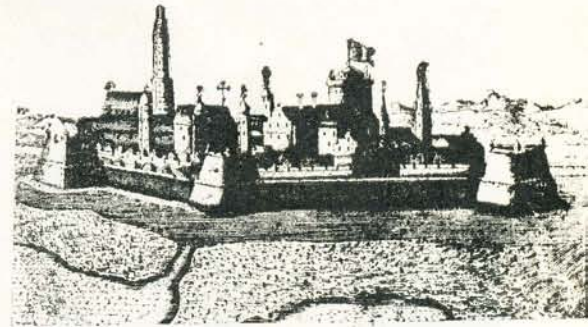
149. Suceava cu ruinele cetății (X. II). Vedere luată dinspre Nord Est.

152. M-rea Putna, zidită la 1466—70 (CMI—Baș).

150. Mormântul unde zace „Sfântul Ștefan Vodă“ la m-rea Putna. A murit la 2 Iulie 1504. (CMI Baș).

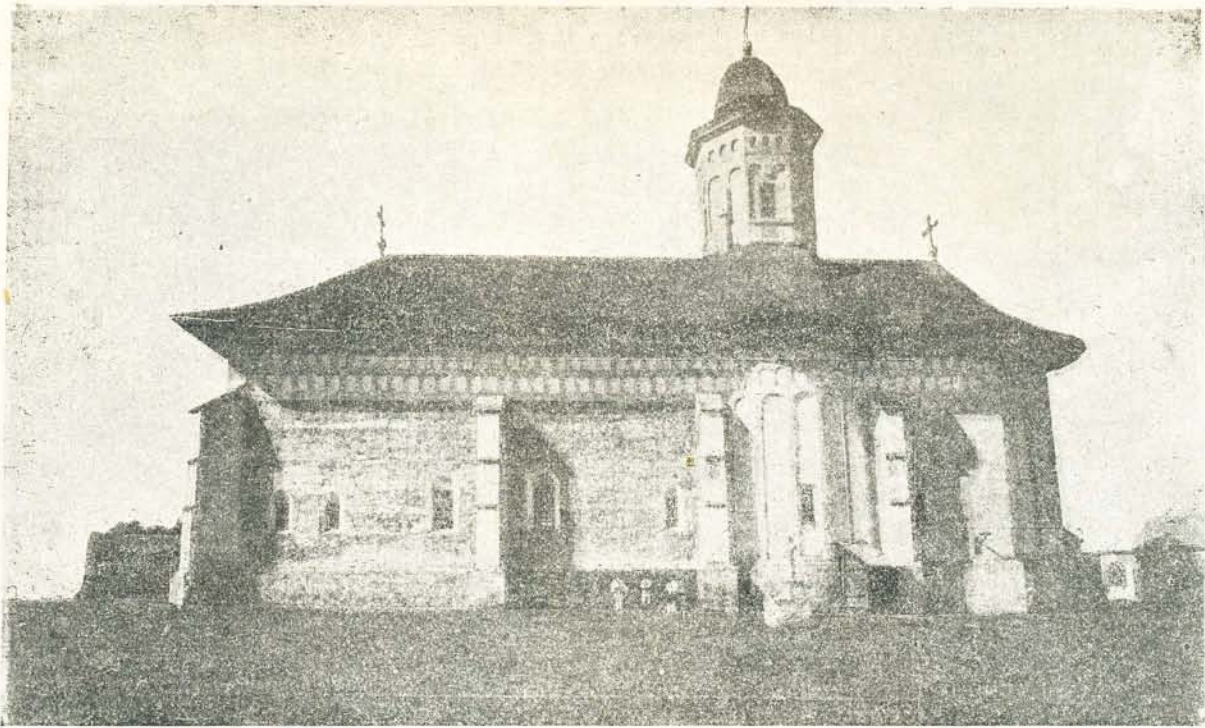

153. Cetatea Iași—după o stampă veche probabil din imaginația unui desenator.

151. Piatra mormântului lui Ștefan c. M. dela (Putna (CMI, Baș)

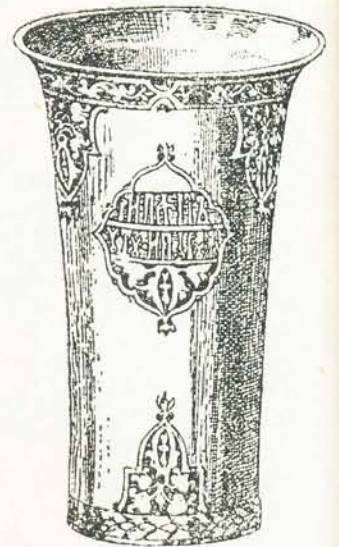
Pisania: „Binecinstitorul domn Io Ștefan Voievod cu mila lui Dumnezeu Domn Țării Moldovei, fiul lui Bogdan Vv. ctitor și întemeietor al acestei m-ri, el însuși aici zace“.

154. Sf. Gheorghe din Suceava, zidit de Bogdan cel Orb și Ștefăniță, pentru Mitropolie, (C. M. I. Balș).

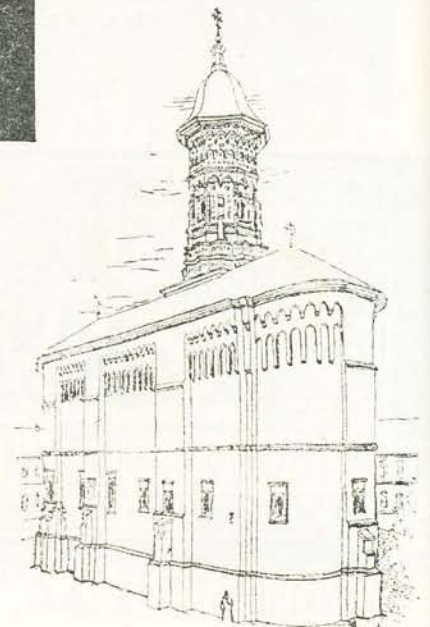
155. Biserica din Bălinești, zidită de Tăutul Logofăt (1499) se zice, din banii birului turcesc. (CMI.)

157. Cupa de argint a logofătului Tăutu dela 1600. (cl. Arhive)

156. Piatra de mormânt a lui Ștefăniță Vodă la Putna (CMI, Balș).

158. M-reș Dragomirna zidită de Mitropolitul Anastasie Crimca (la înc. sec. 17.)

159. Bogdan fiul lui Ștefan cel Mare. Domn dela 1504—1517 (Xen. IV).

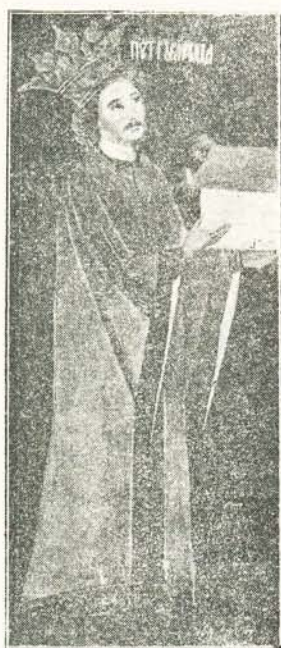
160. Ștefan VI Lăcustă, adus în scaun de Sult. Soliman în 1538, când au luat Turcii Bugeacul și Tighina (Xen IV)

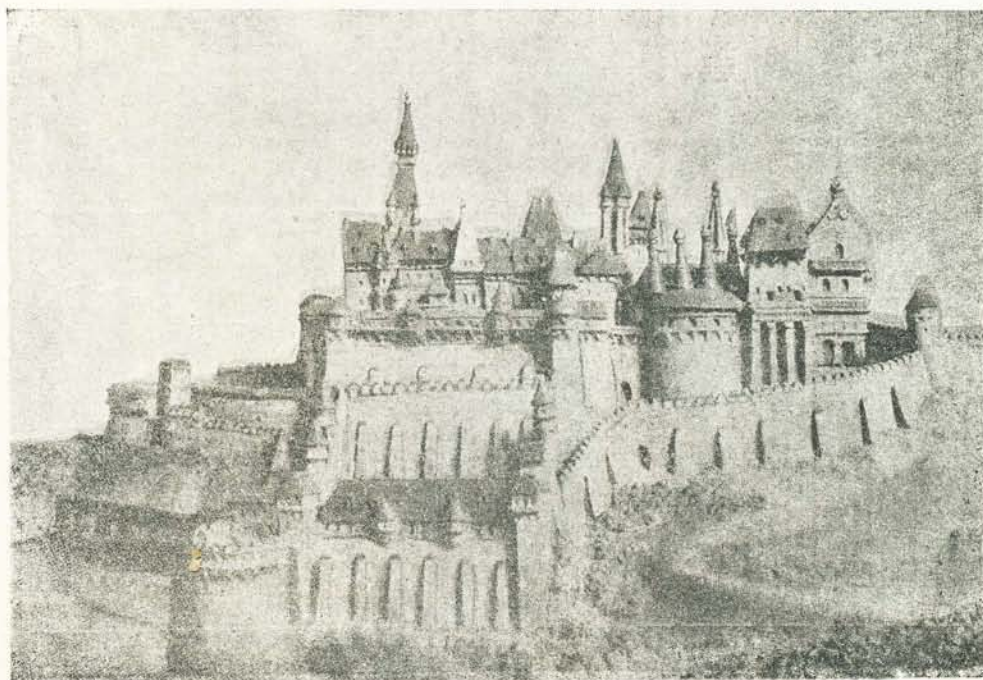
161. Soliman II, cel mai puternic Sultan al Turcilor, cuceri Belgradul 1521, birui Ungaria la Mohaci 1526, răpi Bugeacul în 1538, și ocupă Buda 1641 — făcând Ungaria pașalac și Transilvania vasală.

162. Moldova cu hotarele ei, pe timpul lui Rares.

163. Petru Rares (1527-1546) care făcuse planul să alunge pe Turci din Europa cu puterile unite ale celor trei țări române, dar, trădat de Poloni, e surprins de Soliman în 1538.

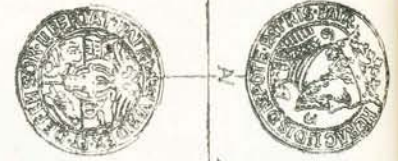

164. Cetatea Buda, capitala Ungariei, căzu în robia Turcilor la 1541. Un pașă cu trei tufuri fu cărmuitor la Budapesta până la 1686. (CMI, Balș).

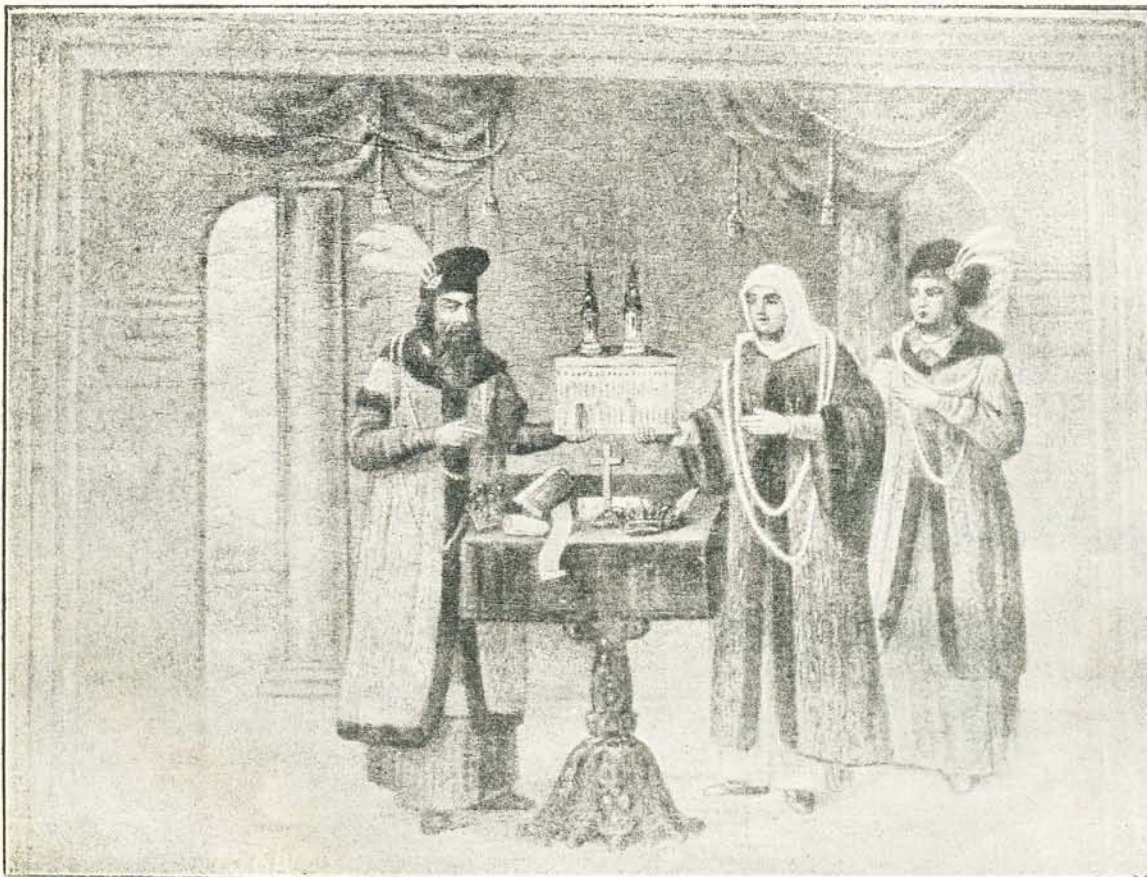

165. Stampă din 1568, reprezentând o solie moldovenească (parcă sunt și 2 turci) a lui Lăpușneanu, trimisă în Polonia la orașul Grodno: în stânga Moldoveni în dreapta Poloni (CMI, 40)

Alexandru Lăpușneanu - fiul lui Bogdan, și ginere, al lui Rares, alungat din scaun în 1561, de aventurierul Ioan Despot, revine în 1564 cu ajutorul turcesc, dărâmă cetățile Moldovei și mută scaunul la Iași.

166. Monete dela Despot Voda.

167. Petru Șchiopul cu doamna sa Maria Amirală și fiica Maria căs. cu Zotu Tzigara, c'itori ai Mănăstirii Galata lângă Iași. Din dinastia Basarabilor de neam, el domni în Moldova (1574-79) și părăsi tronul, când Sultanul ceru urcarea tributului.

168. Piatra Mariei, prima soție a lui Rares (CMI, Bals)

169. M-rea Dealu, lângă Târgoviș e zidită de Radu cel Mare. Este a doua minune de arhitectură în stilu bizantin și al Renașterei, după Curtea de Argeș.

170. Ioan Vodă cel Cumplit Domnul Moldovei: 1572—74, eroul martir, în luptă cu Turcii, la Roșcani pentru că n'a voit să sporească tributul turcesc.

171. Radu de la Afumați, biruitorul Turcilor în 20 de bătălii, povestite pe această piatră de mormânt la C. de Argeș. Era ginere lui Neagoe. (Xen.)

172. Stema tunului lui Petru Cercel ce se află la Muzeul de Antichități.

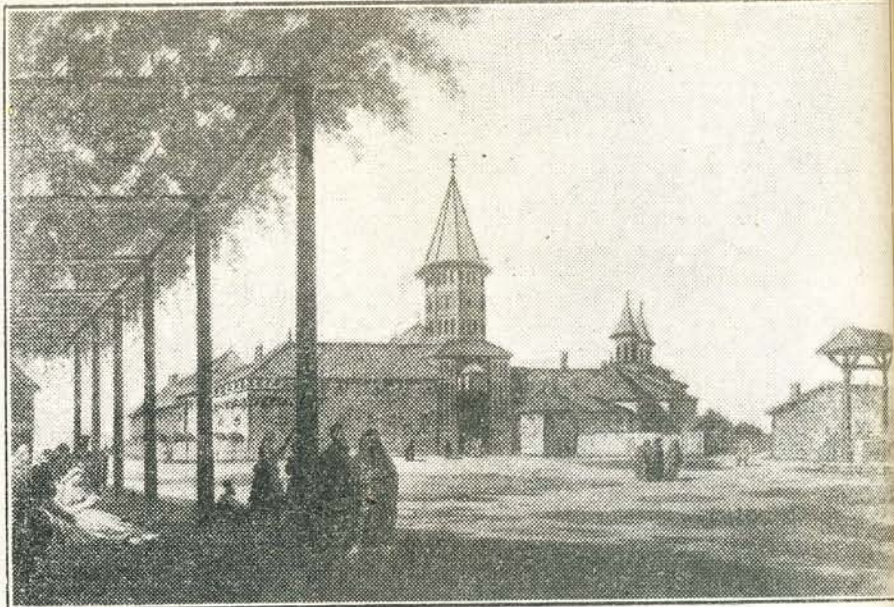

173. Petru Cercel fratele lui Mihai Viteazul.

Domnii Munteniei, după Vlad Țepeș, mai însemnați au fost: Radu cel Frumos, Basarab Laiot și Vlad Călugărul, contemporani cu Ștefan cel Mare. Radu IV cel Mare 1496—1508, Neagoe Basarab 1512—1521, Radu dela Afumați 1521—1529, Radu Paisie 1535—45, Mircea Ciobanul 1545—1553, 1557—59 și Pătrașcu cel Bun cu fii săi Petru Cercel și Mihai.

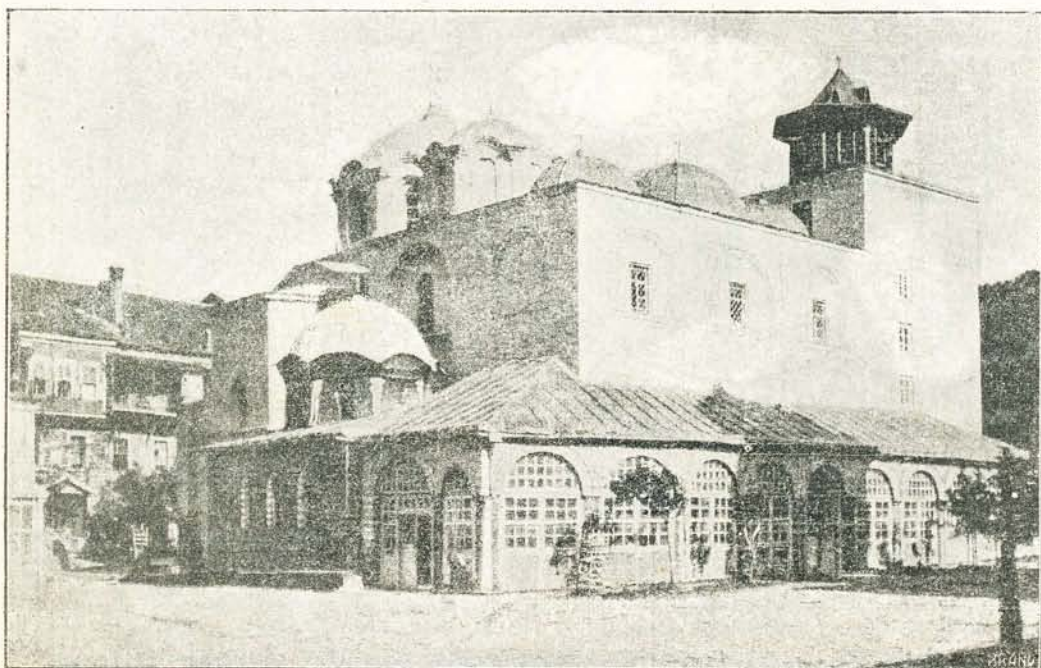
176. Neogoe Basarab (chip la Hurezi, CMI).

175. M-rea Curtea de Argeș pe la 1801 ocolită de ziduri și chilii (vedere exterioră)

177. Mănăstirea Curtea de Argeș, cum se vede azi, restaurată de regele Carol I. (Xen. IV).

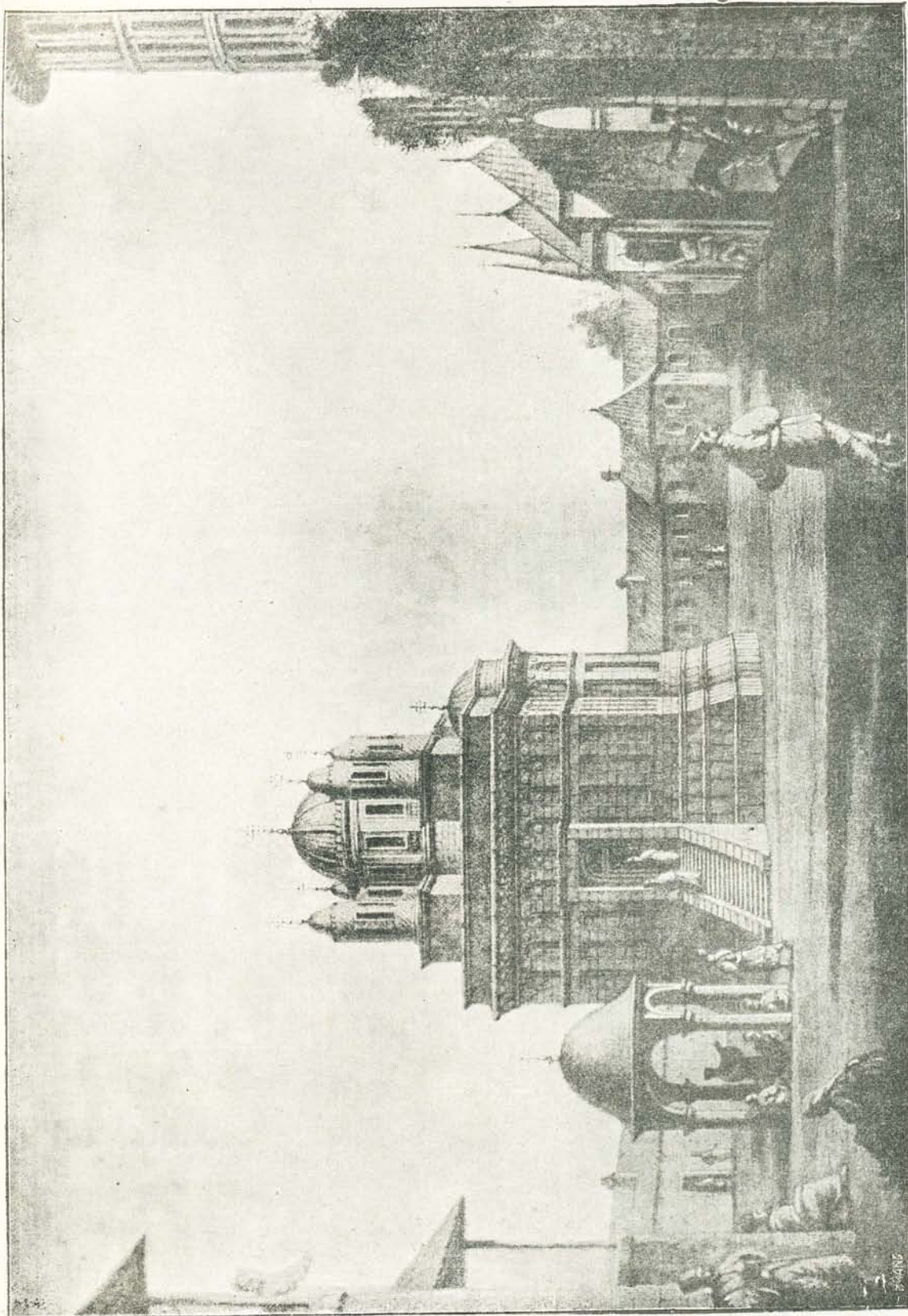

178. M-rea Iyirul, la Sf. Munte, una din multele m-ri ce primeau danii împărătești dela Neogoe (CMI).

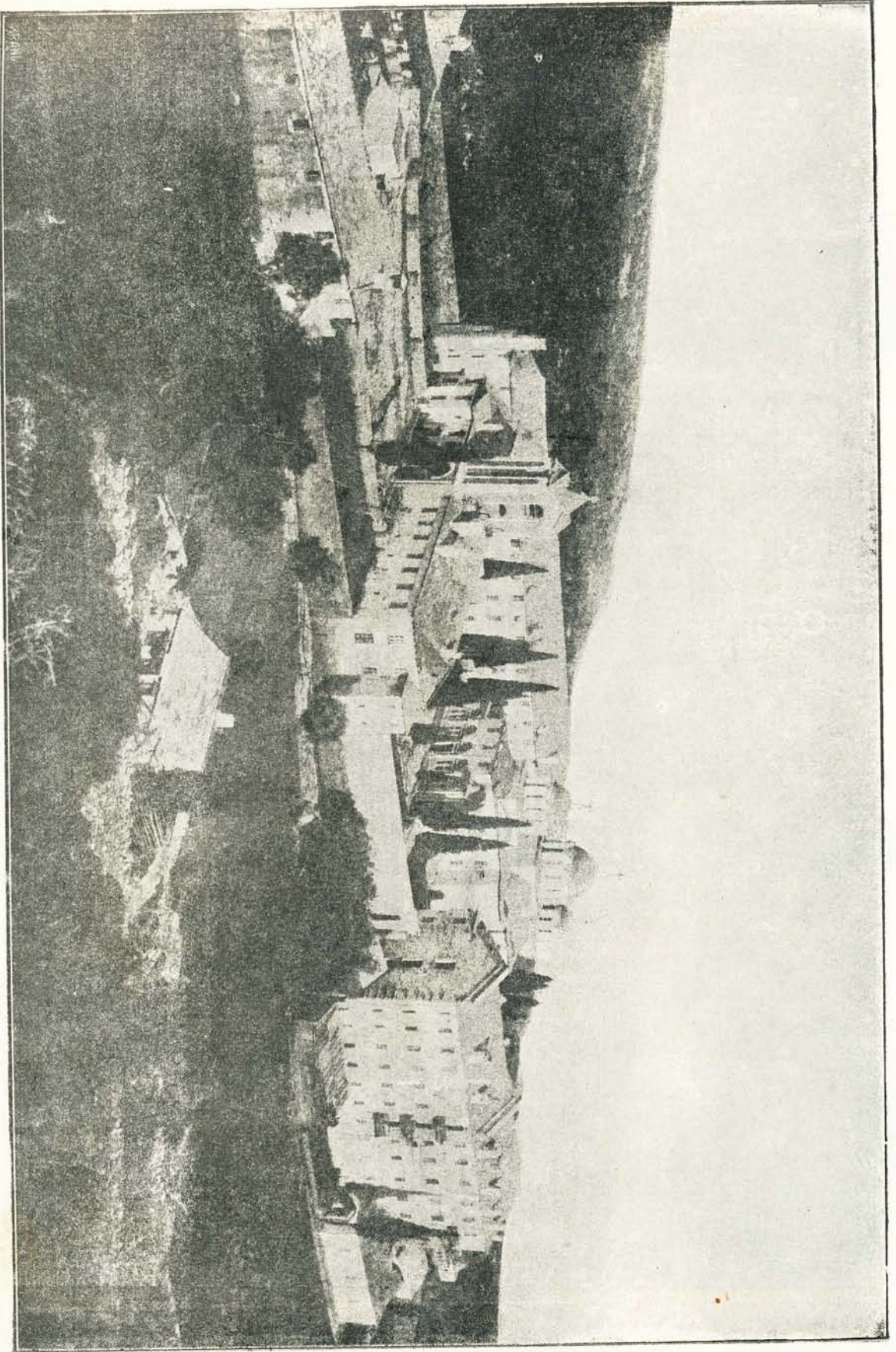

179. Mitropolia din Târgoviște zidită de Neogoe Basarab la 1519 și terminată de Radu Paisiu azi înlocuită cu o clădire fără stil.

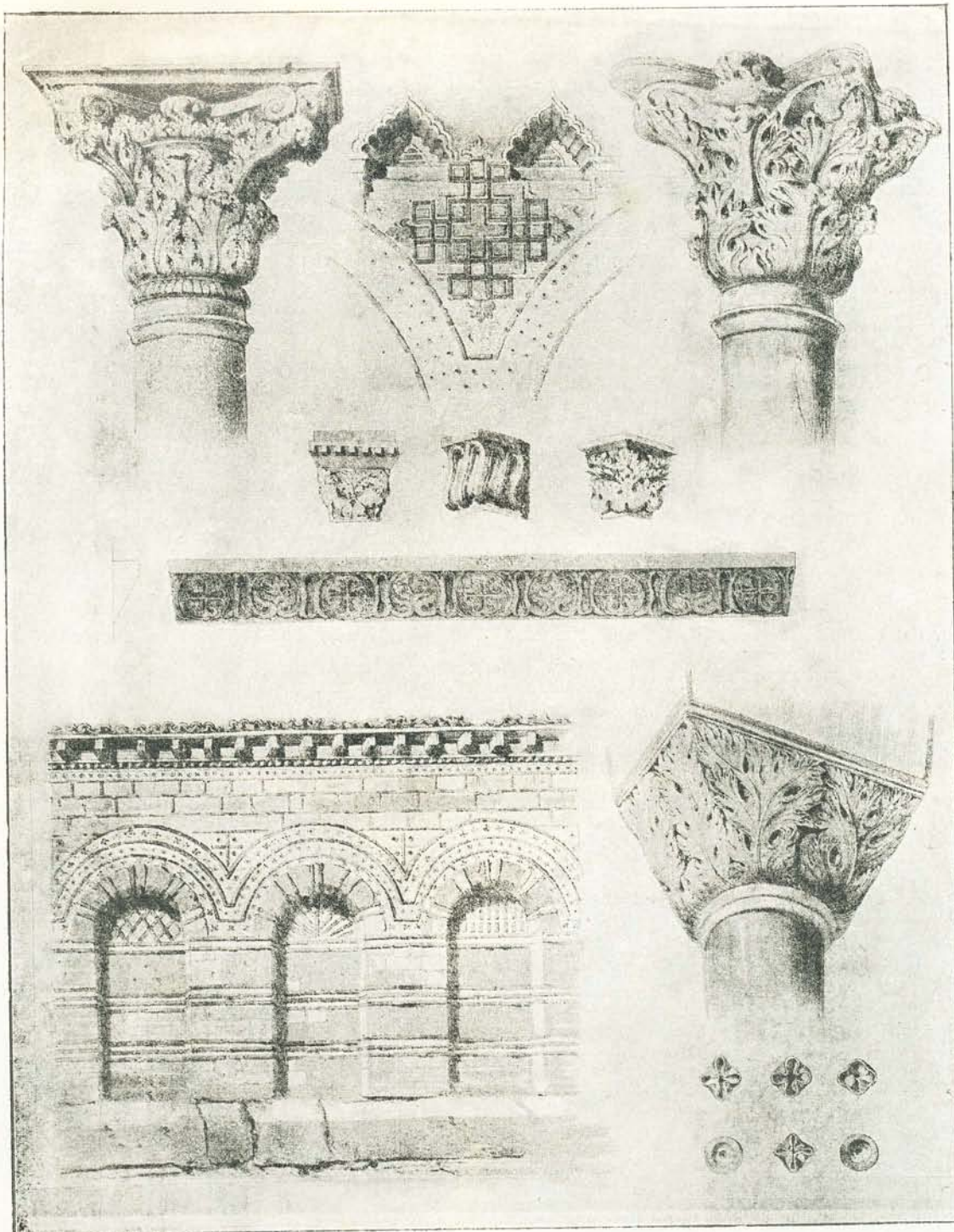
Neogoe Basarab (1512-1521) s'a însemnat între domnii munteni prin clădiri artistice în țară, cari prețuesc tot atât cât marile ruine în războiu—și prin danii îmbelșugate: m-rile din Sf. Munte li s'a zis: *mitropolia a toată Sfetagora*, în Orient și în Ard.

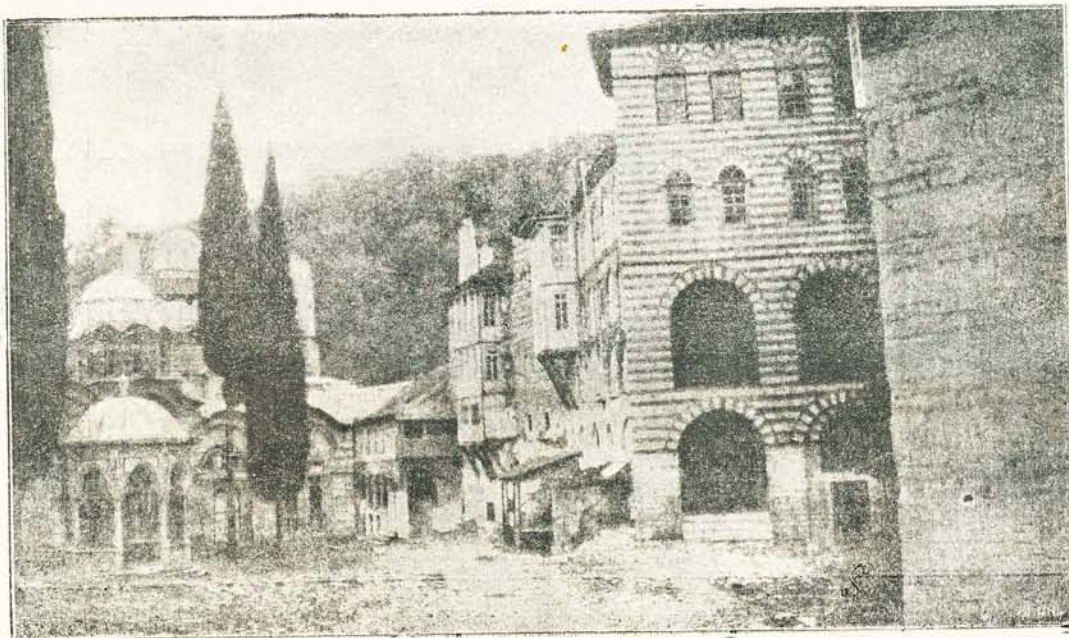
174. Mănăstirea Curtea de Argeș zidită de Neağoe Vodă Basarab și sfințită la 15 Aug. 1517 — cu mare prasnac împărătesc — (vezi „Neağoe Vodă Basarab” de Gavril Protul ed. N. A. Const.) Stampă din 1801 (CMJ IV).

180. M-rea românească Ioan Inian Mergătorii (Prodromul de la Sf. Munte. (C. M. I.

181. Desenuri arătând stilul bizantin al bisericilor ortodoxe grecești, care s'a împrumutat și de Români.
Sunt luate dela biserica Sf. Ioan Aliturgitos (CMI, V p. 5).

182. M-rea Hilandar dela Sf. Munte

(C. M. 1)

183 Bula de aur (fața) a lui Alexandru III, Domnul Munteniei (1586--77) care se atârna pe hrisoave importante (cl. Moșil, Rev. Arh. I, 2)

184. Aceiaș bulă (185), aici este reversul (dosul). (R. Arh.)

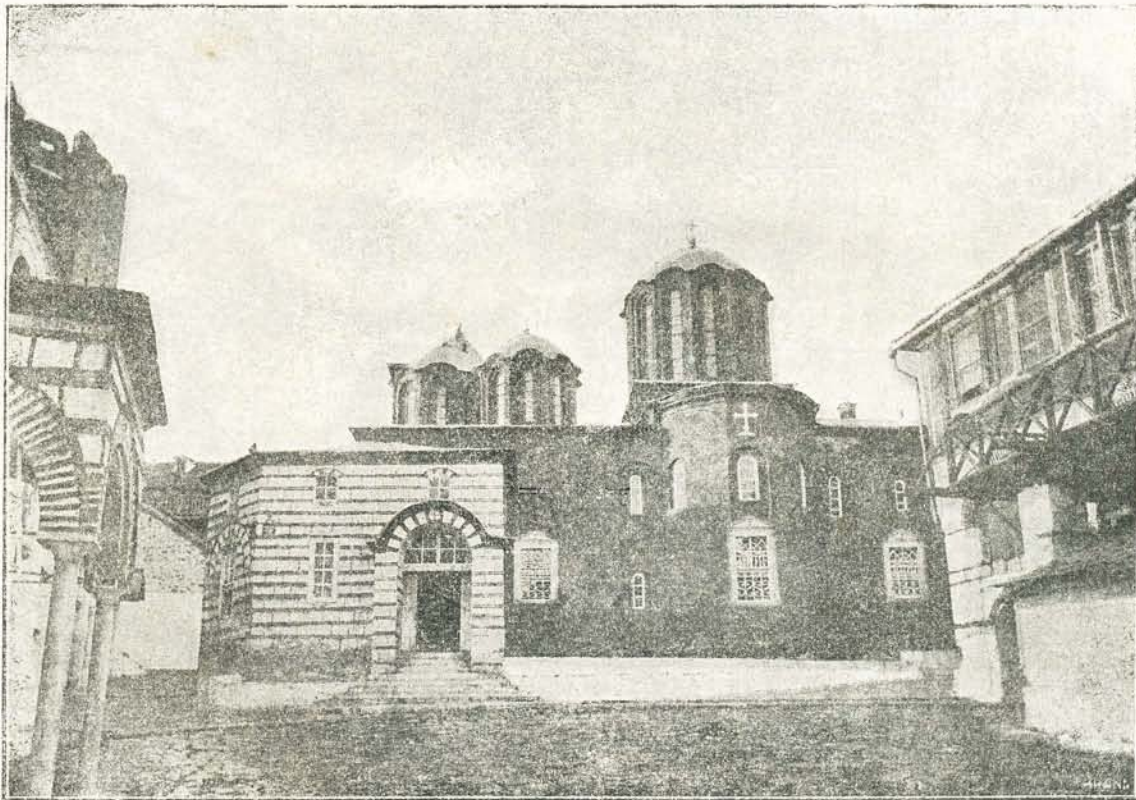
185. Bula de aur a lui Petru Cercel (cl. Moșil, R. Arh. I, 2), fața.

186. Bula de aur a lui P. Cercel (revers), (R. Arh.)

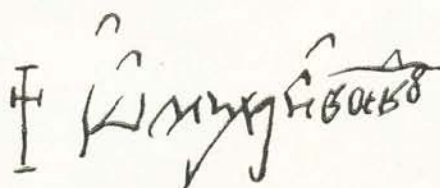
187. Cula (casă întărită ca o cetățue) din Oltenia. (CMI, V p. 68).

188. M-rea Hilandar dela Sf. Munte, altă vedere. (CMI).

189. Mihai Viteazul, Domn al Țării Românești 1593-1601, portret făcut de un pictor în Praga.

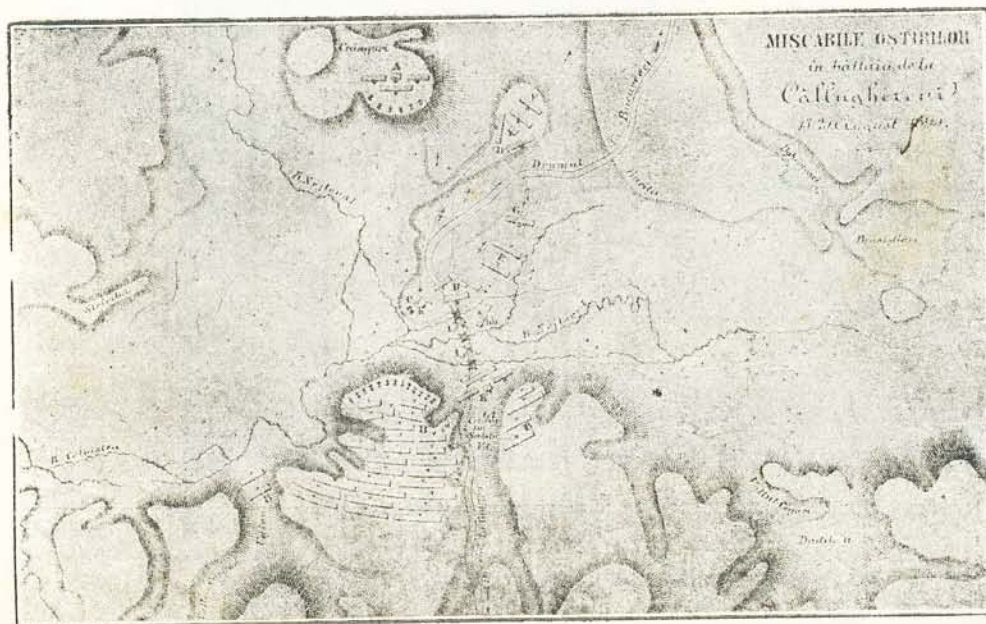
194. Iscălitura lui Mihai.

191. Rudolf II, împăra tul german dela Praga.

192. Sigismund Batori, principele Transilvaniei, aliat cu Mihai în 1595, pe urmă dușman.

190. Planul luptei dela Călugăreni, unde Mihai învinge pe Turcii lui Sinan, la 13 August 1595.

193. Sinan Paşa, învinsul de la Calugăreni, Târgoviște și Giurgiu în 1595.

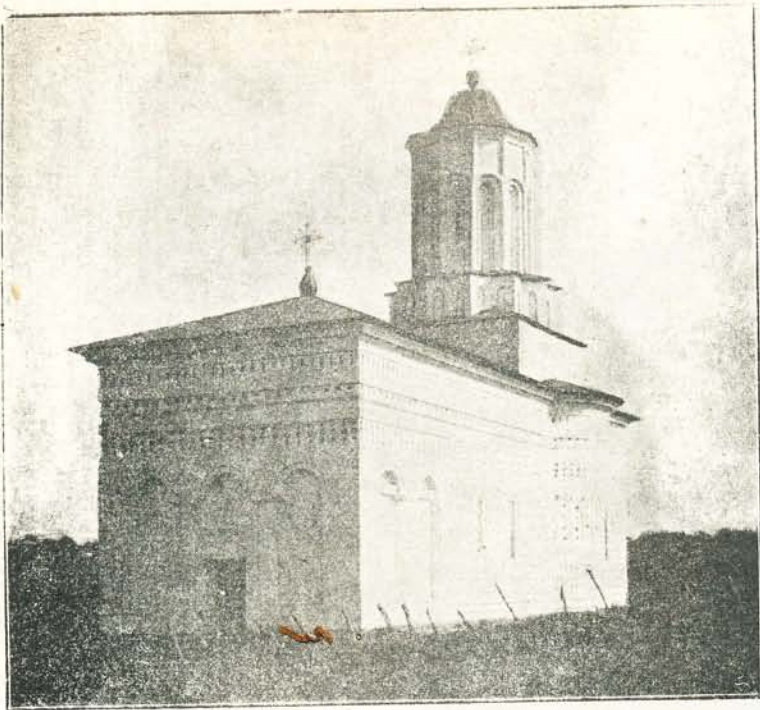

195. Construirea podului la Giurgiu de Turci, în 1595.
Sus e malul turcesc, de unde oștile se îmbarcă spre a sosi la Călugăreni.

196. Bătălia de la Giurgiu (Oct. 1595)
după ce Turcii sunt respinși din țară de Mihaiu, cu ajutorul lui Sigismund. Stampe din 1596, publicate
de N. A. Constantinescu „Cetatea Giurgiu“ (An. Ac. Rom. 38).

197. Biserica Aroneanu lângă Iași făcută de Aron Voda, aliatul lui Mihai. (CMI, an 2)

200. Florica, fiica lui Mihai Viteazul. (Xen. V)

198. România lui Mihai Viteazul la 1600.

201. Husari poloni cuirasați «totu în fier numai ochii și buzele se văd, pun și aripe de vultur și cu pardoși peste platoșe». Așa descrie M. Costin oastea lui Zamoiski care a luptat la Teleajen cu Mihai Viteazul, (1600).

202. Pecetia lui Mihai Viteazul pentru cele trei țări unite la 1600.

199. Ieniceri, în costum de paradă și un agă de ieniceri la sf. sec. XVI (după Parmentier). — Mihai birui pe Turci în nenumărate bătălii și asedii de cetăți, câștigând independența țării.

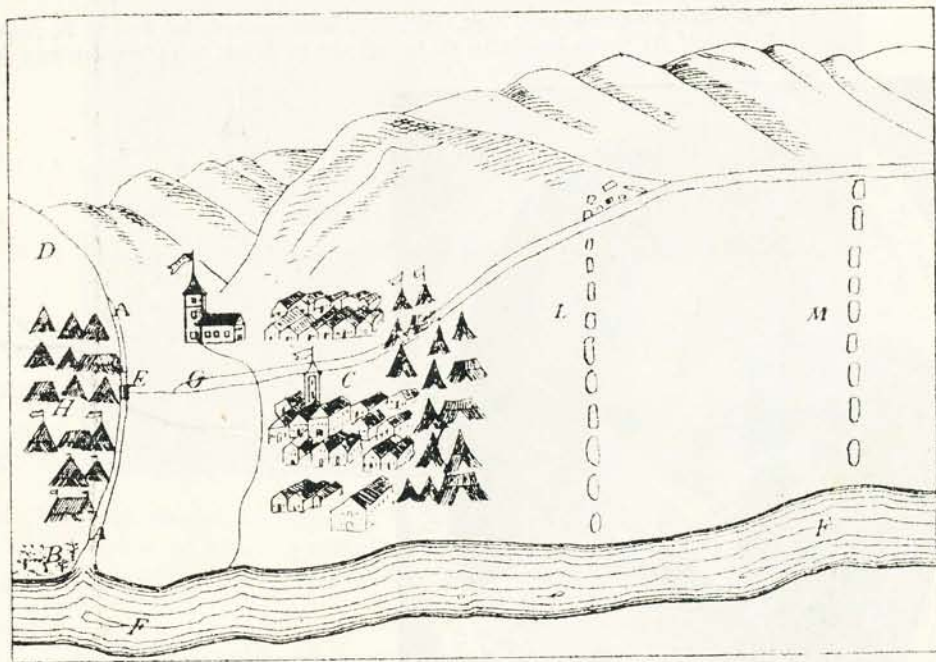
203. Ostași unguri (haiduc și husar) în Sec. 17. Ungurii au fost învinși de Mihai la Șelimbreg când cuceri Ardealul (1599) și la Gorâslău (1601).

204. Biserica și palatul Mihai Vodă, cum se vedea pe la 1801. Azi Arhivele Statului (C M I, V p. 80)

205. Călăreț ungar din 1577. (Magyar vitéz) învinsă la Șelimbreg, nobilimea Ungurească din Ardeal și Ungaria Superioară (Slovacia) stătu la ordinele lui Mihai Viteazul până la Sept. 1600.

206. Planul bătăliei dela Mirislău, 8 Sept. 1600.

(Xen.)

Mihai fu învins de Ungurii răsculați, aliați cu Basta, generalul împăratului Rudolf prin o stratagemă a lui Basta. În acelaș timp gen. Zamosiski cu Polonii ocupă Moldova, intră în Muntenia și învinge pe Mihai la *Teleajen*. Movileștii se fac domni (Ieremia) în Moldova și (Simeon) în Muntenia iar la 1600, Mihai se duce la Praga, după ajutor.

207. Mihai Viteazul la Praga, în 1601, între curtenii lui Rudolf II, zugrăviți într'un tablou alegoric. (A. R.)
Rudolf dă ordin lui Basta să se împace cu Mihai și să recucerească Ardealul, tablou de Franz Francken.

208. George Basta, ucigașul lui Mihai Viteazul. După biruința de la Gorăslău, câștigată de amândoi, Basta gelos asasinază pe Mihai la 9 August 1601.

Aron Vodă

209. Iscălitura lui Aron Vodă (A. R.)

210. Biruința dela Gorăslău asupra Ungurilor răsvrățiți— la 24 Iulie 1601

211. Radu Șerban Basarab urmașul lui Mihai 1602-1611
Intemeietorul m-rei Comana (aici după o pictură la
m-rea Hurezi CMI, I 69).

13. Simion, Movilă, care veni să domnească în Muntenia 1600-1602
adus de Poloni în contra lui Mihai Viteazul, Detronat de Radu Șerban,
el domni în Moldova, 1606-7 după moartea lui Ieremia, fratele său
(CMI, VIII, 150).

212. Gabriel Bethlen principele Ardealului (1613-1629)
urmașul lui Gabriel Bathori, care a fost învins de Radu
Șerban lângă Brașov în 1611. Gabriel, de origină
română, a luat parte la războiul de 30 de ani.

Alcătuirea culturii vechi române în sec. 17. Până la 1600
Românii au excelat numai în războaie pentru apărarea patriei și în
clădiri artistice-religioase. În limba română nimic nu se scrisese
(afară de traducerea lui Coresi). După 1600 încep a se scrie hri-
soave, zapise, pisanii și cronici în graiul românesc și se ivesc mari
cărțurari între munteni și moldoveni, cari ajung de un renume euro-
pean (ca stolnicul C. Cantacuzino, Dim. Cantemir, Nic. Milescu).
Toate cărțile religioase se traduc și limba română triumfă în bise-
rică, școală și în cancelaria domnească. Astfel se întemează cultura
veche românească.

214. Pisania M-rei Comana, zidită de Radu Șerban. Acolo este înmormântat. (CMI, I, 10).

215. Ieremia Movilă domnul Moldovei 1595–1606, alungat din tron de Mihai în anul 1600
Chipul frumos brodat pe un acoperământ al mormântului. (CMI)

216. Ieremia Vodă cu mama sa Maria și 2 fii. Pictură la m-rea Sucevița, zidită de Movilești. An. tom XXXII (A R.)

217. Doamna lui Ieremia, Iliștafa (Elisaveta, născută Csomortany, catolică, din Ardeal) — și ceilalți fii și fiice. Pictură tot acolo. (A R.)

218. Elisabeta, Doamna lui Ieremia (A. R.)

219. Radu Mihnea domni de 2 ori în Muntenia și de 2 ori în Moldova. Aduse eticheta la Curte și deprinse boerimea cu lutul cel mare. Chip pictat în M-rea Radu Vodă. (București) zidită de dânsul.

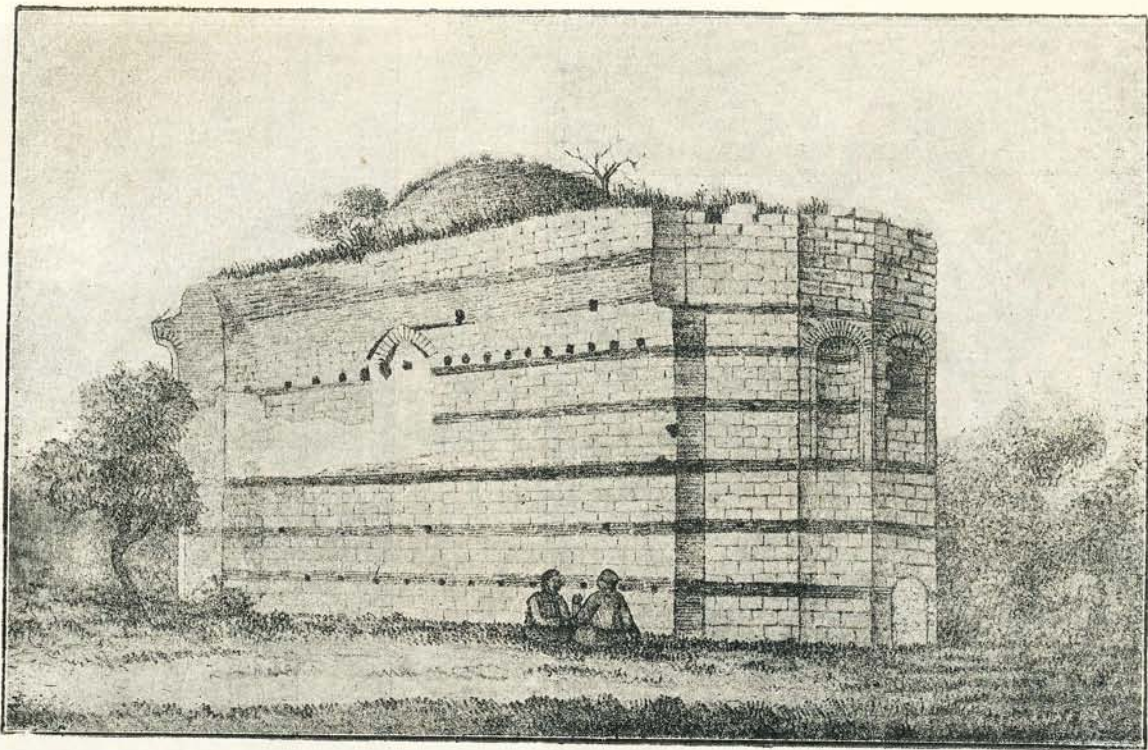

220. Poroaică română din sec. 17.

221. Capsula de argint cu părul Doamnei lui Ieremia, la Sucevița (A. R.)

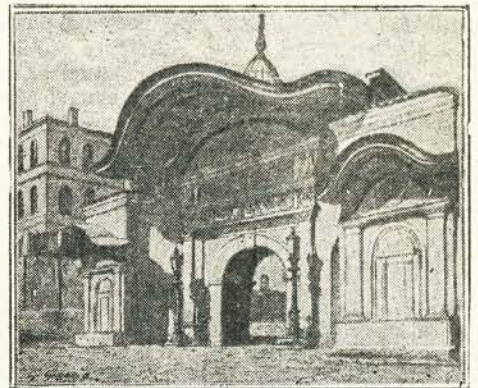

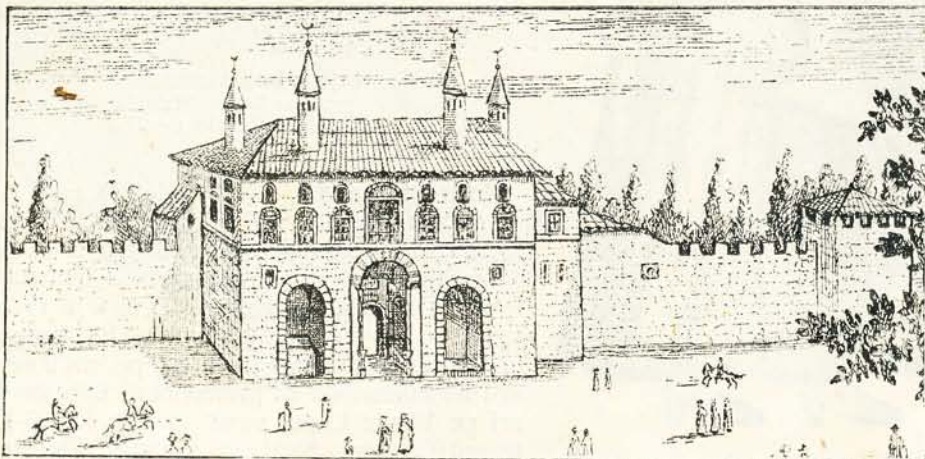
222. *Bogdan Serai*, în ruine. Era palatul Domnilor Moldovei la Fanar, în Constantinople, servind ca local de ambasadă (CMI, 1916).

223. O audiență la Sultan (1) în 1628 Decembrie. În fața lui stau Vizirii și la dreapta solul german (Contele Kuefstein) (2)

224. Intrarea la Inalta Poartă. (Palatul marelui Vizir).

225. Intrarea în curtea Seraiului Sultanilor, cum era înainte de 1750, (din Cronica lui Radu Greceanu).

226. Sultanul Murad IV, contemporanul lui Matei Basarab.

227. Portretul lui Matei Basarab Domnul Munteniei (1632—1654) făcut de Venețianul Marco Boschini.

Pe piatra lui de mormânt dela M-rea *Arnota* scrie: „Aci zace Matei Basarab... bărbat prea înțelept, viteaz și milostiv, al multor biserici și mănăstiri întemeietor și înnoitor. Niciodată biruit și al multor năvăliri biruitor; vrăjmașilor înfricoșetor, prietenilor ocrotitor și țării sale înavuitor“.

230. Chipul lui Matei Vodă la M-rea Hurezi. (C. M. I. I, 65)

228. Jupan Preda Brâncoveanu, bunicul lui Constantin Vodă și rudă cu Matei Vodă, care era tot din Brâncoveni.

229. Boerul Stroe Leurdeanu, care făcuse altă răscoală contra Grecilor, înaintea lui Matei.

231. Pajura Munteniei. pe Pravila lui Matei tipărită la Govora.

Matei Basarab, fu unul din Domnii cei mari ai Românilor — o figură cu adevărat regală, prin cărmuirea și războaiele sale, prin patronarea bisericii ortodoxe și a culturii. Printr'o răscoală, el alungă din țară pe Grecii jefuitori, aduși de Radu Mihnea și alți înaintași în domnie. Bătu lângă București pe turcii veniți să-l înlocuiască cu alt pretendent. Bătu de trei ori pe Vasile Lupu, venit cu oști, ca să-i ia tronul (Ojogeni, Nenișori și Finta). Zidește și repară 40 de biserici, întemeiază tipografia și școli.

232. Biserica Domnească a Palatului din Târgoviște, după restaurare (C M I, II, 183).
Zidită de Matei Basarab lângă palatul domnesc, care fusese reconstruit tot de el (fig. 239) îi plăcea să stea mai mult la Târgoviște, întocmai ca domnii glorioși din sec. 15.

233. Bula (pecetia) de aur (fața) din 1645 a lui Matei Basarab care se lega de hrisoavele domnești mai importante. (R. Arh. I 2).

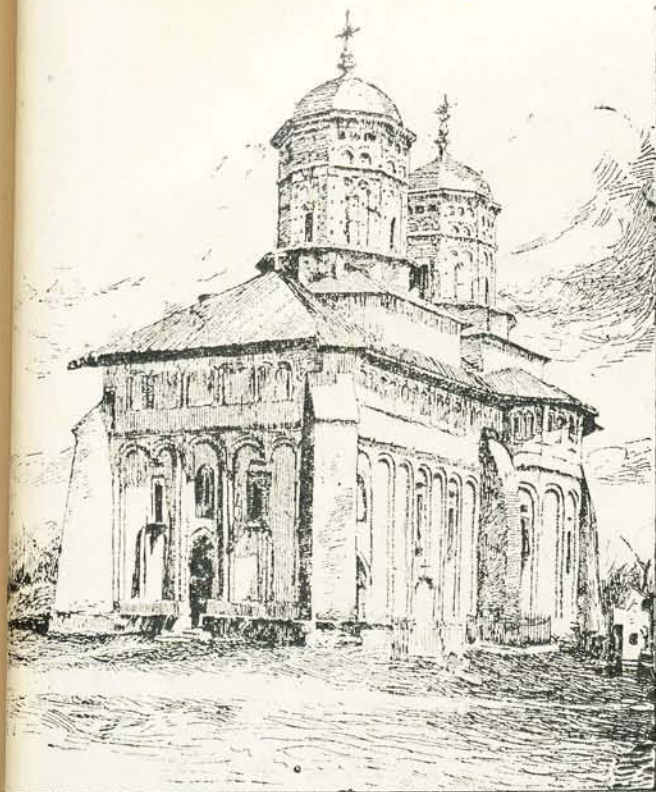
234. Bula de aur a lui Matei, reversul (R. Arh.)

235. Matei și Doamna Elena. Desemnu 'ntui călugăr pe o carte. (A R).

235 bis. Stema lui Matei Basarab, pe cărțile tipărite în domnia lui. (A R.)

236. Biserica Stelea din Târgoviște, zidită de Vasile Lupu ca semn de împăcare cu Matei, în 1644.

✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿
Ўнстнѣ шн поѣ лѣмннѣтѣ сѣмнѣ аль мѣрѣиѣ
Сѣмѣ Краюль ѡрдеѣлѣвдѣиѣ:

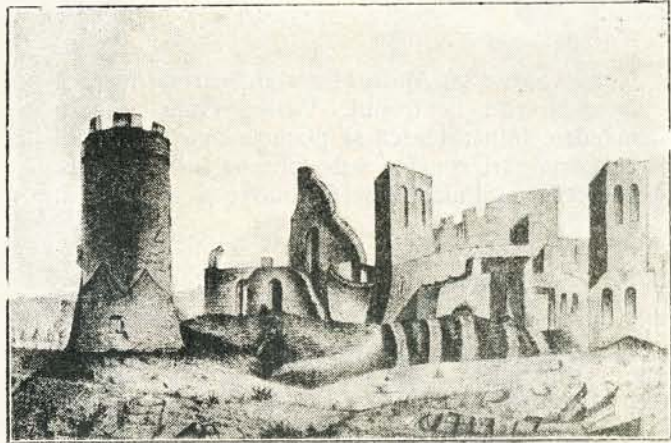

Ѧпокаліѣнѣ , кѣ ѡ , сѣрѣ , Фернѣнѣ мѣ
ѡнѣ кѣрѣн мѣ дѣкѣм ѡрдеѣмѣлѣ :
Лѣ оымаѣннѣ , кѣ ѣнѣ , сѣрѣ . Кѣ де вѣца бѣлѣ
прѣпѣцѣ мѣрнѣвѣца : Ѧрж де вѣца ѡморж кѣ
дѣхѣ фѣптѣле прѣпѣвдѣиѣ вѣавѣца .

237. XXIX. Cărți românești se tipăreau și în Ardeal, în sec. 17. Aci avem o pagină cu Stema lui Mihai Apafi, Principele Ardealului (1661-90). (A. R.)

238. Sinodul dela Niceia, care a alcătuit Simbolul Credinței; desemn în „Indreptarea Legii” tipărită la Târgoviște, 1652.

239. Ruinele Curții Domnești, rezidită de Matei, la Târgoviște

240. Biserica mănăstirii Bradu, pe vales Nișcovului (Buzău) zidită în timpul lui Matei Basarab. (С. М. I, 41)

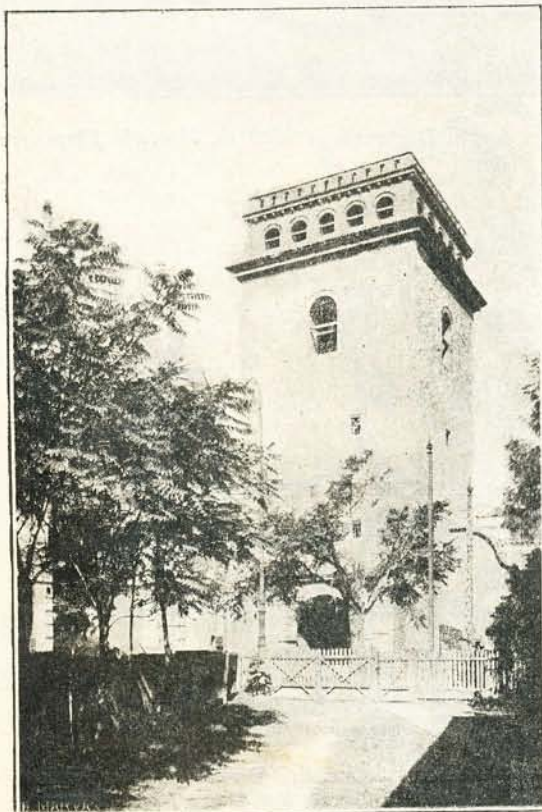

241. Portretul lui Vasile Lupu Domnul Moldovei între 1634—1653.

Contemporan cu Matei Basarab, căruia încercă în zadar să-i ia tronul. Vasile Vodă avea o mândrie împărătească și planuri mari de a uni cele trei țări române sub coroana lui. Fu mare protector al Patriarhiei Ortodoxe și al culturii.

243. Biserica Trei Ierarhi din Iași, zidită de Vasile Lupu și restaurată de regele Carol I. Este a doua după M-rea Argeș, dintre podoboabele arhitecturii românești.

242. Turnul Goliei din Iași, zidit de Vasile Lupu. Era aproape de două ori mai înalt, la început. (CMI, 41).

244. Călăreț Tătar din sec. 17.

246. Unul din boerii lui Matei: Radu vel Comisu din Buzău, (Ctitor la mânăstirea Bradu (CMI, 41).

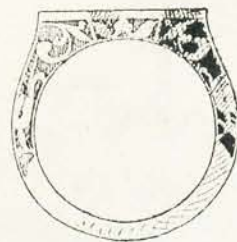
245. Stema Moldovei.

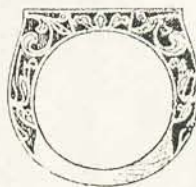
247. Tudosca, Doamna dintâi a lui Vasile Lupu. Tapițerie în Palatul Mitropolitan din Iași. E fiica boerului Bucioc, tras în țepă de Turci, și mama bolnăviciosului Ion Vodă, care muri fără să domnească. Frumoasele ei fete: *Maria*, căsătorită cu marele magnat polon Ianusz Radziwill și *Ruxandra* cu Timuș, sălbaticul fiu al hatmanului Ucrainei, Bogdan Hmelnițchi (fig. 259), au dovedit ce educație aleasă, bogăție și strălucire era la curtea lui Vasile Lupu. (CMI. VIII, 151.)

248. Ioan Vodă, fiul lui Vasile, broderie pe mormântul lui.

249 — 50. Inelul cu sigiliu al Tudoscai lui Vasile Lupu. Inscripția slavonă: «Tudosca doamna Țării Moldovei».

251—2. Inelul cu sigiliu al lui Ioan Vodă, menit de Vasile Lupu ca să domnească în Țara Românească. Inscripția «Iw ION VOIVOD I GP. (gospodar) ZV MOLDAC. (sic)

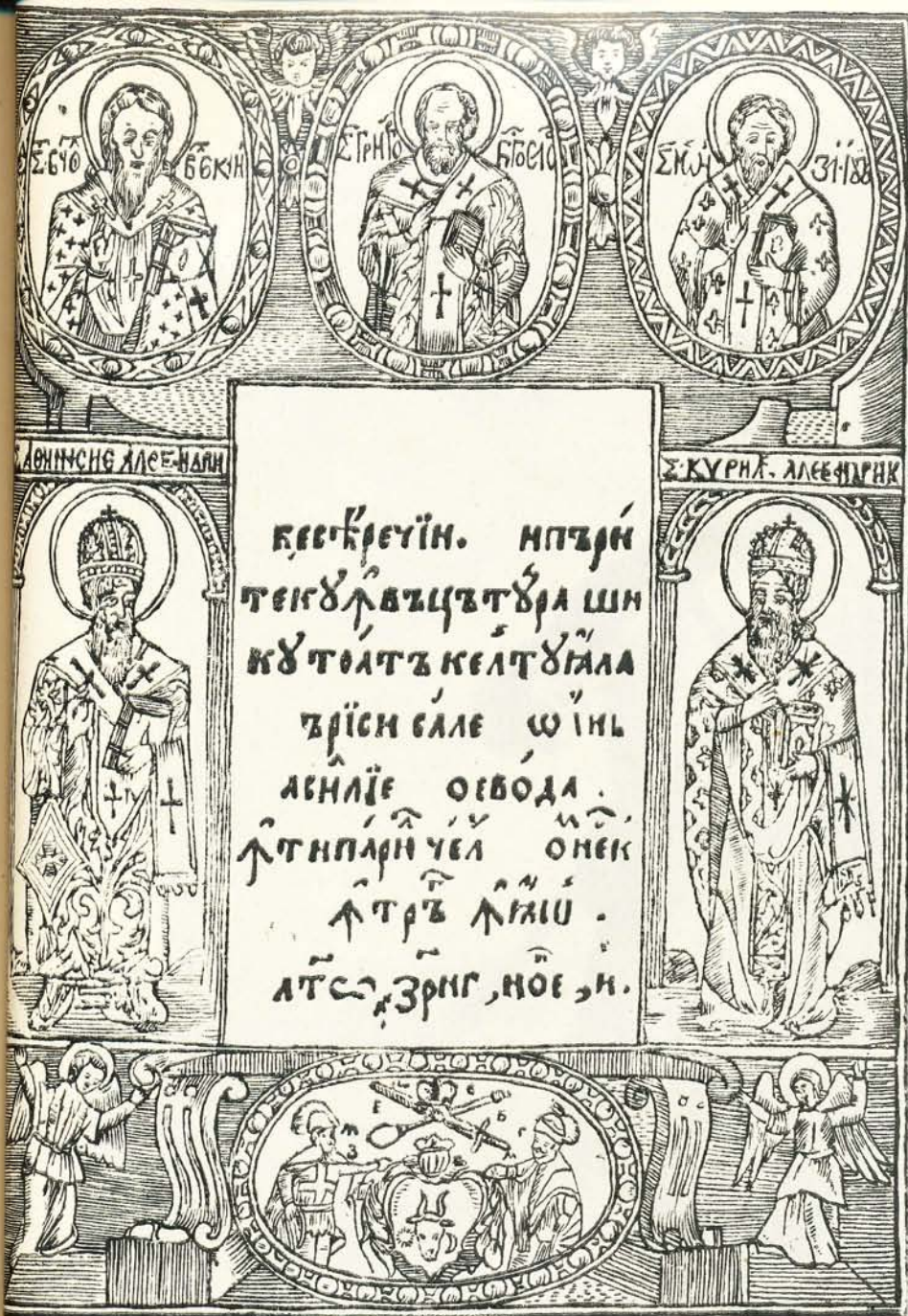

268. Mănăstirea Golia, zidită de Vasile Lupu, una din cele mai încăpătoare biserici ale Moldovei (CMI, 41). Admirată mult de Petru cel Mare în 1711, pentru că are trei feluri de stil: „leșesc, grecesc și moschicesc”, adică: Renaștere, bizantin și rusesc.

254. Ctitorii Mănăstirii Golia: Vasile Lupu în haină blănită cu samur, Doamna Ecaterina, prin botez, Circziană de neam, rudă cu Hanul tătäresc și fiul lor Ștefăniță (CMI, 41).

Крестъ и нъ
 текъ вѣтъ вѣтъ
 къ тоатъ келѣгала
 вѣсн еале ѡ инъ
 аеніе оевода
 рѣтн пѣн чѣл онек
 а тръ мѣиу
 лѣтъ зрнѣ ное и

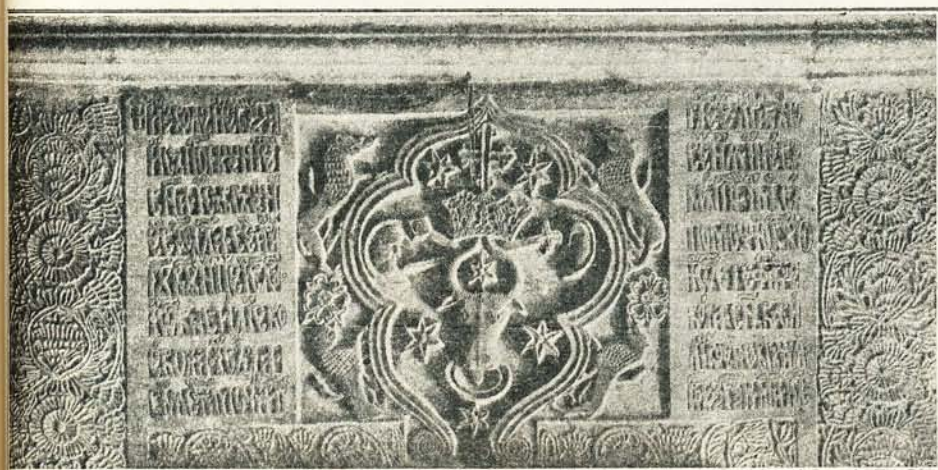
255. «Carte de învățatura bisericii, tipărite cu învățatura și cu toată cheltuiala Mării Sale Ioanu Vasilie Voevoda în tipăriul cel domnesc în târgu în Iași leat 7153 (1646) Noe. 8» (A. R.) (lipsesc literele roșii)

257. Petru Movilă, Mitropolitul Kievului, protectorul culturii vechi românești, alături de Matei și Vasile.

258. Bogdan Hmeinițchi, Hatmanul Ucrainei, cuscru lui Vasile Vodă.

256. Pisania cu stema Moldovei, pusă de Vasile Lupu la M-rea Golia.

259. Gheorghe Stefan Vodă care lua tronul lui Vasile ajutorat de Matei și Rakoczy.

*Copie după așa numitul „Infanterist moldav” din
secolul al 17-lea, aflat în muzeul istoric al Primăriei
din Viena - originalul de Moriz Ledeli.*

260. Infanteristul Moldav, din sec. XVII. Acest chip e luat dintr'un tablou în culori la Academia Română, ce reprezintă mai mulți ostași poloni, din timpul lui Sobieschi. În oastea polonă, pe lângă alți mercenari streini, era și un corp moldovenesc zis „infanteria ușoară sau moldoveană”. În ea a servit și C-tin Cantemir.

(A. R.)

261. Grigore Ghica I, Domnul Munteniei între 1660—1664, 1672—74, fiul prinului Ghica, Arbănașul din 1658—1660, căsătorit cu Maria Sturza Supărați pe tatăl lui și pe Mihnea Radu (fig. 262), la 1660, Turcii erau să prefacă țările în pașalâcuri, dacă nu se opunea, cu sfatul, puternicul boer C. Cantacuzino Postelnicul.

263. Mitropolia din București zidită de C-tin Șerban Basarab.

264. C-tin Șerban Basarab. Cărnul, urmașul lui Matei Basarab 1654-8; iar în Moldova 1659-61.

262. Mihnea Radu, Domn muntean 1658—9, care vru să imite pe Mihai Viteazul, dar nu-l ajută mintea. Făcu răscoală, tăie pe Turcii din Târgoviște, Brăila și Giurgiu, dar, părăsit de ostași, fuge în Ardeal. (Anale A. R. tom. 36).

265. C-tin Șerban Basarab, Zugrăvit la M-rea Hurez, între strămoșii Brâncoveanului, cu barbă după moda domnească de la înc. sec. XVII, deși portretul de mai sus îl arată ras.

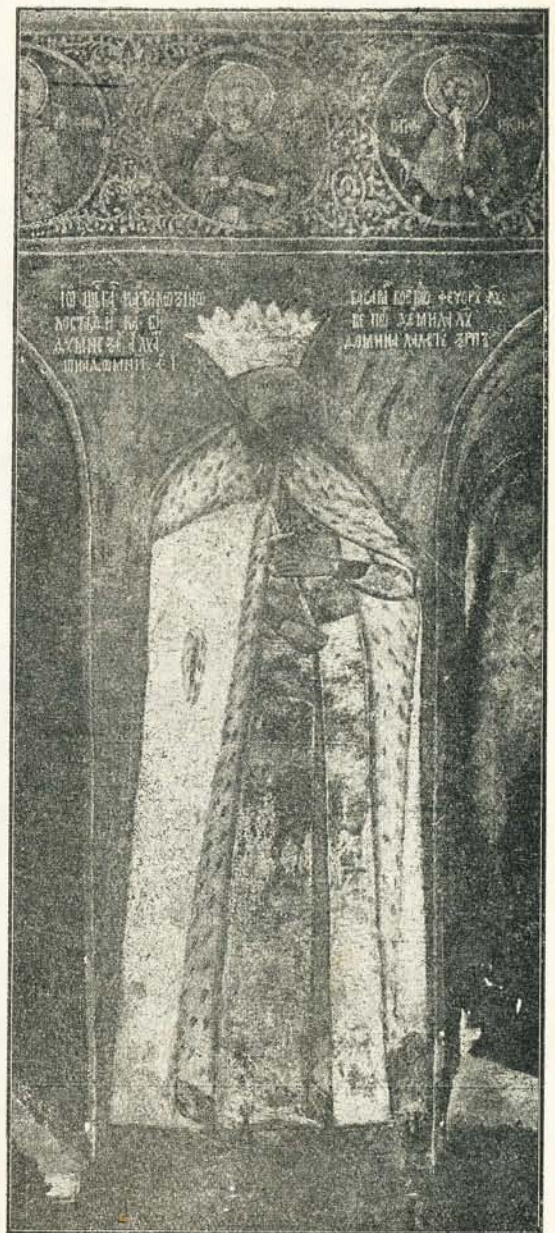
266. Istrate Vodă Dabija, Domnul Moldovei 1661—5. A luat parte la războiul turco-german.

269. Vizirul Mehmed Kuipriulul din puternica familie, ce reîntineri imperiul Otoman in sec. 17.

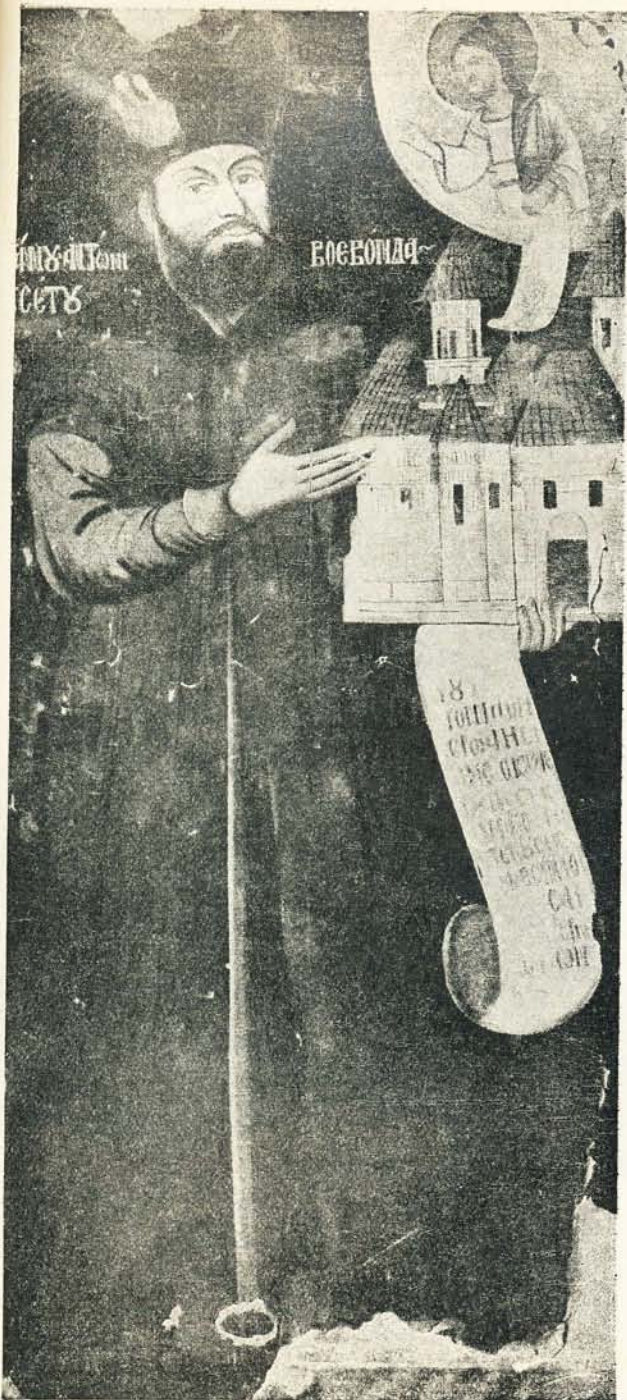
267 Steagul lui Șerban Cantacuzino „Vitejia dreaptă să biruiască”.

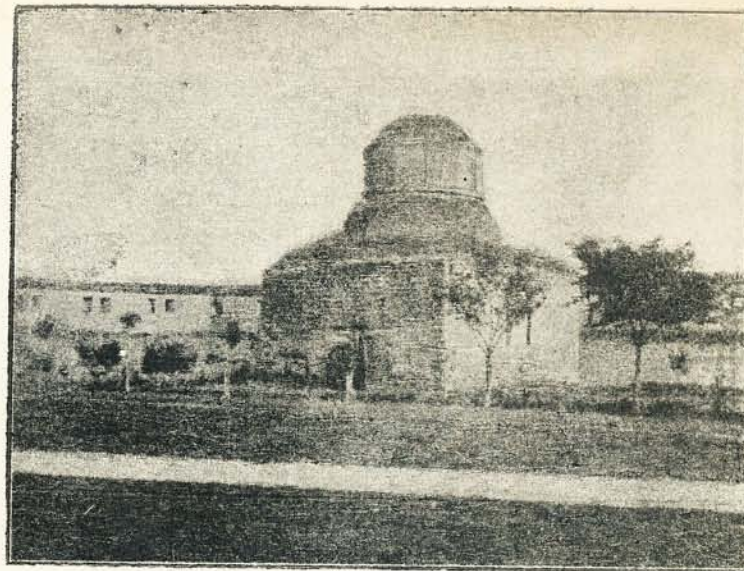
270. Șerban Cantacuzino, zugrăvit la Hurezi (CMI I, 67) Domn în Muntenia 1678—1688, zidi M-rea Cotroceni, întemeie Școala dela Sf. Sava și tipări cea dintâi Biblic pe românește, în 1688. A mers la Viena în 1683 silit de Turci, dar purta în gând planuri mari de împărăție.

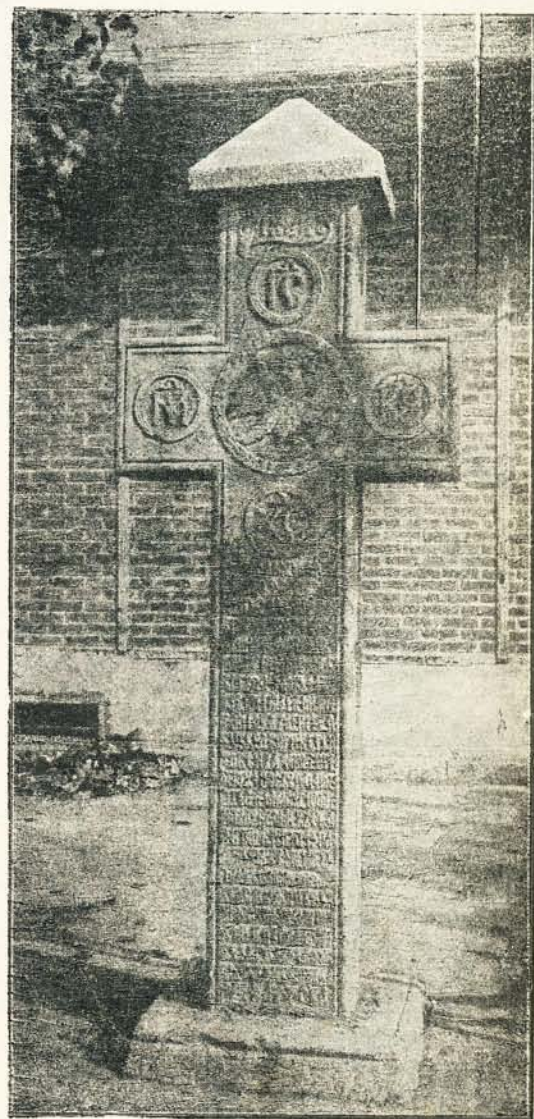
268. Stema Cantacuzinilor pe o carte tipărită sub Șerban Vodă. (A R.)

271. Antonie Ruset Vodă, Domn al Moldovei 1675-8; chip la Sf. Nicolae domnesc-Iași, ca ctitor de reparații (CMI)

273. Baia dela Mănăstirea Cetățuia lângă Iași, zidită de Duca Vodă.

274. Crucea lui Papa Brâncoveanu lângă hale, în București, unde fu ucis de Seimenii răsculați sub C-tin Șerban Basarab.

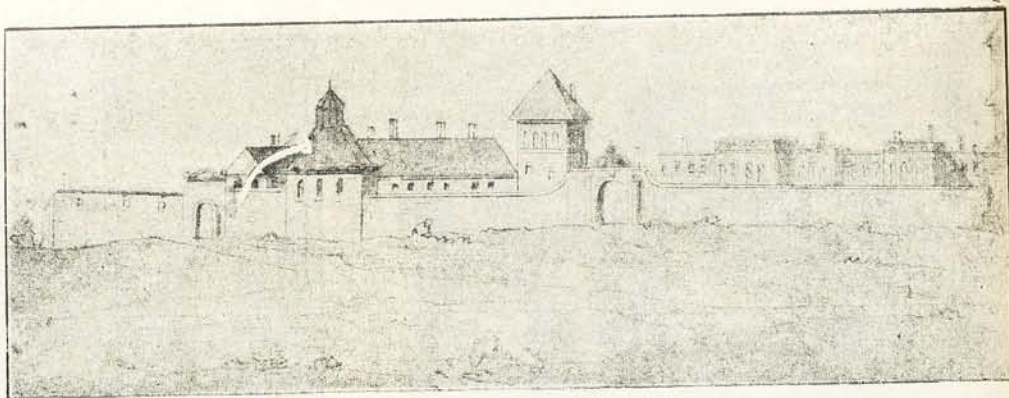

272. Stema Cantacuzinilor, cu pajura împărătească bizantină.

DOMNIA LUI BRÂNCOVEANU

275. Consăntin Basarab Brâncoveanu Voevod cu cei 4 fii ai săi 1688—1714.

278. Palatul din Brâncoveni, de unde s'a ridicat familia Brâncovenilor, de neam domnesc (CMI. VI 133)

276. Generalul francez Eugeniu de Savoia în serviciul Austriei—câștigă multe biruințe în războiul Ligei Sfinte, 1683—1690.

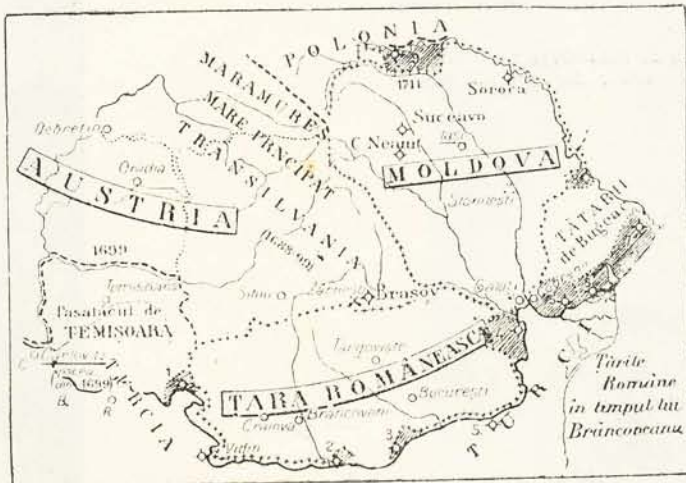
299. Sobieschi regele polon, dușmanul lui C. Cantemir și lacoin de pământ românesc la pacea din 1699 dela Carlovit.

281. Cara Mustafa, Vizirul care a-sediă Viena la 1683— de unde fu alungat de Sobieschi, și de Austriaci.

277. Carol XII regele suedez, călător pe la noi, după ce fusese învins de Ruși la Pultava, 1709.

280. Harta Țărilor române pe la 1680—1711.

282. Petru cel Mare țarul Rusiei, dușmanul lui Carol XII și al Turcilor la 1711.

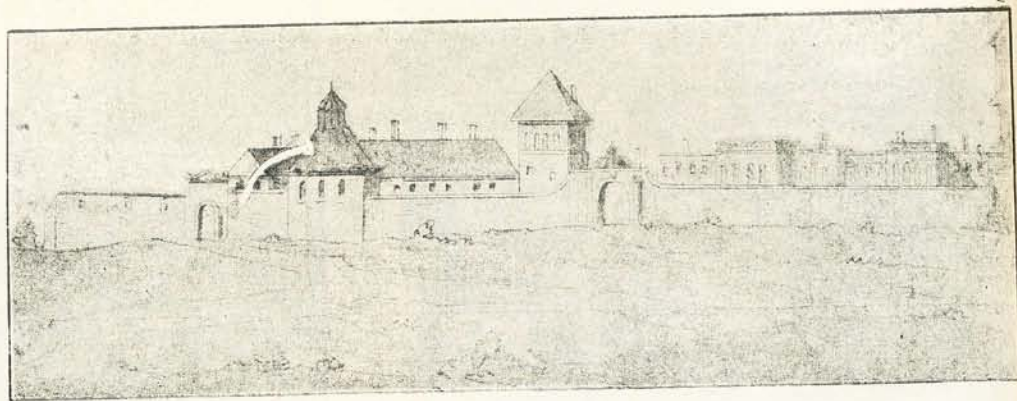
CONSTANTIN BRÂNCOVEANU.

Cel din urmă din vechea dinastie a Basarabilor, întemeietorii statului, cu 400 ani înaintea lui, dete țării o domnie glorioasă, prin relațiile lui diplomatice cu vecinii, prin abundența ce arată țara și prin opera culturală și artistică. Puternice împărății — în luptă cu Turcii, amenințau cu pieirea țărișoarele noastre. El știu timp de 26 de ani să se strecoare cu dibăcie prin toate greutățile și să întrebuițeze bogățiile lui la zidiri de palate domnești (Mogoșoaia, Brâncoveni, Potlogi) de biserici (M-rea Hurezi, ș. a.) și la tipărirea cărților românești.

DOMNIA LUI BRÂNCOVEANU

275. Consantin Basarab Brâncoveanu Voevod cu cei 4 fii ai săi 1688—1714

278. Palatul din Brâncoveni, de unde s'a ridicat familia Brâncovenilor, de neam domnesc (CMI. VI 133)

276. Generalul francez Eugeniu de Savoia în serviciul Austriei—câștigă multe biruințe în războiul Ligei Sfinte, 1683—1690.

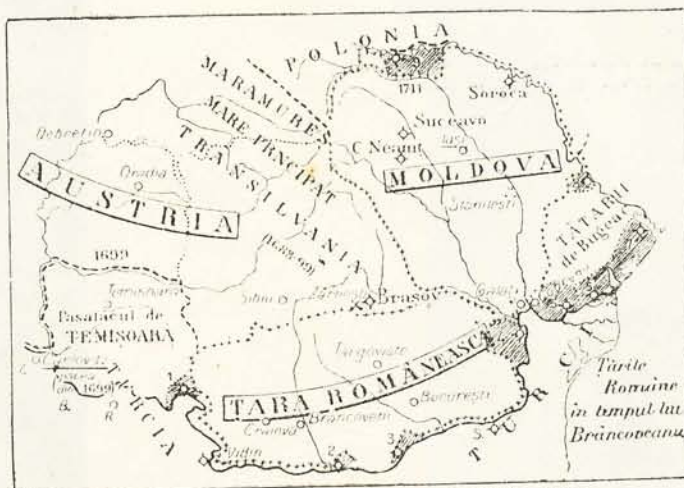
299. Sobieschi regele polon, dușmanul lui C. Cantemir și lacom de pământ românesc la pacea din 1699 dela Carloviț.

281. Cara Mustafa, Vizirul care a-sediã Viena la 1683— de unde fu alungat de Sobieschi, și de Austriaci

277. Carol XII regele suedez, călător pe la noi, după ce fusese învins de Ruși la Pultava, 1709.

280. Harta Țărilor române pe la 1680—1711.

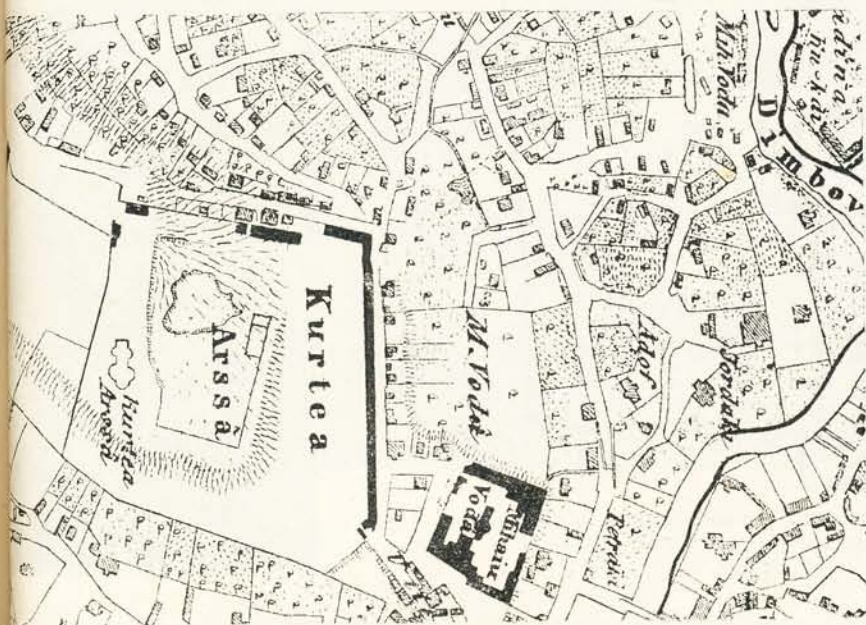
282. Petru cel Mare țarul Rusiei, dușmanul lui Carol XII și al Turcilor la 1711.

CONSTANTIN BRÂNCOVEANU.

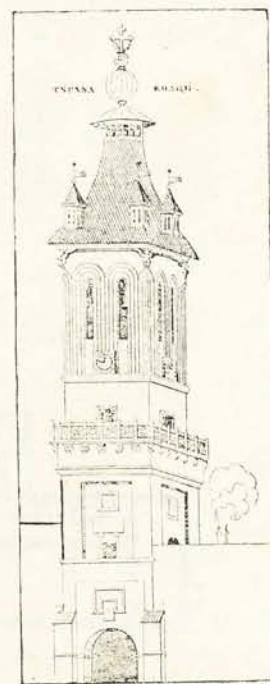
Cel din urmă din vechea dinastie a Basarabilor, întemeietorii statului, cu 400 ani înaintea lui, dete țării o domnie glorioasă, prin relațiile lui diplomatice cu vecinii, prin abundența ce arată țara și prin opera culturală și artistică. Puternice împărății — în luptă cu Turcii, amenințau cu pieirea țărișoarele noastre. El știu timp de 26 de ani să se strecoare cu dibăcie prin toate greutățile și să întrebuițeze bogățiile lui la zidiri de palate domnești (Mogoșoaia, Brâncoveni, Potlogi) de biserici (M-rea Hurezi, ș. a.) și la tipărirea cărților românești.

283. Familia lui Brâncoveanu, ctitori la biserica din Mogoșoaia, la Miază Noapte de București. (CMI, VIII '51)

284. O parte din planul Bucureștilor în sec. 18: Cursul Dâmboviței, Mihai Vodă și Curtea Arsă (azi Arenalul)

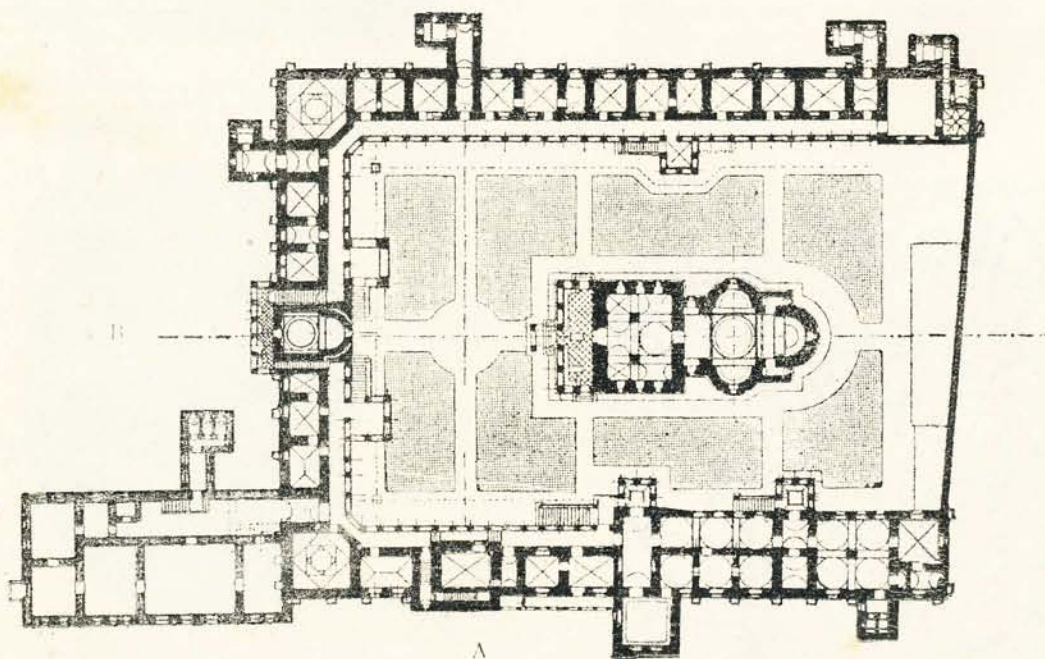

285. Turnul Colții zidit, se spune, de Suedezii lui Carol XII, azi dărâmat din nefericire. El a servit drept clopotniță la M-rea Colții, al cărei ctitor fu Mihail Cantacuzino.

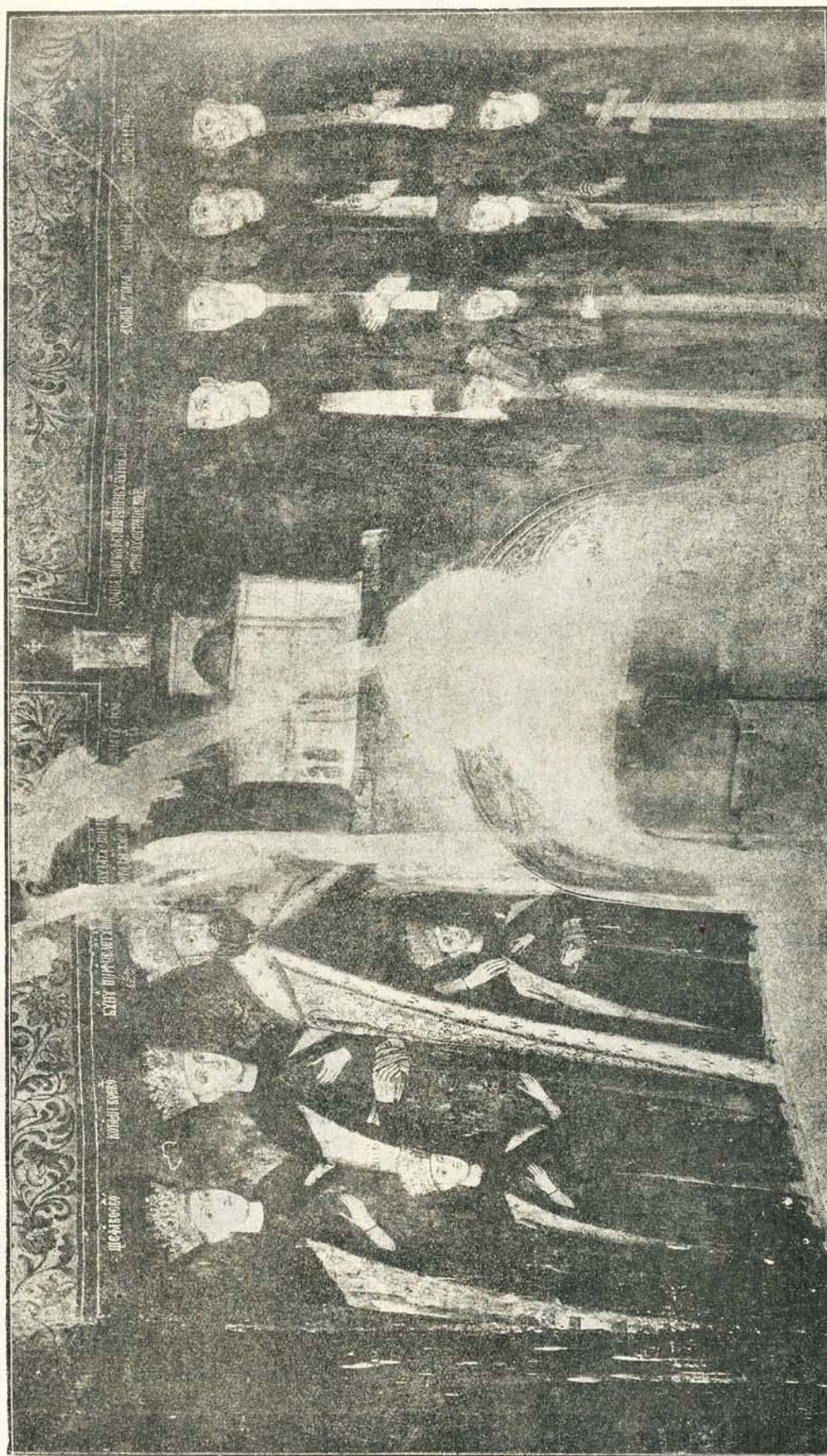
286. Priveliștea M-rii Hurezii, pe la 1850, cea mai bogată și splendidă fundație mănăstirească din țările române, făcută de Brâncoveanu. Alături de familia, sa numeroasă pictată la intrare, la locul ctitorilor, el adăoga și pe înaintașii săi din dinastia Basarabilor, începând cu Laiot Basarab. (CMI, I, 67)

287. Planul etajului I al M-rii Hurezi. Poarta de intrare în curte vine sub patratul-a) care indică clopotnița cea mare. b) paraclisul. Curtea interioară de 350 pe 150 metri e ocolită de o minunată colonadă a chițiilor, pe două rânduri.

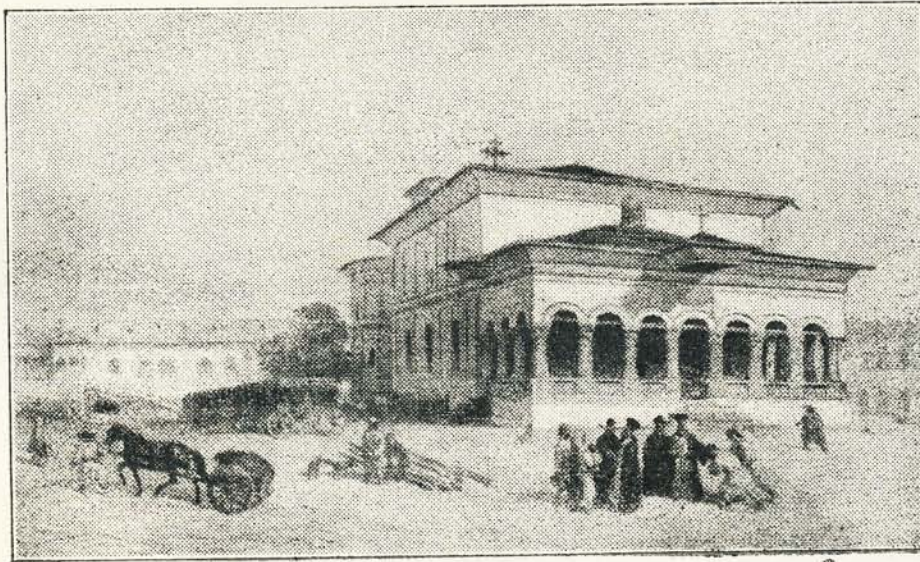
288. Antonie Vodă din Popești (1699-72). Bunicul Doamnei Marica a lui Brâncoveanu. Frescă la Hurezi

289. Familia lui Brâncoveanu la M-rea Surpatele din Oltenia. (CMI, VIII, 32)

290. Măcelul lui Brâncoveanu, al fiilor și ginerelui său Văcărescu, (Stampă tip. la Paris, în sec. XIX) și reprodusă în cartea lui Șt. Greceanu, *Viața lui C-tin Brâncoveanu*).

291. Biserica m-rii Sf. Gheorghe Nou — cu hanul său cel mare împrejur, întem. de Antonie Vodă și terminată de Brâncoveanu în 1703 — La 1802 un cutremur a lăsat-o fără turnuri.

292. Dimitrie Cantemir în costum european, cu perucă și cuirasă. Domn al Moldovei, 1710—11, membru al Academiei din Berlin, el fu unul din marii învățați al Europei pe timpul său.

293. Doamna Păuna a lui Ștefan Vodă Cantacuzino urmașul lui Brâncoveanu. Soțul ei a pregătit căderea lui Brâncoveanu prin pârile lui, iar după 2 ani, avu exact aceeași soartă.

Sf. Gheorghe este patronul Bucureștilor. Azi, în locul ei e o biserică încăpătoare, dar lipsită de gust.— Pe furis s'au adus mai târziu oasele Brâncoveanului și s'au înmormântat în această biserică sub o candleă care spune taina.

294. Constantin Cantemir și Antioh Vodă (1685—93). fiul cel mare (1695—1700, 1705—7). schițe după frescă la m-rea Mera jud. Putna.

Constantin, servi 17 ani în oastea polonă ca stegar apoi căpitan al batalionului moldovenesc și, după o serie de isprăvi eroice, urcă treptele boeriei în Moldova și servi cu credință un șir de domni până la D-trașcu Cantacuzino, care-l face *Serdar* al județelor dintre Prut și Nistru. Mântui țara de bandiți, de Cazaci și Tătari; sub Duca isbuti cu iscusință să scape de cursele grecești ale acestuia. Ca Domn al Moldovei luptă cu îndârjire alături de Turci pentru ca țara lui să nu fie robită de Sobieschi.

295. Stampă (veche: reprezintă intrarea lui Dimitrie Cantemir în Iași călcând un hațișerif turcesc. (A. R.) (Z. Arbore, Basarabia). Vrând să rupă legăturile de bir și inchinare (vasalitatea) ce avea Moldova cu Inalta Poartă, el făcu alianță cu Petru cel Mare, țarul Rusiei. Dar acesta e învins de Turci la Stănilești (1711) și Dimitrie nevoit să fugă în Rusia.

296. M-rea Mera din Putna, cetatea lui C-tin Vodă Cantemir

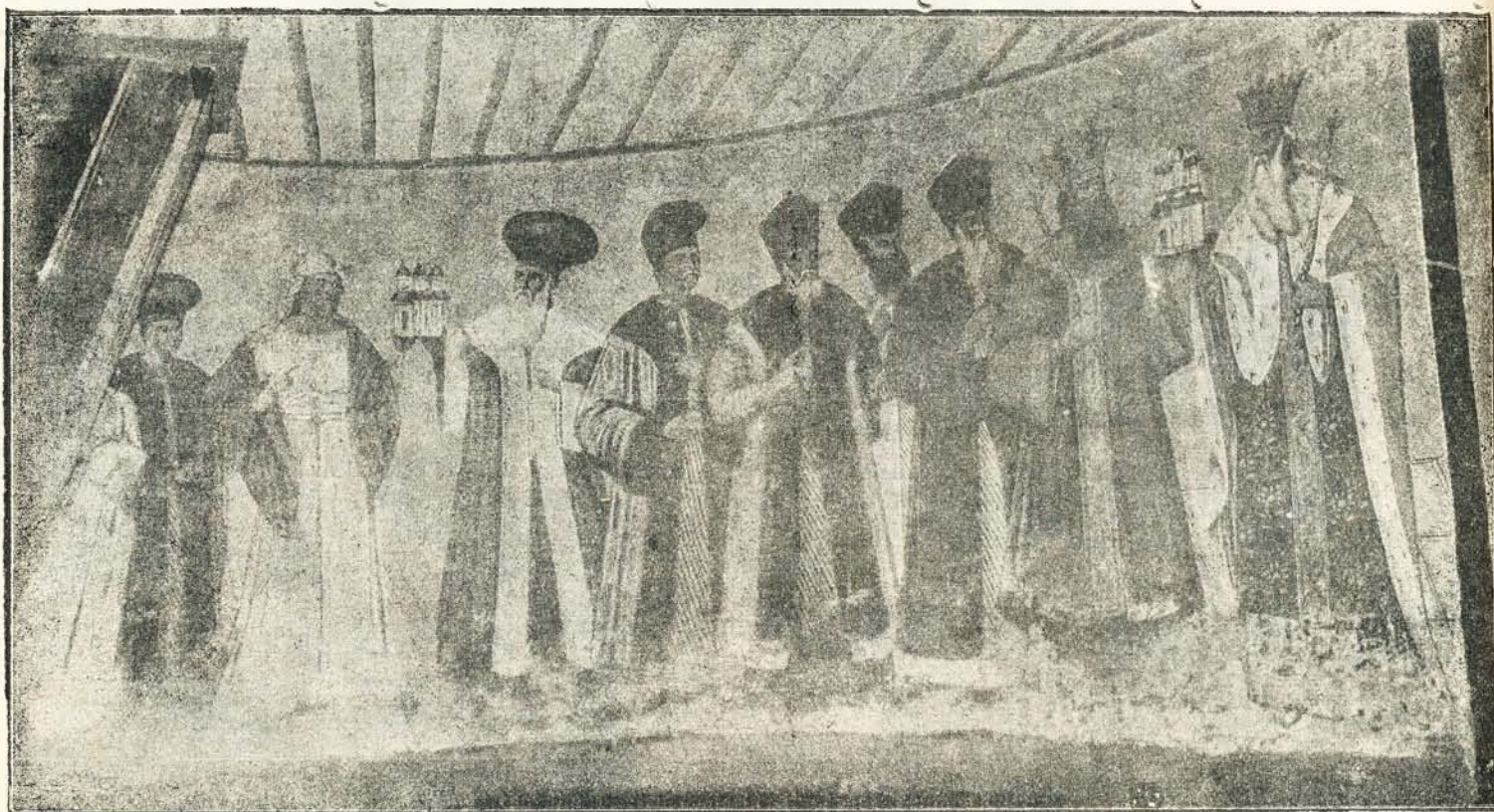
297. Cetatea Timișoarei, după o stampă veche: cucerită de Austriaci de la Turci în 1714 odată cu Banatul.

298. Nicolae Mavrocordat, primul din seria „Fanariotilor“ fiul dragomanului Alexandru Mavrocordat, moldovean, după o bunică a sa (fiica lui Alexandru Ilias). — Mavrocordatii s'au legitimat astfel la domnie, iar prin politica lor cuminte s'au împământănit mai bine ca alți înaintași în scaun „ne-fanarioti“. de ex.: Duca, Ruset, etc.

299. Constantin Mavrocordat domni în ambele țări, cu schimbul, între 1730-69, și introduse reforma cu desființarea „vecinătății și rumâniei“. E. fiul lui Nicolae M.

300. Ctitorii M-rei Răchitoasa, în stânga este Ilie Țifescu spătarul și soția sa Teofana cu fiul lor, apoi: Enachi Clucerul, Mihaiu Racoviță Voevod, Nicolae Mavrocordat Voevod, Grigore Ghica II Voevod, urmați de Împărații Arcadie și Teodosie. (A. R., An. 3.)

EPOCA FANARIOTILOR începe în Moldova cu fuga lui Cantemir 1711 — și în Muntenia la 2 ani după moartea lui Brâncoveanu (1716). Ea înseamnă timpul când tronurile române au fost ținute de domni veniți din Fanar, născuți sau numai crescuți în moravurile de acolo.

Familiiile Racoviță și Calimachi cari au dat Domni în această epocă erau însă curat românești, Ghiculeștii românizați, iar Mavrocordatii legitimați. Greci adevărați au venit mai târziu: Ipsilanti, Moruzi, Șufu, etc.

301. Turcia, Austria și Rusia joacă în cărți soarta țărilor române. Stampă alegorică privind războaiele ce au purtat aceste puteri pe pământul nostru, în epoca fanariotă.

301. Grigorie Ghica III, Domnul jertfit de Turci în 1777 în Iași, după pierderea Bucovinei.

302. Ciuntirile suferite de Moldova ntre 1711-1812.

305. Țările române cu cele mai largi și cele mai înguste hotare.

303. Stema lui Nicolae Mavrocordat, a ambelor țări reunite, fiindcă domnise pe rând în amândouă. (A. R.)

306. Generalul rus, Patiomkin, care se visa „Rege al Daciei” sub ocrotirea Ecaterinei II. Se instalase guvernator la Iași, în războiul din 1788—92, cu Turcii

307. Predarea garnizoanei turcești a Benderului către Feldmareșalul oștilor rusești, principele Potemkin la 4/16 noem. 1789. Z. Arbore, Basarabia. (A. R.)

308. Paisie starețul m-rei Neamțul și Secul între 1775---94, reformatorul. vieții călugărești în Moldova.

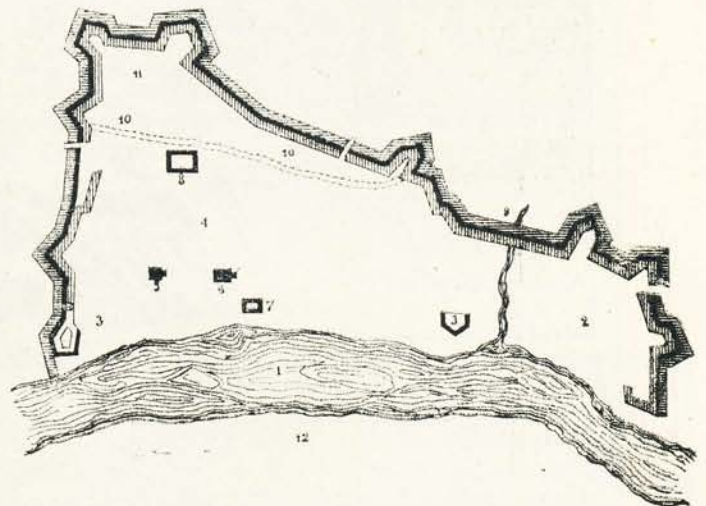
309. Ioan Calimah 1758—61. Grigore Calimah 1761—69.

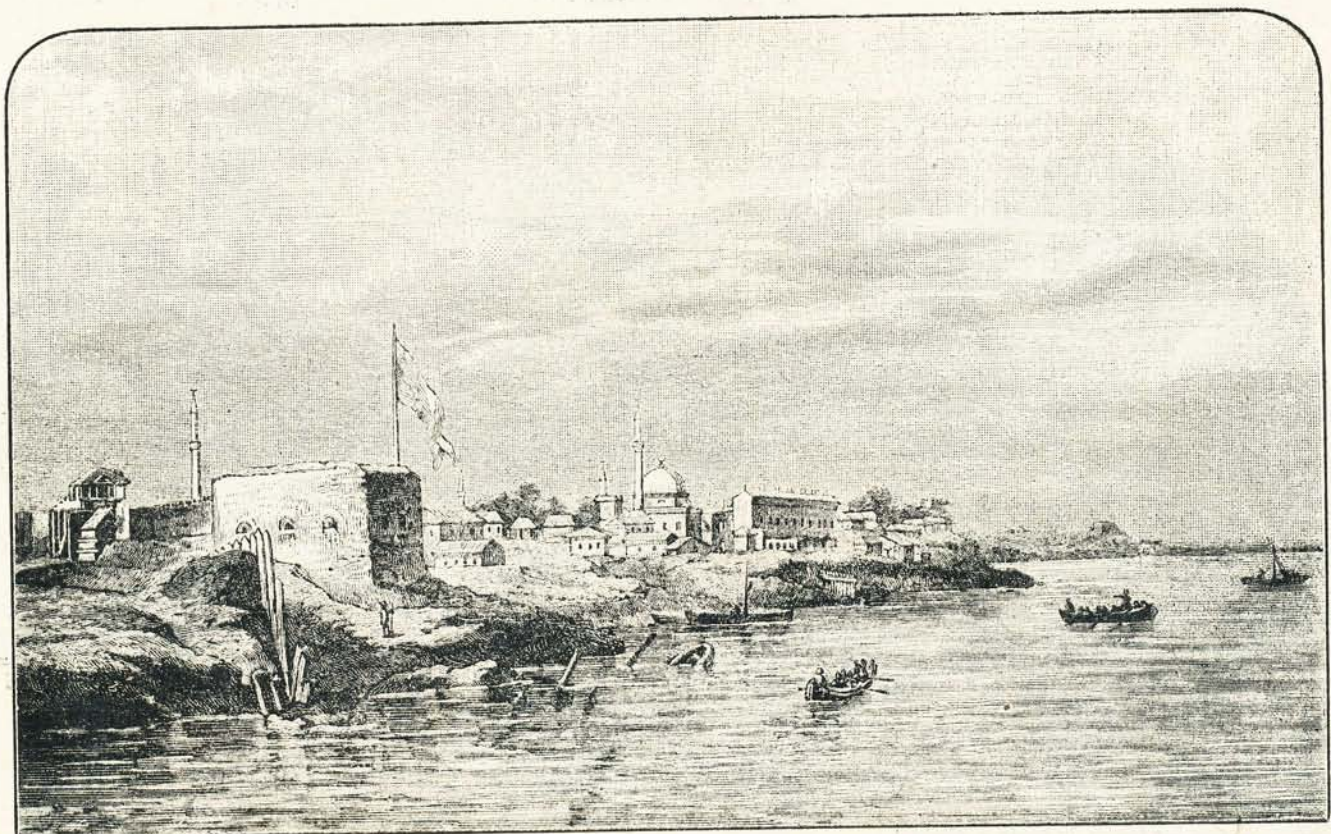
310. Alexandru Calimah 1795—99. Scarlat Calimah 1806—19. Familia Calimahilor era moldovenească scoborând din Teodor Calmășul dar grecizată în moravuri. Au domnit toți numai în Moldova.

311. Alexandru Vodă Ipsilanti, 1774-88. Constantin Ipsilanti 1799—1806.

312. Planul cetății Ismail (CMI VIII, 71)

313. Ismailul în sec. 18. A jucat un mare rol în războaiele ruso-turce (A. R.)

1. Angriff d. Türken auf den von den Ö. Truppe besetzte u. von dem Land-Obervertheidiger Esterházy den 24. März 1768.
2. Scharmützel am Besaner Pass unter Com. des Hauptm. Waller u. Platz den 12. Apr. 1768.
3. Scharmützel am Besaner Pass unter Com. des Obersten Schultz den 14. Juni 1768.
4. Das auf dem Straysberg besetzte Lager.
5. Scharmützel am Besaner Pass unter Com. des Obersten Schultz den 19-20. Jul.
6. Scharmützel an der Römischer Schanz unter Com. des Major Tellenbach den 19. Jul.

314. Luptă în munții Bârsei, dată între Mavrogheni Vodă sprijinit de Turci și oștile austriace ale Princ. de Saxa Coburg în primăvara anului 1788. (A.R.)

315. Nicolae Vodă Mavrogheni 1786-1790, originar din insule, lipsit de cultură și de distincție, dar îndrăzneț în lupte a câștigat câteva victorii contra Austriacilor, în războiul din 1787-91 — la granița Carpaților.

316. Vederea Iașului, dinspre Bahlui la 1788 — dintr'o stampă mai mare (la N. A. Bogdan, Orașul Iași) reprezentând o bătălie între Austriaci și Turci la 18 April, când Alex. Ipsilanti (fig. 311) căzu prizonier.

L'Attaque repoussée tout engra le Siège de Buzan le 14 Juin 1788.
 Les Turcs avoient plus que 2000 morts et blessés. Les Russes sous Roy avoient 25 morts, 63 qui manquent, et 21 blessés. Il fut pris dans le Camp, 2 canons, et plusieurs tentes avec de la poudre.

Die Zurückgeschlagene Attacke bey dem St. Buzan am 14 Jun 1788.
 Die Türken hatten über 2000 Tote, und blieben die Russen hatten 25 Tote, 63 Vermisste, und 21 blieben. Abgezogen haben sich der Kaiser Ernst, und Ober Feld, Marck.

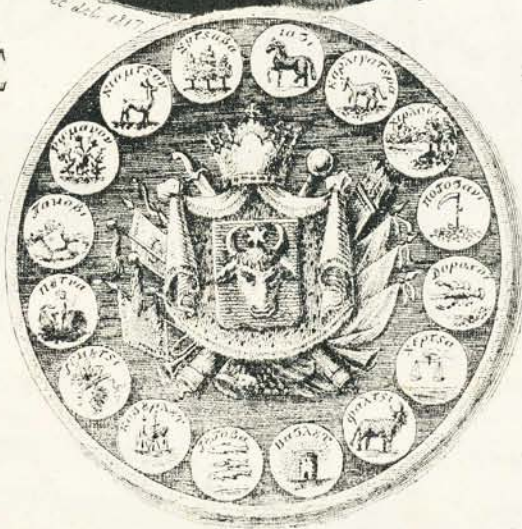
317. Altă scenă din războiul turco-austriac, din 1788-91 (AR).

318. Fuga lui Mavrogheni din București înaintea oștilor austriace ale printului de Koburg.

ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ
 ΚΑΛΙΜΑΧΗΣ
 ΑΓΘΕΝΤΗΣ
 ΠΑΣΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
 ΒΟΕΒΟΔΑΣ
 ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝ
 ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ.

319. „Șcarlat Alexandru Calimah Voevod Domn și conducător a toată Moldova“. El a dat legiuirea Moldovei zisă Condica lui Calimah Domn 1806, 1807–10, 1812–19. Stema Moldovei și a celor 16 județe. (A. R.).

Ομεια δicens καδορᾶ δ'αὐτῆς τὴ γυνώμενα.

320. Pagina din condica lui Calimah cu zeita Dreptății.

321. Boer fanariot pe la 1800.

323. Lăutari din sec. 18 în haine orientale și apusene (zugrăviți de Petrache log.) Din C. Bobulescu „Lăutarii noștri”, 1922.

324. Tânăr intrat în lume, după absolvirea școlii grecești. Pela 1800.

325. Elena Șuțu e fica lui Mihai Șuțu (portret de Louis Dupré).

326. Pasvantoglu, Pașa din Vidin, revoltat. Era spaima Olteniei și Munteniei cu cetele lui de bandiți Cărjalii pela 1800.

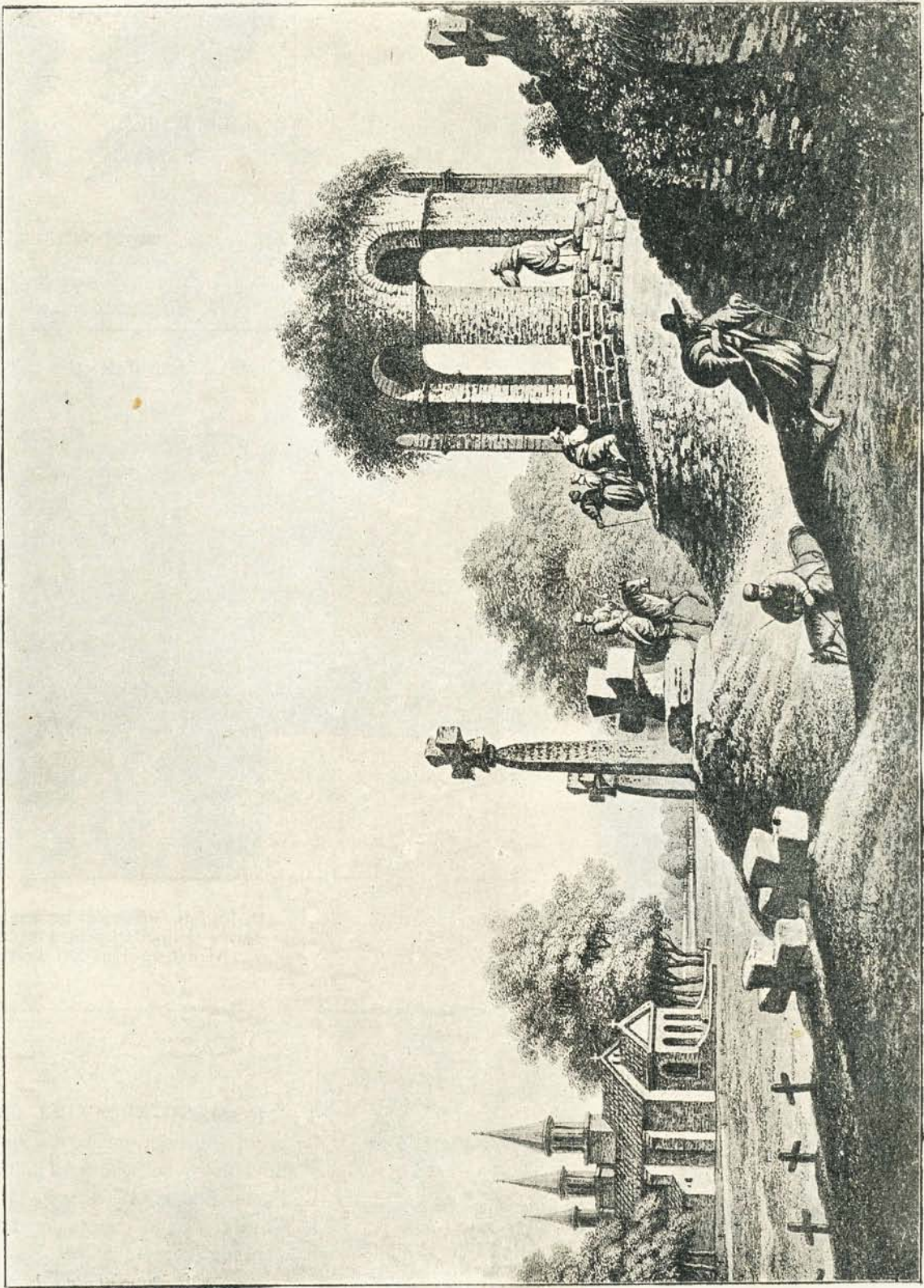

328. Mihai Gr. Șuțu, ultimul fanariot în scaunul Moldovei 1819—1821

327. Ioan Caragea Domn în Muntenia 1812—18.

EPOCA FANARIOTĂ se încheie la 1821. În prima parte, pe timpul Mavrocordaților, Ghiculeștilor și Racoviștilor, până pe la 1770, au fost timpuri ceva mai bune; dar în ultimii 50 de ani: 1770—1821, cele trei războaie turco-creștine, cărmuirea jefuitoare a domnilor fanarioți, prădăciunile Turcilor revoltați — cum și înstrăinarea boerimei de tradiția și cultura strămoșească — au fost un blestem, o urgie asupra celor două principate

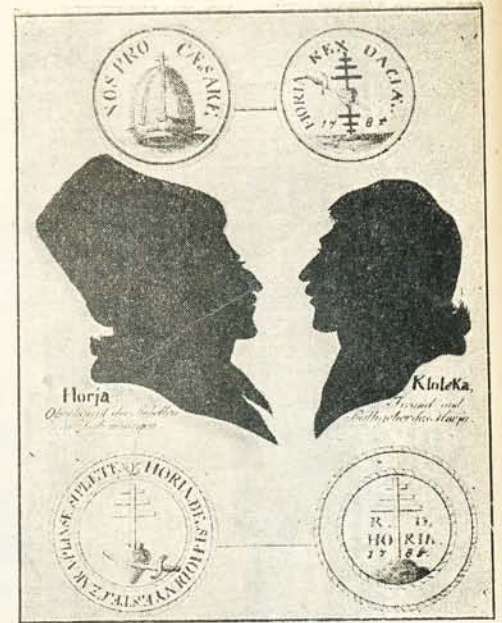
329. Scenă din marginea Bucureștilor la 1801.

(CMI, V 81).

330. Horia și 331. Cloșca
Conducătorii revoluției Ardelenilor din 1784, în contra nobilimei
ungare pentru desființarea iobăgiei.

332. Chipuri și medalii ale celor doi conducători.

333. Țăran fără pământ (iobag) și nemes ungur
pe timpul lui Iosif II.

334. Iosif II împăratul german, doritor de
reforme și libertăți pentru cei asupriți, care
a vizitat de două ori Transilvania.

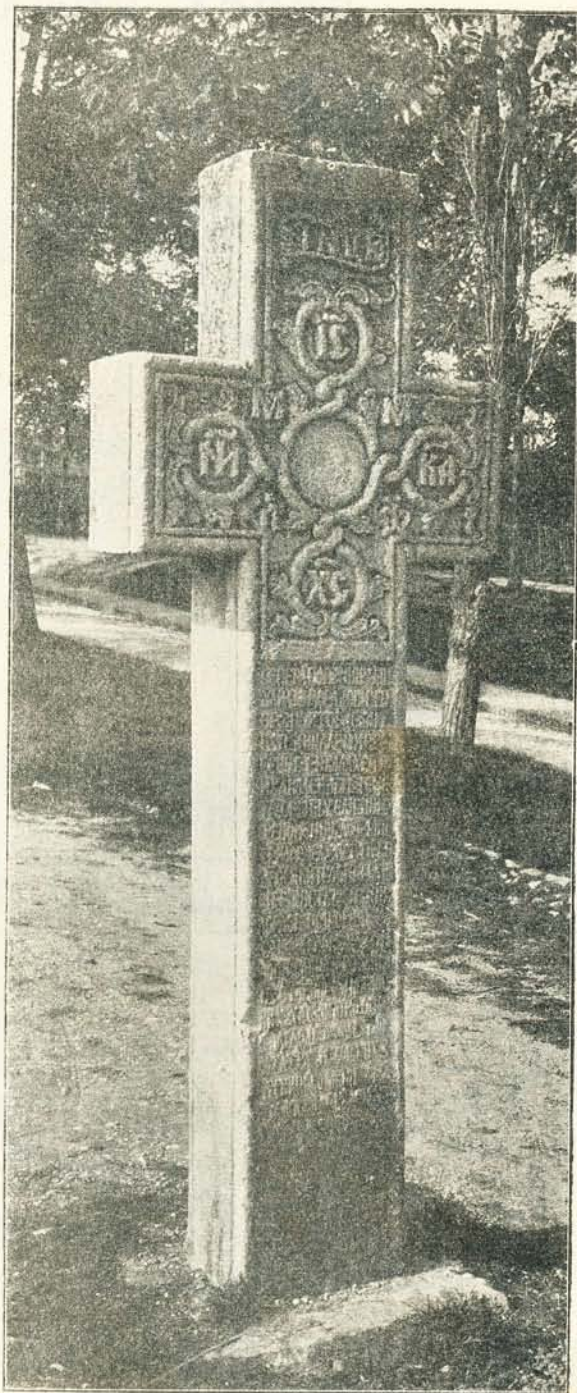
335. Țărani din Banat, îngenunchind în fața unei cruci. Album G. Hering, 1838.

ROMÂNII ARDELENI au trecut sub
jugul Austriei la 1690, după moartea
lui Mihai Apaffi, ultimul principe ungur.
Parte din ei au trecut la *Unire* cu
Catolicii, ca să capete drepturi (la 1700),
dar pasul acesta a fost în zadar.

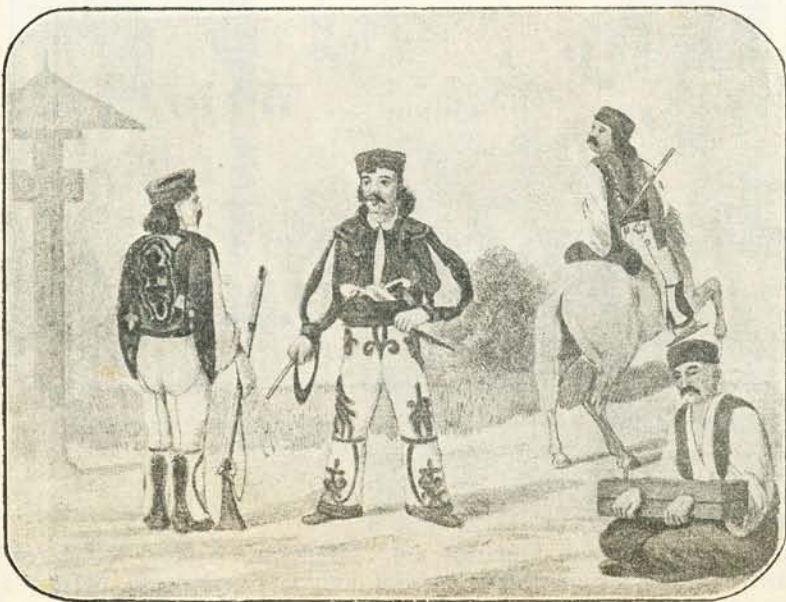
Incurajați de ideile lui Iosif II ei se
răscoală contra tiraniei nobilimei ma-
ghiare la 1784 — dar nici revoluția n'avu
succesul dorit.

336. Mitropolitul Gavril Bănulescu Bodoni, primul arhiepiscop de Chișinău după răpirea Basarabiei 1812—1821 (A. R.)

337. Crucea ridicată de generalul rus Miloradovici pe dealul Mitropoliei în cursul războiului din 1806—12 (C. M. I.)

338. Dorobanți la începutul sec. 19 și un hoț pus la „obezi“ (Gion)

339. Gheorghe Lazăr, ardeleanul, deșteptătorul Munteniei prin cultura cea nouă, întemeietorul primului Liceu românesc la Sf. Sava.

340. Tudor Vladimirescu, zugrăvit în biserica dela Prejna ca ctitor. A zidit-o din prăzile luate dela Turci în războiul din 1806—12. E singurul portret autentic, celelalte sunt imaginate.

341. Ostaș pandur

342. Dorobanț de Romanai.

343. Muntenia în anul răsmeriței din 1821.

344. Un grup de eteriști de-ai lui Ipsilanti dela 1821.

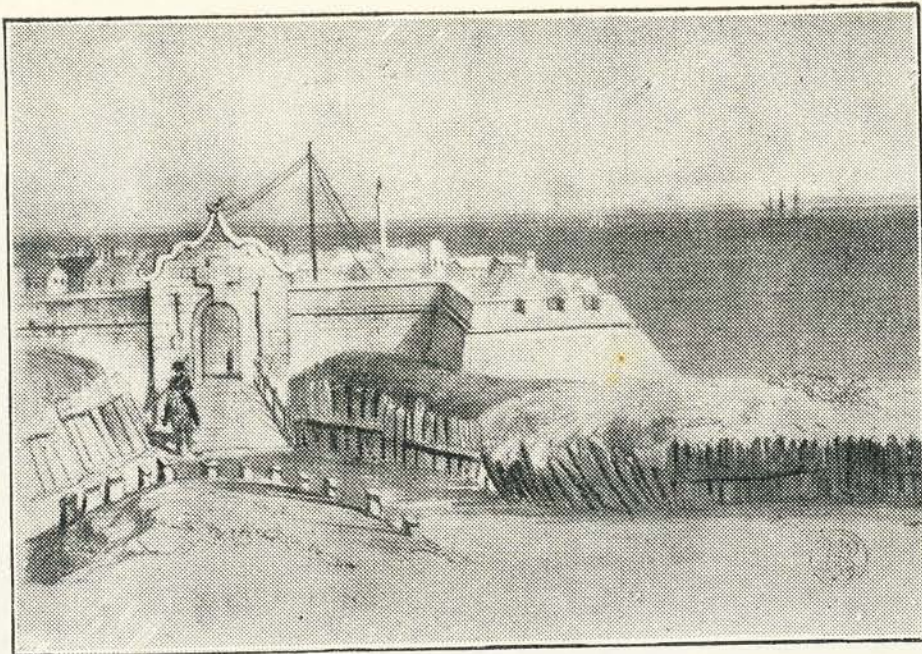

345. Ipsilante trece Prutul; (după un tablou aflat la muzeul din Atena).

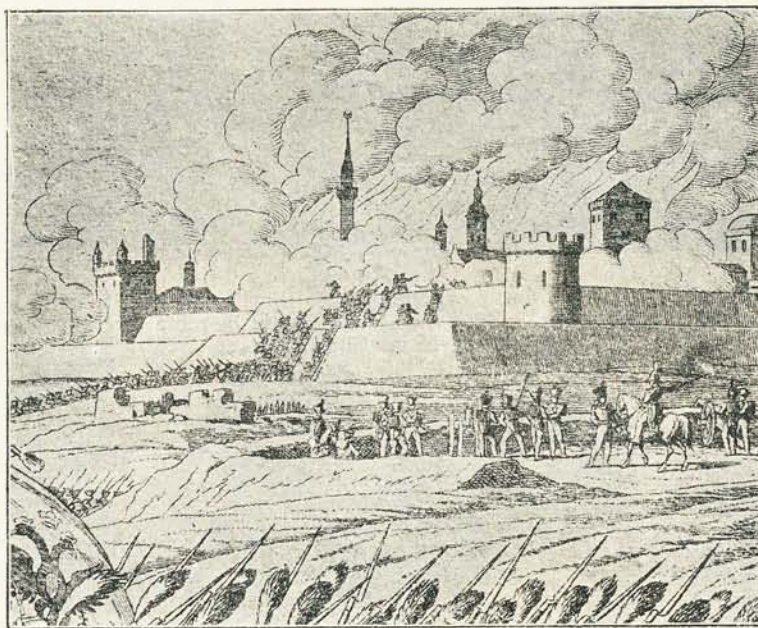

346. Măcelul de Turci al trupelor lui Bimbașa Sava, care trădase întâi pe Tudor apoi pe Eteriști.

Revoluția din 1821. În Ianuar 1821, murind Alecu Vodă Suțu, ultimul Fanariot din Muntenia, Tudor fostul comandir de panduri, ridică steagul revoltei în contra tiraniei streine a Fanarioților, cerând domnie pământească. Mișcarea lui este stânjenită de revoluția Eteriei grecești, condusă de Alex. Ipsilante (fiul lui Constantin Vodă Ips.), de partea căruia trecu și Bimbașa Sava, șeful găzii de Arnăuți din București. Ipsilanti atrage 'n cursă pe Tudor și-l asasinează; dar atât el, cât și Bimbașa Sava și-au luat plata (citiți «Revoluția din 1821» de N. A. Constantinescu)

347. Constanța (Chiustenge) la 1828.

348. Asediul Brașovului de trupele rusești în 1828.

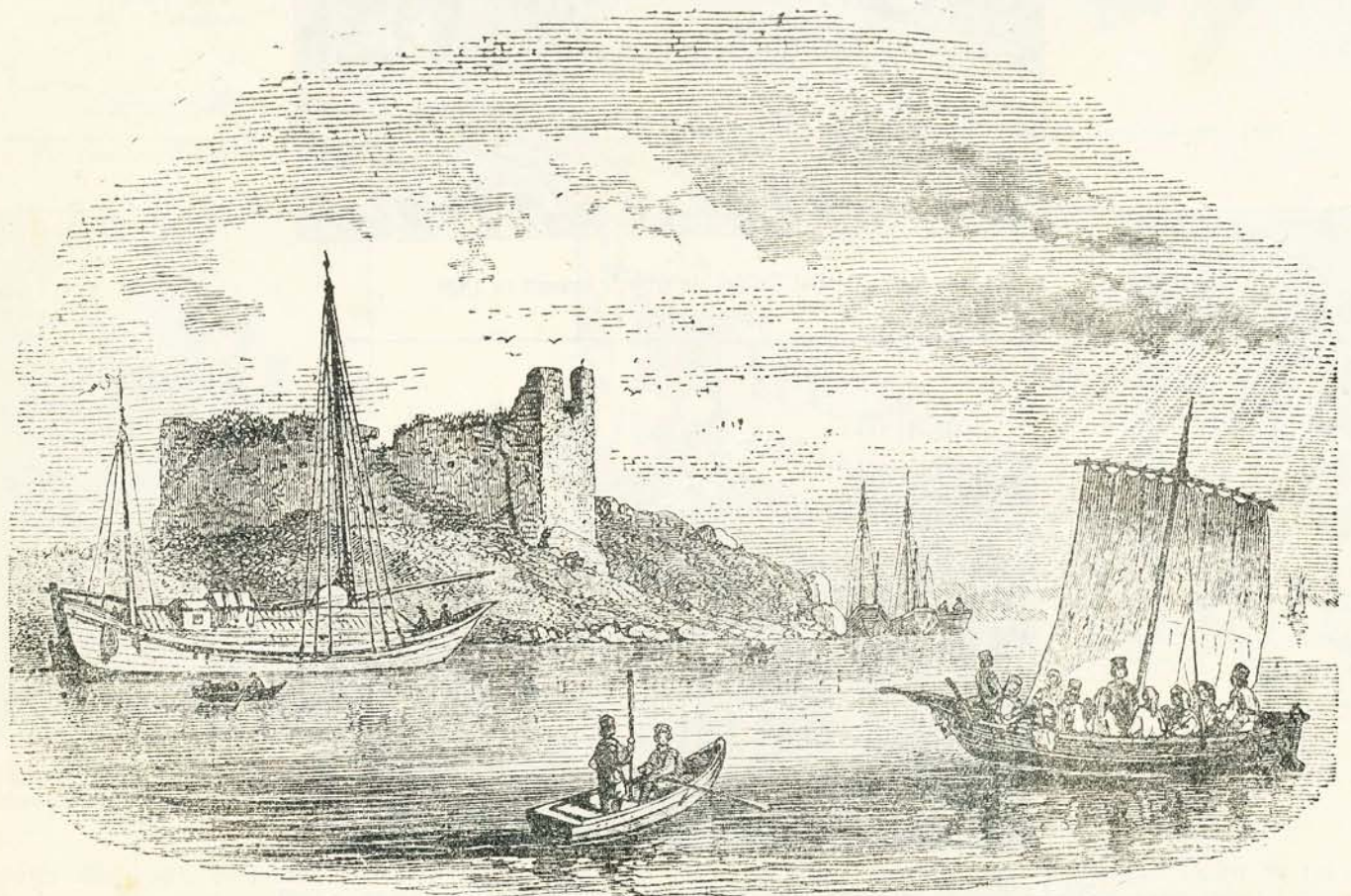

349. Capitularea garnizoanei din cetatea Silistra, după asediul ei de Ruși în 1828.

Jertfa lui Tudor avu efectul dorit: Turcia îngădui țărilor române domni pământeni: Grigore Ghica și Ioniță Sturza
pe 7 mai 1829. În 1828 țarul Nicolae I făcu războiul Turciei și încheie pacea dela Adrianopol 1829. prin

350. Cetatea Giurgiului din insula Sângiorgiu și zidurile orașului despre Dunăre, în 1828; fu dărâmată de Ruși la 1830, după ce orașul și raiaua au fost retrocecate Munteniei — 410 ani a stat Giurgiu în robia turcească. (A.R.). Clișee în „Cetatea Giurgiu“ de N. A. Constantinescu.

351. Ruinele cetății Giurgiului la 1843, când au trecut pe aici Soliman Pașa, ca înalt comisar al Porții, să trateze cu Guvernul provizoriu compus din: Eliade Magheru și Tell. (A.R.). Clișeu ibidem.

352. Scenă de viață, după moda turcească. Colecția G. Hering.

353. Bănățeancă din Albumul lui G. Hering.

354. Un învățat boer muntean: Iordache Golescu.

355, *Alexandru D. Ghica* Domnul regulamentar în Muntenia 1834—1842, în costum de ofițer.

356. Altă bănățeancă tot din colecția lui G. Hering.

357. Oștirea cea nouă cu uniformă ruso-

Mișcarea de redesteptare, pornită de Gh. Lazăr prin școala românească și de Tudor Vladimirescu cu sabia—își dădu în curând roadele: pe terenul cultural avem înflorirea literaturii noastre moderne, în scrierile unor: C. Negruți, M. Cogălniceanu, V. Alexandri, Al. Russo, Gr. Alexandrescu, N. Bălcescu — iar pe teren politic: înființarea partidei naționale, în frunte cu Ioan Cămpineanu, cari pregăti spiritele pentru idealurile cele mari ale neamului românesc: *unirea*, înlăturarea protectoralului rusesc și *autonomia politică*.

358. Alexandru D. Ghica, la 1839, ctitor de reparațiuni, la Pașatul Mitropolitan din București (CMI).

Paralel cu redșteptarea prin cultură a conștiinței naționale — se urma și pe teren administrativ reorganizarea principatelor Moldovei și Valahiei (Țara Românească) după modelul țărilor din Apus: cu ministere împărțite în servicii și birouri, cu instanțe judecătorești — deosebite de autoritatea administrativă, cu servicii de percepție, sanitare, edilitare, polițienești și o mică oștire națională, întocmită după sistemul francez.

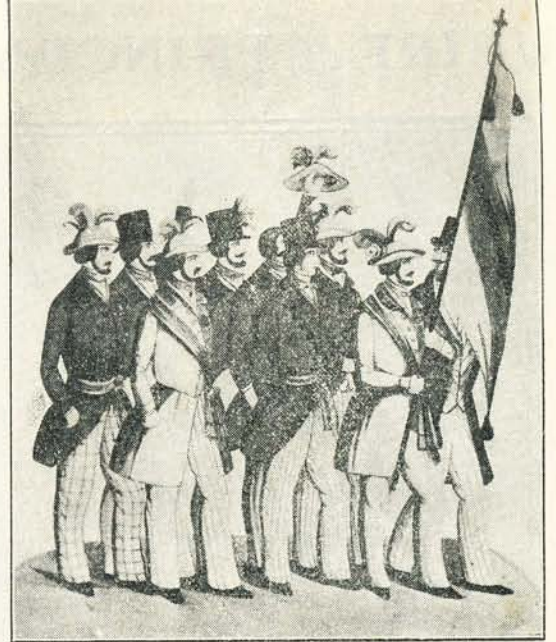
Toate aceste întocmiri erau prevăzute în *Regulamentul Organic*, o lege temeinică, alcătuită de două comisii de boeri munteni și moldoveni, și aprobat de curtea suzerană (Turcia) și de cea protectoare (Rusia). Țările progresau, potrivit cu prevederile acestui Regulament, făcut în 1834 — de aceea domniile care s'au urmat după aceea s'au zis *regulamentare*: *Alex. D. Ghica* 1834—1842, și *Gh. Bibescu* 1842—1848 în Muntenia, iar *Mihail Sturza* 1834—1849 în Moldova. Numai țăranii clăcași o duceau greu — deși pentru dânsii viața eră mai asigurată acuma, decât pe timpul Fanarioților — dar după Regulament, boerii i-au împovărat cu mai multe zile de *clacă* (sau *boeresc*) pe moșiile lor — decât înainte vreme. Trebuia să vie Cuza Vodă ca să vadă și ei zile mai senine.

359. Avram Iancu regele Munților dela 1848.

360. Andrei Baron de Șaguna reîntemeietorul Mitropoliei ortodoxe (neunite) din Sibiu și conducător al Ardelenilor la 1848.

361. Grup de revoluționari munteni la 1848.

362. Abdul Aziz Sultanul Turciei 1840-61 care introduse mai multe reforme în împărăție.

363. Mihail Sturza, Domnul Moldovei, 1834—1849.

364. George Bibescu, Domnul Munteniei 1843-1848.

365. Țările române la 1848.

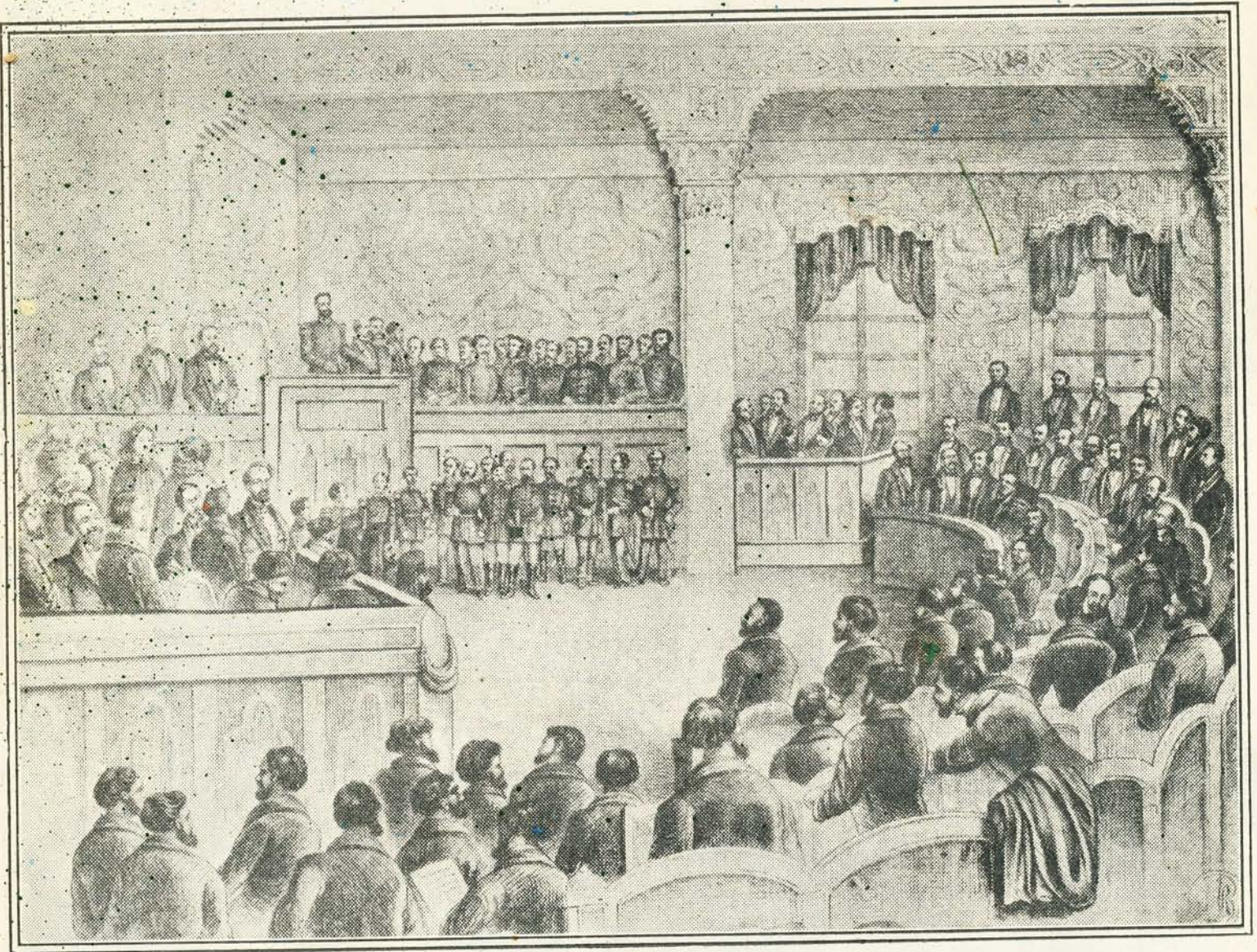
366. Barbu D. Știrbei, ultimul domn muntean 1849—1856.

367. Grigore Ghica IV, ultimul domn moldovean 1849—56.

Revoluția din 1848. Românii Ardeleni s'au ridicat să scuture jugul unguresc, iar Muntenii și Moldovenii au făcut revoluție ca să scoată țările de sub Protectoratul rusesc, apăsător și primejdios. Păscoalele au fost înăbușite și revoluționarii exilați. La 1856 se încheia *Pacea din Paris* (după războiul Crimeii) unde exilații au stăruit să se aprobe *Unirea Principatelor*.

UNIREA PRINCIPATELOR LA 24 IANUARIE 1859.

368. Deschiderea primului parlament al Principatelor Unite la 24 Ianuar 1862 (U. Lit).

După o viață de 500 de ani încheiați dela 1359, când a întemeiat-o Bogdan I până la 1859. — ȚARA MOLDOVEI se unii cu ȚARA ROMĂNEASCĂ (Muntenia) la 24 Ianuarie 1859, sub domnia lui Alexandru Ioan I Cuza. El avu 2 capitale, București și Iași și 2 guverne deosebite timp de 2 ani până la 24/1 1862 când se deschide primul Parlament-unit al ambelor țări în București.

369. Alexandru I. Cuza, primul Domn al României unite (Prințpatele unite) 1859 — 1866

370. România unită de la 1859 — la 1878, împrejur sunt provinciile subjugate.

CUZA VODĂ este 1. Infăptuitorul unirii. 2. Desrobitorul țăranilor clăcași, împroprietăriți de el. 3. Intemeetorul celor 2 universități. din Bucureși și Iași. 4. Secularizatorul averilor m-rești, înstrăinate.

371. Călugării greci, după o caricatură contemporană. Numeroase mănăstiri erau închinat la Sf. Munte și la alte m-ri grecești din Turcia, unde se trimiteau veniturile lor. Cuza Vodă a secularizat, (a luat în seama statului) acele moșii mănăstirești.

INDEPENDENȚA (1877-78) REGATUL ROMÂNIEI (1891)

373. Bătălia de la Grivița (fort sau redută lângă Plevna) unde oștirea română câștigă neatârnuarea sau independența României la 1877. Alte biruințe românești la Opanez, Rahova, Smârdan, Vidin.

374. Osman Paşa, învinsul de la Plevna, care s'a predat unui colonel român la 28 Noembrie 1877.

372. Abdul Hamid II cel din urmă sultan care primi tribut de la Români.

375. Regele Carol I, 10 Maiu 1866-1914. Comandantul vitezei oștiri care câștigă independența proclamată la 10 Maiu, 1877 în urma căreia se încoronă rege al României la 10 Maiu 1881.

376. Regina Elisabeta, „mama răniților” de la 1877-78, ca scriitoare și poetă „Carmen Sylva”.

377. România întregită așa cum s'a încheat prin unire cu provinciile desrobite, în urma războiului cel mare din 1916-1918.

ROMÂNIA ÎNTREGITĂ 1916—1918.

După șase sute de ani, (6 secole) de viață politică neîntreruptă — independentă sau autonomă — cele două principate, clădite pe temelii puternice de Basarabi și de Mușatini, unindu-se mai întâi ele amândouă — la 1859 și desrobindu-se de tributul turcesc și protectorul rusesc — adună la sânul lor provinciile înstreinate: Dobrogea în 1878, Transilvania cu Banatul Crișana și Maramureșul, Bucovina și Basarabia în 1918, pentru a se contopi laolaltă în România Mare, PATRIA ROMÂNILOR deapururi încheată și'n veci biruitoare.

378. Regina Maria.

379. Regele Ferdinand.

FAURITORII ROMÂNIEI MARI

CONTINUTUL

(Tifra arată pagina; cea din paranteze n-rul figurii)

I. NUME GEOGRAFICE

Adam Clisi monument, 6 (26—7). 7 (29—33).
Apahida fibulă 7 case 9, inel 9.
Athos vezi Sf. Munte.

Baia, bis. cat. 19, pecetia 18.
Bălinești, biserica 36.
Bender, predarea cetății 76.
Bistrița orașul 17.
M-rea Bistrița vezi la mănăstire.
Borzești, biserica 33.
Brăila, asediu 87.
Brâncoveni palat 68.
București: plan 69, vedere 83.
Buda (Pesta) cetatea 37.

Călugăreni, planul luptei 46.
Cetatea Albă: vedere 28—29, inscripție 29, poartă 30.
Cetățeni Muscel (cet. Negru-Vodă) 11.
Cetățuia (baia dela m-rea) 11.
Chilia nouă în sec. XVIII: 23.
Constanța portul, vedere 87.
Constantinopol: Bogdan Serai 55, Inalta Poartă 55 (223—5).
Cozia ctitori 15, biserica 16.
Crasna (Treiscaune) bare de aur 10.
Curtea de Argeș St. Nicoară 11, bis. domnească 14, mănăstirea 40.

Dobrovăț patrafir 21, ctitori 24.
Dunărea zeul 5, la Chilia 23, la Giurgiu 47, 88, la Ismail 77.

Făgăraș cetate, 16.

Galata ctitori 38.
Giurgiu podul și bălăia din 1595, 47, cetatea și ruine 88.
Gorăslău bălăia, 50.
Grodno solie la, 38.

Hârlău biserica 30.
Hotin cetatea 31—33, oraș 33.
Hunedoara castelul 17.
Hurezi m-rea, frescă 40, 51, 70; vedere și plan 70.

Iasi, Sf. Nicolae domnesc biserica 34 și ctitorii 67; Trei Ierarhi 60, Golia 62; vederi din stampe vechi 73, 78.
Ismail vedere și plan 77.

Mera m-re ctitori 72, vedere 73.
Mirăuți biserica 19, 27.
Mirăslău planul luptei 49.
Mogoșoaia ctitori bis. 69.
Moldova hărți: 20, 37.
Moscova, patrafirul din 19.

Nistrul la Hotin 31—33, Soroca 28, Limanul 29.

Oltenia culă din, 45.

Pătrăuți ctitori 22.
Pietroasa tezaurul 9.
Podolia vedere în—31, 32.
Praga Mihai la — tablou 50.

Prejna ctitor 86.
Putna m-rea 23, bis. și mormântul 35, piatra 36, 38.

Rădăuți biserica 18.
Râmnicul-Sărat leul, bis. Sf. Paraschiva 24.
Răsboeni m-rea 23.
Roma columna 5, Capitolul 8, triumf 9.

Sarmisagetuza asediu 5 (8).
Sf. Ioan Aliturgitoș (mostre de stil bizantin) 43.
Sibiul vedere, 17.
Silistra, capitularea cetății 87.
Sf. Munte m-ri: Hilandar 16, 43, 45; Ivir 40, Zograful 25—6.
Soroca vedere și cetate 28.
Suceava ctitori la Sf. Ilie 22, bis. Sf. Gheorghe 36, vedere 27, 35.
Sucevița, broderiile și ctitorii 51—54.

Târgoviște mitropolia 40, bis. domn. 57, Stelea 59, curtea domn. 59.
Tazlău pisană 23.
Timișoara cetatea 73.
Tismana vedere 14.
Tom sculptură dela, 4 (13).
Trei-Ierarhi 60.
Tropaeum Trajani 6.
Turnu-Severin ruine 6.

Zograful steaguri dela—25, 26.

II. NUME DE PERSOANE

Abdul Aziz sultan, tablou 91.
Abdul Hamid sultan, portret 93.
Alexandru III, bula lui—44.
Alexandru Basarab portret 13.
Alexandru cel Bun chip țesut 19.
Alexandru Calimah por. 77.
Alexandru I. Cuza por. 92.
Alexandru D. Ghica Vodă por. 89, frescă, 90.
Alexandru Ipsilant Voev. 77.
Alex. Ipsilant general eterist 86.
Andrei Șaguna por. 91.
Antioh Cantemir Vodă 72.
Antonie din Popești, frescă 70.
Antonie Ruset Vodă 67.
Arcadie împărat, frescă 74.
Aron Tiranul, iscăl. 50.
August Octavian, statuie 8.
Aurelian, bust 9.
Avram Iancu portret, 91.

Baiazid sultan, la Nicopole 15.
Bănulescu-Bodoni Gavr- mitr. 85.
Barbu Știrbei portret 91.
Basarab I chip 11; piatră sculp. 12.
Basarab IV Neagoe, vezi Neagoe
Basarab Laiot, frescă 24.
Basta George, portret 50.
Belini Giovanni, pinxit 24.
Bethlem Gabor, tablou 51.
Bimbașa Sava arnăuții lui 86.
Bogdan I Intemeetorul, piatra 18.
Bogdan III., 24, 36, 37.
Bogdan Hmelnițki portret 63.
Boirebista regatul lui,, 4.

Boschini Marco pinxit 56.
Brâncoveanu, vezi C-tin Br.

Calimachi voevozii, portrete 77.
Cara Mustafa vizir portret 68.
Carol I regele României 93.
Carol XII rege suedez port. 68.
Carol-Robert rășboiul lui 12.
Cloșca, chip 84.
Const. Brâncoveanu portret 68, cu familia, frescă Mogoșoaia 69.
Idem idem la Surpatele 71.
Idem idem, măcelul familiei 72.
Constantin Ipsilant Vodă 77.
Constantin Mavrocordat 74.
Constantin Șerban Basarab portret 65, frescă 65.

Decebal murind, basoreliev 5.
Despot Vodă monete 38.
Dimitrie Cantemir portret 72, tablou intrare în Iași 73.
Domitian împ. statuie 6.
Dupré Louis, pinxit 82.

Ecaterina lui V. Lupu, frescă 62.
Elena Șuțu portret 82.
Elina Doamna lui Matei 58.
Elisaveta Ciomortani Movilă, frescă, și capsula 53, 54.
Elisabeta regina 93.
Enachi Clucerul 74.
Eugeniu de Savoia portret 68.
Evdochia din Chiev frescă 21.

Ferdinand, regele portret 93.
Filip Arabul moneta 5.
Florica, fiica lui Mihai Viteazul portret 48.
Francken Franz, pinxit 50.

Gabriel vezi Bethlen
Gavriil Bănulescu Bodoni mitr. 85.
Gheorghe Bibescu portret 91.
Gheorghe Lazăr port. 85.
Gheorghe Ștefan Vodă port. 63.
Grigore Calimah Vodă portret 76.
Grigore Ghica I portret 65.
„ „ II frescă 74.
„ „ III portret 75.
„ „ IV portret 91

Hering G., pinxit 84, 89.
Horia portr. și medalie 84.

Ieremia Movilă broderie 52.
Ioan Calimachi Vodă portret 77.
Ioan Caragea Vodă por. 82.
Ioan Corvin Huniade, desen, sicriu, castel 17.

Ioan Vodă cel Cumplit portret 69.
Ioan Vodă Lupu broderie 61.
Iordachi Gulescu boer portret 89.
Iosif II împ. portret 84.
Ipsilanti voevozii, portrete 77.
Ipsilante Alex. gen; trece Prutul tablou 86.
Istrati Vodă Dabija tablou 66.

Kanites rege scit moneda 3.

Kuefstein conte, la Sultan 55.

Laiot Basarab frescă 24.
Lăpușneanu vezi Alex.
Lațcu Vodă piatra 18.

Mahomet II portret 24.
Marcu Aureliu bust 8.
Margareta de Lozonzc 19.
Maria fiica lui Radu cel Fr. soția lui Ștefan 21, frescă și desen (112, 115).
Maria regina portret 93.
Maria Amiralii frescă 38.
Maria soția lui Zotu Țigara frescă 38.
Maria soția lui Rareș (piatră) 38.
Maria Movilă frescă 53.
Marina Doamna broderie 19.
Matei Corvin regele Ung. port. 17.
Matei Basarab portret 56; frescă Hurezi 56, desen 58, bula 57.
Mavrogheni Nicolae Vodă 78.
Mihail I Basarab frescă 15.
Mihai Viteazul portret 46, iscălitură 46, pecetie, biserică 48, la Praga tablou 58.
Mihai Racoviță Voev. frescă 74.
Mihail Sturza Vodă portret 91.
Mihail Gr. Șuțu portret 82.
Mihnea Radu, portret 65.
Miloradovići crucea lui 85.
Mircea cel Bătrân, frescă, monetă, pecetie, posesiuni 15.
Murad IV Sultan 55.

Neagoe Basarab frescă 40.
Negru Vodă piatră sculptată 12.

Nic. Mavrocordat portr. și frescă 74.
Nicolae Mavrogheni portret și răsboiul, 78; fuga tablou 79.

Omharus inelul lui 9.
Osman Pașa portret 93.

Paisie stareț Neamțu 76.
Pasvantoglu Pașa 82.
Paul Chenezu, armura lui 17.
Păuna Doamna lui Șt. Cantacuzino frescă 72.
Petru Cercel frescă și stema 39, — bula 44.
Petru cel Mare portr. 64.
Petru fiul lui Ștefan c. M. frescă 23.
Petru Rareș frescă 37.
Petru Movilă mitrop. portr. 53.
Petre Schiopul Vodă cu familia, frescă 38.
Potemkin gen. 75, 76.
Preda Brâncoveanu, frescă 55.
Preziosi pinxit 16.

Radu dela Afumați sculptură 39.
Radu Mihnea tablou-frescă 54.
Radu Șerban Bas. frescă 51.
Radu I Negru fresce 14 (71, 73).
Radu vel Comisu, schiță 60.
Roman Vodă, Piatra lui 18.
Rudolf II, imp. german portr. 46, în tabloul Praga 50.

Scarlat Calimah portrete 77, 80.
Șerban Cantacuzino frescă 66.
Șf. Gheorghe (chip) pe steag 25, 26.

Șf. Nicodim frescă 14.
Sigismund de Luxemburg imp. germ. 15.

Sigismund Bathori portret 46.
Simeon Movilă broderie 51.
Sinan Pașa 46.
Ștefan cel Mare miniatura pe Evanghelie 20, frescă Șf. Nicolae Iași 34, la Voroneț 20, brodat 21 — cu familia, fresce la Șf. Ilie 22, Pătrăuți 22, Dobrovăț 24; steaguri 25—6; mormântul și piatra 35.
Ștefan Lăcustă frescă 37.
Ștefan I regele Ung. bust 11.
Ștefăniță Vodă piatra 36.
Ștefăniță Lupu Vodă frescă 62.
Stroe Leurdeanu boer frescă 56.
Sobieski regele polon tablou 68.
Soliman II sultan portret 37.

Tăutul log., biserica și cupa lui 36.
Teodosie I Imp. roman frescă 74.
Teofana boeroaică frescă 74.
Țifescu Ilie boer frescă 74.
Traian împăratul, basorelief 5.
Tudor Vladimirescu după frescă 86.
Tudosca Doamna broderie 61.

Vlad Țepeș portret 24.
Vasile Lupu Vodă portret 60, cu familia, frescă 62.
Văcărescu Ienăchiță vezi măcelul Brâncoveanu 72.

Zamoiski oastea lui 48.
Zenobia regina prizonieră 9.

III. NUME DE LUCRURI, FAPTE, MONUMENTE, INSTITUȚII

Agă de ieniceri 48.
Arcașul dac 4.
Arme scitice 3, dace 3, trofeu, arc, scuturi 4.
Armură de fier, vezi: Mircea, Ioan Corvin, Paul Chenezu, D. Cantemir, etc.
Arhivele Statului vedere 49.
Asediul Sarmisagetuzei 5; al unei cet feudale 28; Brăilei 87.
Audiența la Sultan, tablou, 55.
Autocrator 19, (103).
Bagaje de ostaș roman 8.
Baia dela m-rea Cetățuia, vedere 67.
Bare de aur sec. IV, 10.
Bănățeană v. costume.
Basilica din Tropaeum Trajani ruine, plan 7.
Basoreliefuri Col. lui Traian, 5.
Bătălie vezi răsboiul.
Biserica Aroneanu Iași 48.
" Baia catolică 19.
" Bălinești 36.
" Borzești 33.
" 12).
" Domnească Argeș 14 piatra 12.
" Domnească Târgoviște 57.
" Fundătura 11 (61).
" m-rii Bradu 59.
" " Curtea de Argeș 40, 41.
" " Dealu 39.
" " Dragomirna 36.
" " Golia 62.
" " Mihai Vodă 49.
" " Putna 23, 35.
" " Șf. Gheorghe Nou București 72.
" mitropoliei din București 65; Târgoviște 40; din Succava 19, 36.
" Rădăuți 18.
" Sân Nicoară 11.

Biserica Șf. Gheorghe, Hârlău 30.
" Șf. Gheorghe Suceava 36.
" Șf. Ilie Suceava (ctitori) 22.
" Șf. Ioan Aliturghitos (orn). 43.
" Șf. Nicolae Domnesc Iași 34, 21, 67.
" Stelea Târgoviște 59.
" Trei Ierarhi 60.
Boeri fanarioși 82.
Boeroaică română sec. 17: 54.
Bogdan-Serai palat la C-pole 55.
Bombarde 28.
Bourul moldovenesc 18.
Broderii, vezi la Ștefan cel Mare, Movilești etc.
Bule (peceti) de aur 44, 57.
Bulgar păgân 10.
Busturi în marmoră sau bronz 4, 8, 9, 11.
Buzdugan 39 (171).
Calească trasă de cerbi 79.
Călugări greci 92.
Casă boerească întărită (cula) 45.
Capelă și căciulă Domnească vezi: Alex c. Bun, Vlad Țepeș, P. Schiopul, Mihai V., Matei Bas. etc.
Capelă femeiască 38, 48 (Florica) 57, 61, 62.
Capitolul Roma 8.
Capitularea Silistrei 87.
Carte de învățătură (titlul) 63.
Castelul Huniedoara 17.
Cercei 21.
Cetate dacă 4, romană (Tropaeum) 7.
" feudală 16; 37 (Buda); ardeleană: Făgăraș 16.
" Bistrița 17, română: Negru Vodă 11.
" Cet. Albă 28, 29, 30; a m-rii Mera 73.
" Iașului 78, Sorocii 28, Hotinului 31—33.

Cetatea Sucevei 27, 35, a m-rii Putna 23 etc.
" turcească: Bender... Brăila 87.
" Chilia Nouă 23, Giurgiu 47, 88.
" Ismail ved. și plan 77, Silistra 87, Timișoara 73.
Cetățean roman 8.
Cirilica vezi peceti, pisanii, pietre de mormânt.
Citadela la Cet. Albă 29.
Ciubuc 89.
Clopotniță Neamțu 23.
Colier 38.
Columna lui Traian 5 (17—23).
Coif vezi Gh. Ștefan, C-tin Basarab, Istrați Dabija etc.
Condica lui Calimah (pagină) 81.
Corabie, caice: romană 8, românești și turcești 23, 45, 88.
Coroană regală și domnească vezi Ștefan I și Basarab 11, Alexandru B., Radu N., Mircea, Sigismund, Șt. c. M. etc. 12—22, 37, 51—4, 56, 65, 69, 71, 93.
Costume dace 3—6, romane 5—9, domnești (vezi indicele alfab. de domni și boeri) — fanariote 82. fuga lui Mavrogheni 79, orașeni 41, 49 — militare, vezi, ostași, ieniceri; bănațene 89; ungurești 89; etc.
Creștin martir 10.
Crucea lui Papa Brâncoveanu 67; lui Miloradovići 85.
Cula olteană 45.
Cult: vezi templu, zei, biserici, m-ri etc.
Cupa log. Tăut 36.
Cuirasă (husar cuirasat) 48; vezi Mircea, Gr. Ghica, D. Cantemir etc.
Curtea arsă 69.
Curte domnească Târgoviște 59.

Dact 1—4.
Dreptatea—zeița 81.
Dorobanți 85.
Eteriștii 86.
Evanghelia dela Hunor miniat. 20.

Femei dace 4.
Fibulă (agrafă) de aur 7.
Fuga lui Mavrogheni 79.

Geamie vezi: (Chilia Nouă, Giurgiu)
Geți 4.

Haiduc ungar (soldat) 48.
Hărți 3, 4, 8, 9, 10, 11, 15, 20,
37, 48, 68, 75, 86, 91, 92, 93.
Hatișeriș 73.
Hrisov 16; vezi pecetie.
Hoț în obezi 85.
Husari unguri și poloni 48.

Ieniceri în costum de paradă, 48.
Inel (gotic) 9; (din sec. 17) 61.
Infanterist moldovean 64.
Iobag 71.
Inscripție Tazlău 23, C. Albă 29,
Comana 52, Golia 63; vezi și la
cuv. piatra de mormânt.
Iscălituri domnești 46, 50.

Jocul în cărți (stampă simbolică) 75.
Jertfe păgâne 8.

Lăutari din sec. XVII, 82.
Leu ornament 24.

Măcelul lui Brâncoveanu 72; al Ar-
năuților 86.

MĂNĂSTIRI:

Bistrița (vedere) 19.
Bradu, biserica 59.

C.-Lung (fresce) 13, 14.
Cetățuia (baia) 66.
Comana (pisanie) 52.
Curtea de Argeș (vedere,
biserica) 40—41.

Dealul (biserica) 39.
Dobrovăț (ctitori) 24.

Galata (ctitori) 38.
Golia (biserica, turn, inscr.)
60—63.

Hilandar (bis., vedere) 16,
43, 45.
Hurezi vedere 70, ctitori etc.

Ivirul (vedere) 40.

Mera (vedere) 73.

Neamțu (clopotnița) 23.

Prodromul-Athos 42.
Putna (vedere) 23, (bis.,
morm.) 35.

Răchitoasa (ctitori) 74.
Răsboeni (vedere) 23.

Sf. Gheorghe Nou, Buc.
(vedere) 72.
Surpatele (ctitori) 71.

Tazlău (inscripție) 23.

Mantie domnească 15 etc.
Mitropolia București 65, (frescă în
palat) 90; Târgoviște 40, Mirăuți
19, Sf. Gheorghe Suceava 36.

Miniatura, 10 (56).
Moda turcească de interior 55, 89.
Moară pe Dâmbovița 49.
Monetă scită 3, dacă 4, romană 5,
Mircea 15, Despot 38.
Mormântul lui Ștefan Putna 35.
Morminte domnești vezi: pietre de

Nemeș ungar 84.

Oaste dacă 4, legionari 8, pretorienii
8, bagaje 8, bulgară și avară, 10.
Ostașii lui Basarab 14, moldoveni,
turci, poloni 38, ieniceri 48, unguri
și poloni 48, călăreți unguri 49,
tătari 60, infanț. moldav 63, au-
striaci, ruși, turci 75; ruși-turi 76;
austriaci și turci 79; dorobanți 85—
6; ruși 87, panduri 86, oștirea
nouă 89.
Obezi 85.

Palatul Brâncoveni 68, Mihai Vodă
49, domnesc Târgoviște 59 vezi și
curte.

Pardoși 48.
Parlamentul deschid. primului—92.
Paltrafir 19, 21.
Pecetia lui Mircea c. B. 16, a ora-
șului Baia 18, a lui Ștefan c. M.
20, Mihai Vit. 48, de inele 61.
Vezi „bula de aur“.

Perucă vezi Dim. Cantemir.
Pisanie vezi inscripție, vezi piatră.
Piatră de mormânt a lui Negru V.
12, Bogdan I 18, Lațcu și Roman
18, Maria Rareș 38, Ștefan c. M.
35, Ștefănița 36; Radu dela Af. 39.
Plan al cetății București 69, Călugă-
reni 46, Cet. Albă 29, Hurezi 70,
Ismail 77, luptei lui Mavrogheni la
Șanțul Vechiu 78, Mirislău 49, Tro-
paem Tr. și basiliceii 7.

Platoșă de zale 15, 17.
Plete, vezi: Vlad Tepeș, Neagoe, Bas.
Laiot, Ștefan cel Mare etc.
Pod roman de vase 5, turcesc de vase
47; Dâmboviței 49, ruine Severin 6.
Pod roman (măs. de greut.) 6 (25).
Predarea Benderului 76, a Silistrei 87.
Pretorienii romani 8.

Răsboiu (luptă) daco-roman 6, avaro-
bulgar 10; vovezii români cu Un-
gurii 11, Români cu C. Robert 12;
cu Turcii la Giurgiu 47, cu Basta
Mirislău 49; cu Ungurii, Goroslău
50, cu Germanii la Șanțul Vechiu
78, și Buzău 79, Măcelul Arnăuților
1821: 86; Ruso-turc la Brăila 87;
româno-turc Grivița 93.
Rege scit (monetă) 3; dac (bust) 4.
Religia romană 8.
Revoluționari la 1848: 91.

Săbii dace 3.
Sarcofaful lui Ioan Corvin 17.
Sciți costume 1.
Scut dac 4.
Seraiul, palatul Sultanului din Con-
stantinopole 55.
Sigiliu v. pecetie.
Sinodul din Nicea 59.
Sofa (divan) 55.
Solia lui Lăpușneanu, 38.
Stema Moldovei 29, 60, 63, (cu a
județelor) 80, a Munteniei 39, 56,
58: (vezi și la peceti) a lui Apafi
59; a Cantacuzinilor 66, 67, a Ma-
vrocordaților 75.
Spada lui Pavel Chenezu 17.
Slav prizonier 10.
Stegarul Daciei 3.
Steaguri Ștef. c. Mare 25, 26, Șer-
ban Cantacuzino 66.
Statuia lui August 8, Bachus 4, Do-
mițian și un cet. roman 6.
Stil bizantin 16, 43.

Țărani ardeleni și bănățeni 74.
Țar bulgar 10.
Tezaurul Pietroasa 9.
Togă 8.
Triumful lui Aurelian 9.
Trofeu dac 8.
Turban 24.
Turnul Chindiei 59, T. Colții 69, Go-
liei 60.

Vase de argint sec. IV., 9.

Zei (jertfe) 8.
„ (Bachus) 4.

Toate drepturile rezervate. Reproducerea clișeeilor și dispoziției oprite.

GEORG. 68 6-10-1928

De același: în editura „Cartea Românească“?

Istoria Evului Mediu p. cl. I, ediție adăogită din 1926.

Istoria Timpurilor Moderne p. cl. III secundară 1925,

Istoria Românilor p. cl. IV, ed. 1927. (sub presă.)

Istoria Omenirii p. cl. I și II Normală 1926 (ed. P. Sara).?

Istoria Românilor p. cl. III Normală, 1927 (sub presă).

Jonascu

28

6

29

35

39

59

PREȚUL LEI 180